

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1975

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Σπύρος Ι. Παπασπύρου
Ζωγράφος
Καθηγητής Εφαρμογών ΤΕΙ/ΗΠ.

ΔΩΡΕΑΝ

Εννοια της Παιδαγωγικής
Επιστήμης
Κατηγορίες Επιστημών

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1975

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1072

1. Πρωινή προσευχή

Μὲ τὴ γλυκιὰν αὐγούλα
χαρούμενο ξυπνῶ
καὶ στέλνω προσευχούλα
θερμὴ στὸν οὐρανό.

Βοήθησέ με, Θεέ μου,
νά 'μαι καλὸ παιδί
καὶ πάντα χάριζέ μου
χαρὰ καὶ προκοπή...

Μιχ. Στασινόπουλος

2. Μὲ τὴ μητέρα στὸ σχολεῖο

Εἶναι πρῶι. Ὁ Θανασάκης κοιμᾶται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾶ ἀπαλά.

— Ξύπνα, τοῦ λέει, παιδάκι μου.

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέπει νὰ ἐτοιμαστῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.

Ὁ Θανασάκης ξυπνᾷ. Βλέπει τὴ μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ.

Ἐπειτα σηκώνεται κι ἐτοιμάζεται.

Σὲ λίγο βρίσκεται μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχή του:

— Παναγία μου, βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Φώτισε τὸ νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ὑγεία. Φύλαξε γερούς τοὺς γονεῖς μου κι ὅλο τὸν κόσμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν κοιτάζει ἀπὸ πάνω ὡς κάτω. Τὸν καμαρώνει.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ χτενισμένα· τὸ πρόσωπό του ποὺ λάμπει ὀλοκάθαρο. Τί ὄμορφος ποὺ εἶναι ὁ Θανασάκης τῆς τώρα ποὺ θὰ πηγαίνει καὶ πάλι στὸ σχολεῖο!

Στὸ δρόμο ἀνταμώνουν κι ἄλλα

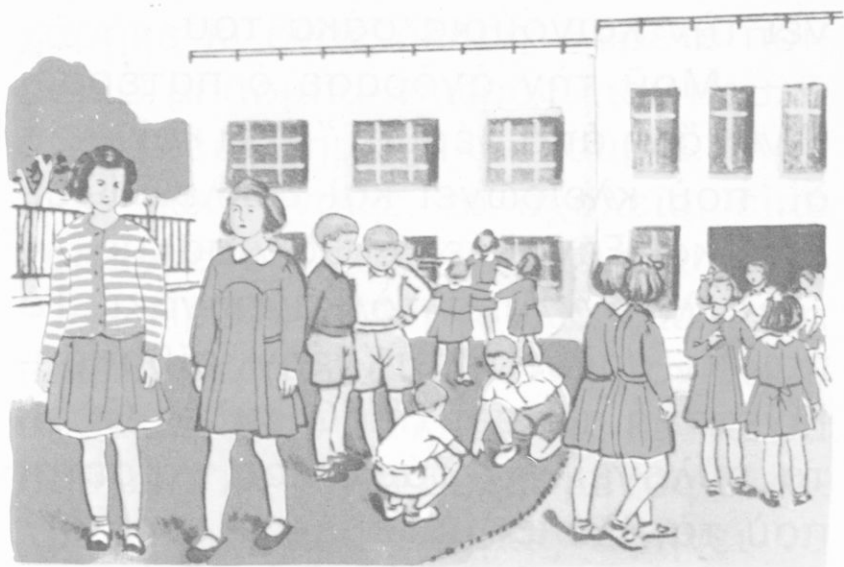
παιδιά. “Όλα εἶναι χαρούμενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει πού ὁ γιός της εἶναι στή δευτέρα τάξη.

— Πότε κιόλας μεγάλωσε! λέει μόνη της.

“Όταν ἔφτασαν στοῦ σχολεῖο, ζήτησαν τὸ δάσκαλο. Ἐκεῖνος, μόλις τοὺς εἶδε, λέει χαμογελώντας:

— Ὅριστε μέσα, κυρία Ἀμαλία. Φέρατε τὸ Θανασάκη σας; Πέρυσι ἔμεινα πολὺ εὐχαριστημένος. Κι ἐφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς μαθητής. Ὁ δάσκαλος τὸν ἔγραψε κι ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καὶ τοῦ φίλησε τὸ χέρι.

— Καλὴ χρονιά! Καλὴ δύναμη! εὐχήθηκε ἡ κυρία Ἀμαλία.

3. Χαρές και γέλια

Τὸ σχολεῖο ὀλοένα γεμίζει ἀπὸ παιδιά. Χαρές καὶ γέλια τώρα στὸ προαύλιο. Νά καὶ ἡ Κατίνα, ἡ Φανή, ὁ Νίκος, ὁ Κωστάκης. “Ὅλα τὰ καλὰ παιδιά. Ἡ γειτονιὰ τὰ καμαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παιδιά. Ἡ Νίνα φορεῖ τὸ ὠραῖο φορεματάκι της. Ἡ Κούλα ἤρθε μὲ ἄσπρη κορδελίτσα στὰ μαλλιά. Ὁ Θανασάκης καμαρώ-

νει τὴν καινούρια σάκα του.

— Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὄλη ἀπὸ δέρμα. Ἔχει καὶ κλειδί, ποὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέει καὶ ξαναλέει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο χτυπᾶ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ εὐλογεῖ. Ὁ δάσκαλος χαίρεται ποὺ τὰ βλέπει μαζεμένα.

— Καλῶς ἦρθατε, ἀγαπητά μου παιδιὰ, τοὺς λέει. Δυόμισι μῆνες ἔχομε νὰ ἰδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

— Ὅπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια τὴν ἀνοιξη, λέει ἡ Μαρίτσα.

— Naί, παιδί μου. Γυρίσαμε κι ἐμεῖς στὴ φωλιά μας, ὅπως τὰ χελιδόνια.

Μαζὶ μὲ τὸ δάσκαλο, ποὺ χάρηκε γιατί ἦρθαν στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ,

χάρηκε κι ἕνας ἄλλος. Ξέρετε ποιός; Ὁ μπαρμπα-Φλῶρος, ποὺ πουλᾷ ζεστὰ ξεροψημένα κουλούρια. Ἄμα εἶδε πῶς ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, εἶπε χαρούμενος στὴ γυναῖκα του:

— Ἦρθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ παιδιὰ μας. Ἄπὸ αὐριο θ' ἀρχίσωμε δουλειά. Ἐσὺ θὰ ζυμώνης κι ἐγὼ θὰ πουλῶ. Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ καλὸς Θεός, ποὺ δὲ μᾶς ἀφήνει νὰ πεινάσωμε.

4. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο

Τί χαρὰ ποὺ δοκιμάζει σήμερα ὁ Θανασάκης! Μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Σωστὸ πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια. Ἔχουν ἀγοράζουν κασετίνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι μολύβια.

Τί πολλὰ βιβλία! Τί σάκες! Τί εἰκό-
νες! Τί τετράδια! Πόσα ἄλλα ωραῖα
πράγματα!

Ὁ Θανασάκης κοιτάζει τὶς σάκες

καὶ τὶς θαυμάζει. Ἡ σάκα, ποὺ εἶχε πέρυσσι, πάλιωσε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδί μου, τοῦ λέει ὁ πατέρας.

Ναί. Ἄλλ' αὐτὲς εἶναι τόσο πολλές! Τί εἶδους νὰ διαλέξῃ; ἀπὸ δέρμα; ἀπὸ ὕφασμα; ἀπὸ μουσαμά; ἀπὸ τί;

— Ν' ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα, τοὺς σύστησε ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέπει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σὰς δώσω μάλιστα μιὰ ποὺ νὰ κλειδώνῃ.

Καὶ πραγματικά, τοὺς ἔδωσε μιὰ ποὺ κλειδώνει. Ἄρесе καὶ στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. Ὑστερα ἀγόρασαν ἓνα ὠραῖο βιβλίο. Ἀγόρασαν καὶ μολύβια καὶ τετράδια.

— Θέλω καὶ μιὰ κασετίνα καινούρια, πατέρα, ζήτησε ὁ Θανασάκης.

— Κασετίνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν περσινή. Ἄς κάνωμε κάποια οἰκο-

νομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ
χρήματα.

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σωστὸς
μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λείπει. Σά-
κα, βιβλίο, τετράδια, μολύβια.

”ὦ! μὲ τί ὄρεξη γυρίζει στὸ σπίτι!
Πετᾶ ἀπὸ χαρά. Ἡ μητέρα κι ἡ θεία
του τὸν καμαρώνουν. Τὸν δέχονται
μὲ χίλιες δυὸ εὐχές. Ὁ Θανασάκης
χαϊδεύει τὴ σάκα του καὶ τὸ βιβλίο.
Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰκόνες καὶ χαμο-
γελᾶ. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος
ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ τοῦ ἀγόρασε
ὁ πατέρας.

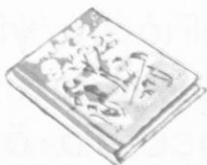
5. Πρώτη μέρα στο σχολειό

— Τόση βιάση καὶ σπουδή!
Γιὰ ποῦ πᾶς, καλὸ παιδί;
Κίνησες νωρὶς νωρὶς
καὶ τρεχάτος προχωρεῖς.

Στάσου νὰ διασκεδάσης
μὲ τὶς ὀμορφιῆς τῆς Πλάσης!
Κόψε ἀπ' τὰ περβόλια πάλι
τοῦ χινόπωρου τὰ κάλλη!

— Νὰ σταθῶ; Δὲν εὐκαιρῶ,
γιατὶ πάω στὸ φτερό.
Καὶ ποῦ πάω, νὰ σ' τὸ πῶ;
Στὸ σχολειό μου, π' ἀγαπῶ!

Τέλλος Ἄγρας

6. Τὸ καινούριο βιβλίο

Τί μεγάλη χαρὰ ποὺ ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ἀγόρασαν ὅλα καινούριο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δὲν τὸ χορταίνουν. Τί ωραῖο ἐξώφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρὰ γράμματα!

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιὸς τὸ φτιάνει τὸ βιβλίο; εἶπε ὁ Ζαφείρης.

— Ὁ βιβλιοπώλης, λέει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ ἀγοράζομε; Ἔ! αὐτὸς τὸ φτιάνει.

Ἄλλο πάλι παιδί ἔλεγε πὼς τὸ φτιάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴ συζήτηση τὴν ἄκουσε κι ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

— Οὔτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτιάνει τὸ βιβλίο οὔτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνη, ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα πρῶτα αὐτὸς ποὺ τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του τὸ

βλέπετε στὸ ἐξώφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψη, χρειάζεταιαι καιρό. Ὑπάρχουν βιβλία πού, γιὰ νὰ γραφτοῦν, χρειάζονται χρόνια.

— Χρόνια! εἶπαν μερικά παιδιὰ μὲ ἀπορία.

— Βέβαια, τόνισε ὁ δάσκαλος. “Ὑστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, πὸν κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιάζει πολὺ. ”Ἐπειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι..

— “Ὡστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπε ἡ Φωτούλα.

— Μάλιστα. Καὶ σ’ ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρη, γιὰτὶ κοπίασαν. Χάρη σ’ αὐτοὺς ἔχομε τὸ βιβλίο, πὸν μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι’ αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴν τὸ μουτζουρώνωμε. “Ὄταν τὸ πιάνωμε, νὰ εἴμαστε καθαροί. Ἡ σάκα μας, τὰ ροῦχα, τὰ

χέρια μας νὰ εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια ἀκάθαρτα, πῶς θὰ ἔχουμε καθαρὸ τὸ βιβλίο;

7. Μεγάλοι καὶ μικροὶ

Τὴν ἄλλη μέρα, τὴν ὥρα ποὺ τὰ παιδιὰ θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἓνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι ποὺ δὲν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πῶς ἔπρεπε νὰ μπαίνει μὲ τάξη καὶ ἡσυχία. Καὶ στρίμωξε δυὸ μικροὺς, τὸν Ἄντρεά καὶ τὸ Νίκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωση αὐτὸ ποὺ ἔγινε. Περιποιήθηκε τοὺς μικροὺς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτὸν ποὺ ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ περίμενα ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ σένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθη-

τής ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεχτος!
Νὰ μὴν ξέρης πῶς βγαίνουν καὶ πῶς
μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ
κάνωμε, παιδί μου, τὰ γράμματα,
ὅταν λείπη ἡ καλὴ συμπεριφορά;

Τίς παρατηρήσεις αὐτὲς τίς
πρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθητές. Καὶ
σὰν παιδιὰ φιλότιμα, σκέφτηκαν νὰ
μὴν ξανασυμβῇ αὐτό.

“Ένας μεγάλος μαθητής, ὁ Πανα-
γιώτης, εἶπε:

— Παιδιά! στὰ διαλείμματα ν’
ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν
πρῶτοι καὶ ν’ ἀκολουθοῦμε οἱ μεγά-
λοι. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ τοὺς σπρώ-
χνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ
πονοῦν.

Τὴν ἄλλη μέρα πάλι, ἕνας κύριος
ἔφερε ἕνα μικρό, τὸ Δημητράκη,
κρατώντας τον ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ δά-
σκαλος μὲ τ’ ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα
ἐκείνη ἦταν στὴν αἴθουσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε ποὺ σᾶς διακόπτω, εἶπε ὁ κύριος. Ἄλλὰ νόμισα πὼς ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσω ἐδῶ αὐτὸν τὸ μαθητὴ σας. Ἔπαιζε μὲ τοὺς βόλους στὴ μέση τοῦ δρόμου. Καὶ καθὼς περνοῦσε μὲ καλπασμὸ ἕνα ἄλογο, παρὰ λίγο θὰ τὸν πατοῦσε.

Ὁ δάσκαλος εὐχαρίστησε τὸν κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ περιμαζέψῃ τὸ μικρό. Ἔδωσε μερικὲς συμβουλὲς στὸ παιδάκι καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθίσῃ στὴ θέση του.

Τὸ πράγμα ὅμως ἔκαμε καὶ στὰ μεγάλα παιδιὰ καὶ στὸ δάσκαλο ἐντύπωση.

8. Προσοχή στο δρόμο

“Όταν χτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος κάλεσε τὰ παιδιά, καὶ μαζί μὲ αὐτὰ καὶ τὸ Δημητράκη.

— “Ἐλα ἔδῶ, παιδάκι μου! ” Ἔτσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιὰ τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτὲ στὴ μέση τοῦ δρόμου μὲ τοὺς βόλους;

— Δὲν ἔκαμα καλά, εἶπε ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

— Βέβαια δὲν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σὲ πατήση τὸ ἄλογο. ” Ἄν δὲ βρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλὸς κύριος, θὰ μπορούσες νὰ πάθης κακό.

Ὁ καημένος ὁ Δημητράκης κοίταζε μὲ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τὸ δάσκαλο, κοίταζε καὶ τὰ παιδιά. Τώρα φαίνεται πὼς σκεφτόταν τὸν κίνδυνο. Ἡ Μαίρη, ἓνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

— Καὶ ἄλλα παιδιά, κύριε, κάθον-

ται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήση κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἴσια. Δὲ στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιά οὔτε στὴν ἀγορά.

— Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπε ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους ποὺ περνᾶ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα χρειάζεταιται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους ποὺ δὲν προσέχουν.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἶπε:

— Δὲν εἶναι καλά, κύριε, ὅταν βλέπουμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνουμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

— Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Οἱ μικροὶ ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς ποὺ εἶστε μεγαλύτεροι νὰ τοὺς ἔχετε σὰν ἀδερφάκια. Εἶδατε πόση ἀγάπη ἔδειξε ὁ ξένος

κύριος, ποὺ μᾶς ἔφερε ἐδῶ τὸ Δημητράκη, εἶπε ὁ δάσκαλος.

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο

Μιὰ μέρα ὁ δάσκαλος μίλησε μὲ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— “Ὅλα ἐδῶ, παιδιὰ μου, τοὺς εἶπε, λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προαύλιο, κατακάθαρα. Τί καλά, νὰ μπορούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάντα ἔτσι καθαρὸ! Νὰ τὸ βλέπωμε πάντα ἔτσι νὰ λάμπη!

— Ἐγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ τὰ πόδια μου ὅταν μπαίνω, εἶπε ἡ Δαφνούλα. Δὲ θὰ λερώνω τὸ πάτωμα καὶ τὰ θρανία.

— Κι ἐγὼ δὲ θὰ μουντζουρώνω μὲ μελάνι τὸν τοῖχο, εἶπε ἄλλο παιδί.

— Ἐγὼ δὲ θὰ πετῶ κάτω χαρτά-

κία, πρόσθεσε ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωσε καὶ μιὰ ὑπόσχεση.

— Μπράβο, παιδιά μου, τοὺς λέει ὁ δάσκαλος. Ἐάν κάνωμε ἔτσι ὅλοι, τότε τὸ σχολεῖο μας θὰ τὸ φυλάξωμε καθαρὸ. Εἴμαστε ὅλοι σ' αὐτὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

— Εἴμαστε, κύριε, εἴμαστε ! φώναξαν τὰ παιδιά.

— Ἐφοῦ εἴμαστε, τότε ἐλάτε νὰ σᾶς δεῖξω κάτι..

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο

Πῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο. Ἐλλὰ τί νὰ δοῦν; Αὐτὸς σὲ ἄρκετὸ μέρος ἦταν λερωμένος.

— Ποιὸς τὸν λέρωσε, κύριε; ρωτᾶ ὁ Πάνος.

— Εἶναι χτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶπε ὁ

δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ ἔπαιζε καὶ τὸν λέρωσε. Νά! φαίνονται τὰ χτυπήματα ἀπὸ τὸ τόπι. Ἄκόμα δὲν τὸν καθάρισαμε, τὸν λερῶσαμε κίολας. Λέτε νὰ εἶναι μαθητὴς αὐτὸς ποὺ τὸ ἔκαμε; Τί γνώμη ἔχετε;

— Ἴσως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

— Μακάρι, συμπλήρωσε ὁ δάσκαλος. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μὴν εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. Ἄλλὰ καὶ πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιὰ. Μᾶς ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδαραν. Κάποιος, φαίνεται, πῆγε νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνῃ, ἂν πᾶμε ἔτσι;

Ὁ δάσκαλος τώρα σωπαίνει. Κοιτάζει τὶς ζημιὲς καὶ κουνᾷ τὸ κεφάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται καὶ αὐτά.

— Νὰ εἶναι τάχα ἓνας ποὺ τὰ ἔκαμε αὐτὰ ἢ πολλοί; λένε τὰ παιδιά μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔβαλε ὁ δάσκαλος κι ἄσπρισαν πάλι τὸν τοῖχο. Τὰ παιδιὰ δίνουν τὸ λόγο τους πῶς δὲ θὰ ξαναγίνουν ζημιές.

11. Μαύρισε στὴν ἐξοχή

— Κοίτα πόσο μαύρισε ὁ Μανολάκης ἀπ' τὸν ἥλιο! λέει γελώντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσὺ ἔγινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ πέρασες, Μανολάκη, τὶς διακοπές; Πῶς μαύρισες τόσο;

— Πήγαμε, κύριε, μὲ τὴν ἀδερφή μου στὸν παππού μας. Πήγαμε στὸ χωριό. Τὸν βοηθήσαμε στὶς δουλειές.

— Καὶ ποιά βοήθεια, Μανολάκη, ἔκανες ἐσὺ στὸν παππού σου;

— Ψώνιζα, κύριε, στὸν μπακάλη. Ἔφερνα νερὸ μὲ τὸ κανάτι ἀπὸ τὴ βρύση. Βοσκοῦσα καὶ τὸ ἀρνάκι.

— Βοσκοῦσες
ἀρνάκι! “Ὅστε
ἔγινες λοιπὸν
καὶ τσοπάνης;
Καὶ τί τὸ ἔκαμες
τὸ γάλα, τὸ τυρὶ
καὶ τὸ βούτυρο;
Τὰ φύλαξες ἢ τὰ
πούλησες; εἶπε
στ’ ἀστεῖα ὁ δάσκαλος.

‘Ὁ Μανολάκης γέλασε. Μαζί του
γέλασαν καὶ τ’ ἄλλα τὰ παιδιά.

— Κύριε, ἦταν
μικρὸ τὸ ἀρνάκι
καὶ δὲν τὸ ἀρμέ-
γαμε. Αὐτὸ ὅλο-
ένα βέλαζε μπέ!
μπέ!

— Γιατί βέλα-
ζε, Μανολάκη:

— “Ἦθελε, κύ-

ριε, τὴ μανούλα του.

— Ναί, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἀρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατί θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴ μητερούλα τους.

12. Ὁ Νίκος καὶ τὸ γαῖδουράκι

— Ἐγώ, κύριε, εἶπε ὁ Νίκος, πῆγα στὴν ἐξοχὴ μὲ τὴ θεία μου. Εἶναι πολὺ ὠραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δέντρα μὲ παχὺ ἴσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Ἔχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ μέρα καὶ τὸν Πάρη.

— Ναί, ἤμουν κι ἐγώ, βεβαίωσε ὁ Πάρης. Καὶ εἶδα τὸ Νίκο καβάλα σ' ἓνα γαῖδουράκι. Φοβόταν νὰ μὴν πέση.

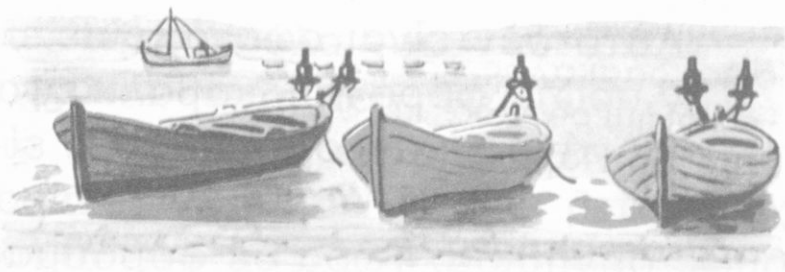
Ὁ Νίκος διαμαρτυρήθηκε. Πειράχτηκε μ' αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Πάρης.

— Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό, εἶπε.

Τὴν πρώτη φορὰ ποὺ καβαλίκεψα τότε μονάχα εἶχα φοβηθῆ. Τότε εἶχα πιαστῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι. “Υστερα ὁμως συνήθισα. Τώρα δὲ φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλικεύω.

Κι ἐνῶ ἔλεγε αὐτὰ ὁ Νίκος, ἄνοιξε τὰ χέρια του. Μ’ αὐτὸ ἤθελε νὰ δείξῃ πὼς δὲ φοβᾶται πιά. Οὔτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιαστῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι.

13. 'Ο 'Αντρέας καὶ ἡ θάλασσα

Τώρα ἦρθε ἡ σειρά τοῦ 'Αντρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ τέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὔτε κι ἀπὸ πλοῖα.

— Στὸ μέρος ποὺ πῆγα, εἶπε ὁ 'Αντρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ἦταν μονάχα βάρκες. Ἦταν καὶ ψαράδες ποὺ ψάρευαν. Καὶ μιὰ μέρα ἔπιασαν ἓνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίο.

— Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ρώτησε ὁ Δημητράκης.

— Νά: οἱ ψαράδες ἔριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι πιάστηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ. Ὕστερα οἱ ψαράδες τράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἓνας παλιὸς ψαράς, ὁ Φαγκρῆς. Αὐτὸς προστάζει ποῦ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ

τραβοῦν. Αὐτὸς παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πουλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγκρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τους.

— Ἦταν πολὺ μεγάλη, Ἄντρεα, ἡ θάλασσα; ρώτησε ὁ Ἀλέκος.

— Οὐ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴ δῶ ὅλη. Κοίταζα, κοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη.

— Βαθιὰ ἦταν;

— Στὴν ἄκρη, ὄχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ δὲ μᾶς σκέπαζε. Ὅσο ὅμως προχωρούσαμε τόσο καὶ βάθαινε. Μιὰ μέρα ρώτησα τὸ Φαγκρῆ: «Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ ποὺ ψαρεύετε;» Γέλασε καὶ μοῦ εἶπε: «Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἂν βάλῃς τὸ ἓνα πάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ».

14. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων

— Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπε ὁ Ἄντρεας. Γνώρισα τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιά! Μὲ προσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κοχύλια. Μ' ἔπαιρναν καὶ πιάναμε καὶ καβούρια. Ἐνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωσε μιὰ γερὴ δαγκανιὰ ἐδῶ στὸ μεγάλο δάχτυλο· νὰ καὶ τὸ σημάδι!

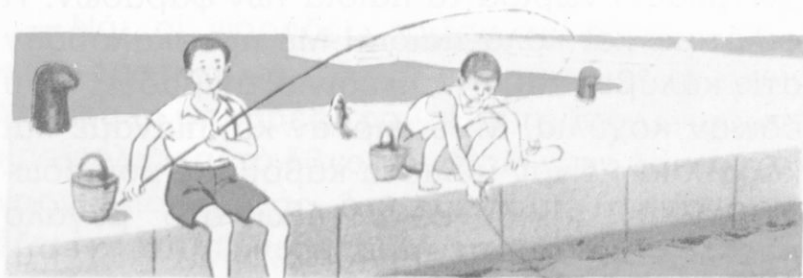
Κι ὁ Ἄντρεας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

— Κολύμπι ἔμαθες, Ἄντρεα;

— Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νὰ κάνω ἀλλιῶς; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ φοβόμουν. Ἐπειτα ὅμως τὰ συνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μακριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές. Μὰ πόσο ωραία κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασσα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαίρεται κανένας νὰ τὰ βλέπη νὰ κολυμποῦν.

— Σοῦ ἀρέσει, Ἄντρεα, ἡ θάλασσα; ρώτησε ὁ δάσκαλος.

— Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἤσυχη. Ἄλιμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψη. Μουγκρίζει σὰ θεριό. Σηκώνει κύματα ψηλὰ σὰ βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. Ἄν πῆτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίζει σὰν παγνιδάκια.

15. Ὁ ψαράς

Βγαίν' ἢ βαρκούλα τοῦ ψαρά
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίκτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίκτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίκτυ σου, ψαρά,
κι ἀγάλια, νὰ μὴ σπάση·
θαρρῶ πῶς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχεις πιάσει.

Πολὺ κουράστηκες, ψαρά·
τὰ ψάρια εἶναι δικά σου
καὶ πούλα τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψης τὰ παιδιά σου.

Ἰωάννης Πολέμης

16. Ἡ Φωτούλα κι ὁ τζίτζικας

“Ἄμα τελείωσε ὁ Ἀντρέας, μίλησε ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἓνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ φύλαγε κλεισμένο.

— Τί ἔχεις αὐτοῦ νὰ μᾶς δείξης, Φωτούλα; ζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ.

— “Ἐνα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι. Τὸ φύλαξα γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο. Νὰ πῶς τὸ ἔπιασα: Πηγαίναμε μιὰ μέρα μὲ τὴ γιαγιά στὴν ἔξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε, καθίσαμε κάτω ἀπὸ ἓνα φουντωτὸ πλατάνι. Πάνω εἶχαμε μουσική.

— “Ἄκου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ σπίνο!” Ἄκου κι ἐκεῖνες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπε ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

— Πολὺ θὰ ἤθελα, γιαγιά μου, νὰ γινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ πετοῦσα ἀπὸ κλαρί σὲ κλαρί καὶ νὰ κελαηδοῦσα σὰν αὐτὴ τὴν καρδερίνα.

— “Ἄν γινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲ θὰ λυπόσουν, ποὺ θὰ μ’ ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπε ἡ γιαγιά παραπονεμένα.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτι ἔπεσε πάνω στὰ μαλλιά μου. Ἦταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν πῆρα. Ἦταν πεθαμένος.

— Πεθαμένος! εἶπαν τὰ παιδιὰ.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἦ γιὰ γιὰ μού εἶπε πῶς κάποιος πουλάκι τὸν χτύπησε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσει μὲ τὴ μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάει, καὶ τὸν σκότωσε.

Τὰ παιδιά κοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Σηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν πῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Πάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ ἐπιγραφή, ποὺ ἔγραφε: «Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο».

17. “Ένα καθαρὸ παιδάκι

Κάθε πρωὶ ποὺ ξυπνᾷ ὁ Γιαννιὸς τρέχει πρῶτα στὴ μητερούλα του.

— Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

— Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνης πρῶτα ὄμορφο παιδάκι κι ἔπειτα ἔρχεσαι.

Ὁ Γιαννιὸς καταλαβαίνει τί θέλει νὰ τοῦ πῆ καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει ἀπὸ κάτω τὸ κεφάλι του.

— “Ἄ! ἄ! ἄ! κάνει λίγες φορές κι ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτη τὸ νερὸ πάνω του.

”Ἐπειτα σαπουνίζεται καλὰ καλὰ.

Τρίβει γερὰ τὰ χέρια, τὸ λαιμὸ καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸ παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινε ἀλλιῶτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

“Υστερα χτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὰ εἰκονίσματα. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωινή του προσευχὴ λέγοντας:

«Χριστέ μου, Σ' εὐχαριστῶ ποὺ μὲ φύλαξες ὅλη τὴ νύχτα, νὰ μὴν πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω ὑγεία. Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ὑγεία καὶ φώτισέ μας νὰ κάνωμε πάντοτε τὸ θέλημά Σου».

— Νά με τώρα ὄμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιὸς σὲ λίγο στὴ μητερούλα του.

— “Ω! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἀπαντᾷ ἐκείνη.

”Ἐπειτα τὸν φιλεῖ κι ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸ παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὄρεξη τὸ τρώει ὁ Γιαννιός!

”Ἐπειτα κάθετα στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούη πῶς χτυπᾷ ἢ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

18. Γιατί ό 'Αντωνάκης ἔγινε ἄταχος

Ὁ 'Αντωνάκης ἦταν ἓνα παιδί φρόνιμο. Ποτέ δὲν ἔλεγε ἄπρεπα λόγια. Οὔτε ἔλεγε ποτέ ψέματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν πολὺ ταχτικός. Οἱ γονεῖς του ἦταν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν 'Αντωνάκη τους καὶ περήφανοι ποὺ εἶχαν ἓνα τόσο καλὸ παιδί.

Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδί αὐτὸ ἄρχισε νὰ χαλᾶ. Ἡ μητέρα του κι ὁ πατέρας του δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιὰτὶ ὁ 'Αντωνάκης εἶχε ἀλλάξει.

Μιὰ μέρα πῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ φτωχὴ γυναίκα, ἡ κυρα-Κωνσταντία. Ἦταν ἐκεῖ κι ὁ 'Αντωνάκης.

— Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. Ὁ 'Αντωνάκης σας μοῦ πλήγωσε μὲ τὶς πέτρες μιὰ πάπια. Ἐγὼ εἶμαι γυναίκα φτωχὴ. Ἔχω δυὸ ὀρφανὰ νὰ θρέψω. Περίμενα νὰ τοὺς δίνω κανένα αὐγουλάκι νὰ τρῶνε. Αὐτὸς μοῦ πλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἦταν μαζί μ' ἓνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ὁ πατέρας κι ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί ν' ἀπαντήσουν.

— Δὲ θὰ 'ταν ὁ 'Αντώνης μας, κυρα-Κωνσταντία. Λάθος θὰ κάνετε, εἶπε ὁ πα-

τέρας. Αὐτὸς οὔτε πέτρες πετᾶ οὔτε και πηγαίνει μὲ κακὰ παιδιὰ. Εἶναι παιδί μὲ καλὴ ἀνατροφή.

— Τὸ γιό σας δὲ γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε; Τί λέτε; Ἐφοῦ εἶναι ἐδῶ, ἄς σᾶς πῆ ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν αὐτός. Νά! σὰ νὰ τὸν βλέπω μὲ τίς πέτρες στὰ χέρια.

Ἐπὸ τὸ χρῶμα ποὺ πῆρε τὸ πρόσωπο τοῦ γιοῦ τους, κατάλαβε ὁ πατέρας πὼς ἡ γυναίκα εἶχε δίκιο. Τὴν πῆρε τότε κάτω και τῆς ἔδωσε δυὸ πάπιες ἀπὸ τίς δικές του. Τῆς ἔδωσε και μερικὰ χρήματα, τῆς ζήτησε συγγνώμη και ἡ κυρία ἔφυγε.

Ἐταν ἦρθε ὁ πατέρας ἐπάνω, βρῆκε τὸν Ἐντωνάκη νὰ κλαίη ἀπαρηγόρητα και νὰ λὲη στὴ μητέρα του:

— Δὲ θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου. Συχωρέστε με. Ἐγὼ πλήγωσα τὴν πάπια τῆς κυρα-Κωνσταντίας. Ἐκανα παρέα μ' ἕνα κακὸ παιδί. Δὲ θὰ ξαναπάω μαζί του.

Ἐο πατέρας στάθηκε λίγη ὦρα ἀμίλητος. Ἐστερα εἶπε:

— Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα ποὺ χύνεις καταλαβαίνω πὼς μετανοεἶς. Ἐγὼ κι ἡ μητέρα σου σὲ συχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκανες. Πρόσεξε ὁμως ἄλλη φορὰ μὲ ποιὸς κάνεις παρέα. Δὲν

ὑπάρχει χειρότερο πράγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Μπορεῖ νὰ σὲ καταστρέψῃ.

19. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη

Ὁ Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι ποὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέει συχνὰ στὴ μητέρα του:

— Πότε, μητέρα, θὰ γίνω κι ἐγὼ μαθητής; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

— Ὅταν μεγαλώσῃς, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

— Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίταξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῇ ψηλός. Ὁ πατέρας κι ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾷ ἡ γιαγιά. Γελᾷ ποὺ ὁ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

— Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέει. Ὁ καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη ὑγεία. Νὰ μάθης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ Γιωργάκης στενοχωρήθηκε πολὺ.

— Ἄχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ; Ὁ Θανασάκης θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο, ὅλα τὰ παιδιά θὰ πηγαίνουν. Ἐγώ, δὲ θὰ μάθω γράμματα;

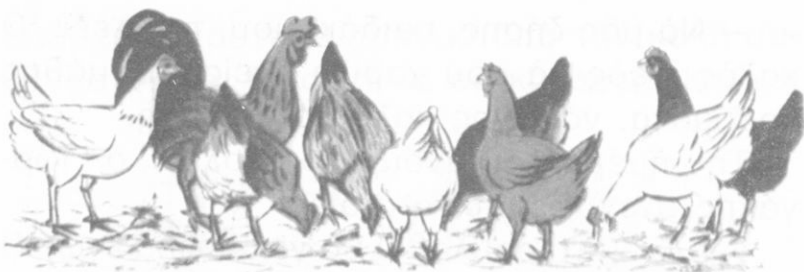
— Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ῥθῃ ὁ καιρὸς. Κάνε ὑπομονή.

Ἢ γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται τόσο πολὺ, τὸν φώναξε κοντά της.

— Γιατί, Γιωργάκη μου στενοχωριέσαι; Δὲν εἶμαι μαζί σου ἐγώ; Ἐγὼ θὰ σοῦ μάθω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί περίπατο, θὰ σοῦ λέω παραμύθια, θὰ σοῦ τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ μερικοὺς καλοὺς φίλους.

— Φίλους; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι, γιαγιά;

— Τοὺς ξέρεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί τους. Αὔριο κιόλας θὰ πᾶμε νὰ τοὺς δῆς.

20. Μὲ τὴ γιαιὰ στὴν αὐλὴ

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ γιαιὰ κατέβηκε μὲ τὸ Γιωργάκη στὴν αὐλὴ. Κρατοῦσε κι ἓνα σακουλάκι.

— Τί ἔχει μέσα, γιαιὰ;

— Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφή γιὰ τὶς ὄρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴ γιαιὰ, ἤρθαν καὶ μπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. «Κάκακα! κάκακα!» ἔκαναν χαρούμενες, σὰ νὰ ἔλεγαν:

— Ἦρθε ἡ καλή μας ἡ γιαιὰ μὲ τὸ σακουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

Ὁ πετεινὸς πλησίασε καὶ τίναξε τὰ φτερά. Ὕστερα λάλησε δυνατά:

— Κικιρίκου - ου - ου! Καλημέρα, γιαιὰ. Αὐτὸ φανέρωνε τὸ λάλημά του.

— Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξε ἡ γιαιὰ. Δές, παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ ὄμορ-

φα πουλιά! Κοίτα τὸν ὠραῖο πετεινό! "Ανοιξε τώρα τὸ σακουλάκι καὶ ρίξε τους. "Ἐτσι θὰ σ' ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσίμπημα. Εἴκοσι ὄρνια σκύβουν καὶ τσιμποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά καὶ στὸ Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὅλο σκορπίζει. Ἄλλὰ καὶ οἱ ὄρνια τρῶνε, ὅλο τρῶνε.

— Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεννοῦν αὐγουλάκια, λέει ἡ γιαγιά.

— Γιατί ὁ πετεινὸς τρῶει, γιαγιά, λιγότερο; ρωτάει τὸ ἐγγόνι.

— Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοτοῦλες του, παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦρθε τώρα καὶ στάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης ἔσκυψε καὶ τὴ χάιδεψε. Ἐπειτα χάιδεψε καὶ τὸν πετεινό.

— "Αν κάνης πολλὲς φορές αὐτὸ ποὺ κάναμε σήμερα, παιδί μου, τότε θὰ δῆς πόσο θὰ σ' ἀγαπήσουν οἱ ὄρνια.

"Ἐπειτα ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο. Ἡ γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι' ἓνα ποίημα:

21. Ὁ πετεινὸς

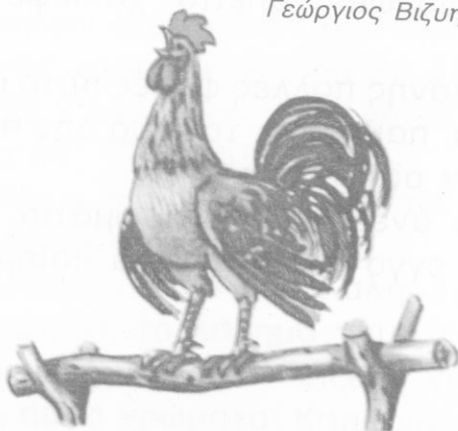
Πετεινὸς μὲς στὴν αὐλή
κικιρίκουκου! λαλεῖ.

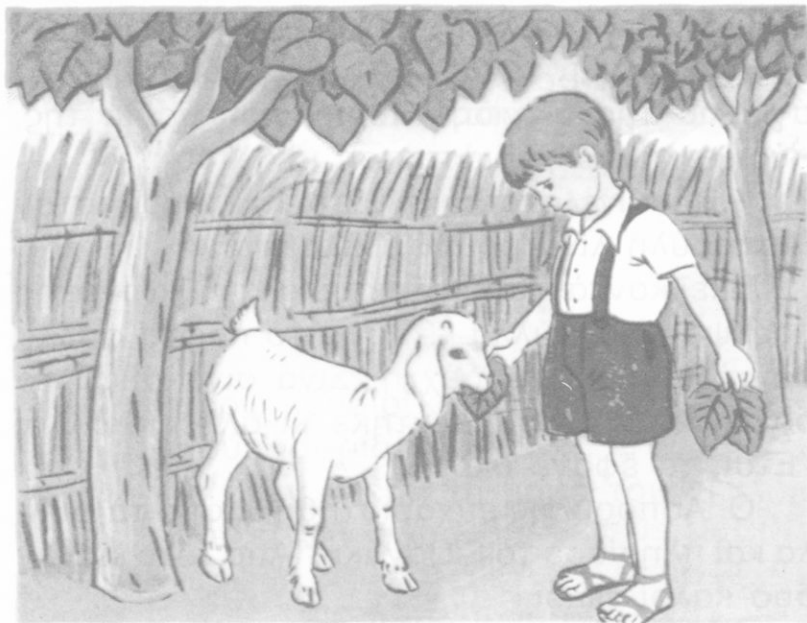
Ἔχει ἓνα λοφίο πρῶτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἱππότης.

Ἔχει μὴν οὐρὰ ψηλή,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένια,
δύο λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα ποῦ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλή:
«Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει».

Γεώργιος Βιζυηνὸς

22. 'Ο 'Ασπρούλης

Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ 'Ασπρούλης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα ὀλόασπρο μικρὸ κασικᾶκι. Γι' αὐτὸ ἡ γιαγιά τὸν βάρφτισε 'Ασπρούλη.

Τὸ κασικᾶκι δὲν ἀγαποῦσε τὸ Γιωργάκη. Κάποτε τοῦ τράβηξε τὴν οὐρά. 'Απὸ τότε τὸ ζῶο ἦταν θυμωμένο μαζί του. 'Όταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἂν δὲν τὸ φώναζε χαϊδευτικὰ ἡ γιαγιά:

— Τσίπι! τσίπι μου!

— Τσίπι! τσίπι μου! φώναξε κι ὁ Γιωργάκης.

— Μπέε! μπέε! ἀποκρίθηκε τὸ κατσικάκι.

“Ὑστερα, μ’ ἓνα πήδημα, βρέθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γιαγιάς. Μύριζε τὴν ποδιά της, μύριζε καὶ τὰ χέρια της.

— Πήγαινε, παιδάκι μου, καὶ φέρε στὸν Ἄσπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν μιὰ μουριά κι ὁ Γιωργάκης μάζεψε λίγα φύλλα. Τὸ ζῶο τὸ πρῶτο φύλλο δὲν ἤθελε νὰ τὸ δεχτῆ. Σιγὰ σιγὰ ὅμως τὸ δέχτηκε. “Ὑστερα δέχτηκε κι ἄλλο κι ἄλλο. ”Ἐτσι, τὰ ἔφαγε ὅλα.

Ὁ Ἄσπρούλης εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ πλησίασε τὸ Γιωργάκη. Ἄπὸ τότε ἔγιναν δυὸ καλοὶ φίλοι.

23. Τὸ κατσικάκι

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού 'ναι πεταχτό,
κι ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
κι ἓνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού 'ναι μιὰ χαρά,
κι ὅταν βλέπη τὴ μαμά του,
παίζει τὴν οὐρά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού 'ναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾷ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
πού 'μαθε τρελὰ παιγνίδια
καὶ τρελὸ χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

24. “Ενας ακόμα φίλος του Γιωργάκη

Μιά μέρα ο πατέρας του Γιωργάκη έφερε στο σπίτι ένα σκυλάκι, τον Πιστό. Ο Πιστός ήταν όμορφος και πολύ χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, όταν έρχόταν ο πατέρας από τη δουλειά, ο Πιστός έβγαινε στην εξώπορτα και τον περίμενε.

Μη ρωτᾶτε με πόση χαρά τον υποδεχόταν σὰν τὸν ἔβλεπε! Χόρευε τριγύρω του, πηδούσε, κουνοῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε τρόπο τοῦ φανέρωνε τὴν ἀγάπη του.

Ὁ πατέρας γελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια αὐτὰ καὶ τὸν χάραινε.

“Ὑστερα ὁ Πιστός ἔτρεχε κι ἀνέβαινε πρῶτος τὴ σκάλα κι ἄρχιζε τὸ γάβγισμα, σὰ νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς:

— Τί κάθεστε; Ἦρθε ὁ πατέρας. Σηκωθῆτε νὰ τὸν υποδεχτῆτε.

Κι ἔβγαιναν ὅλοι τότε στὴν αὐλή.

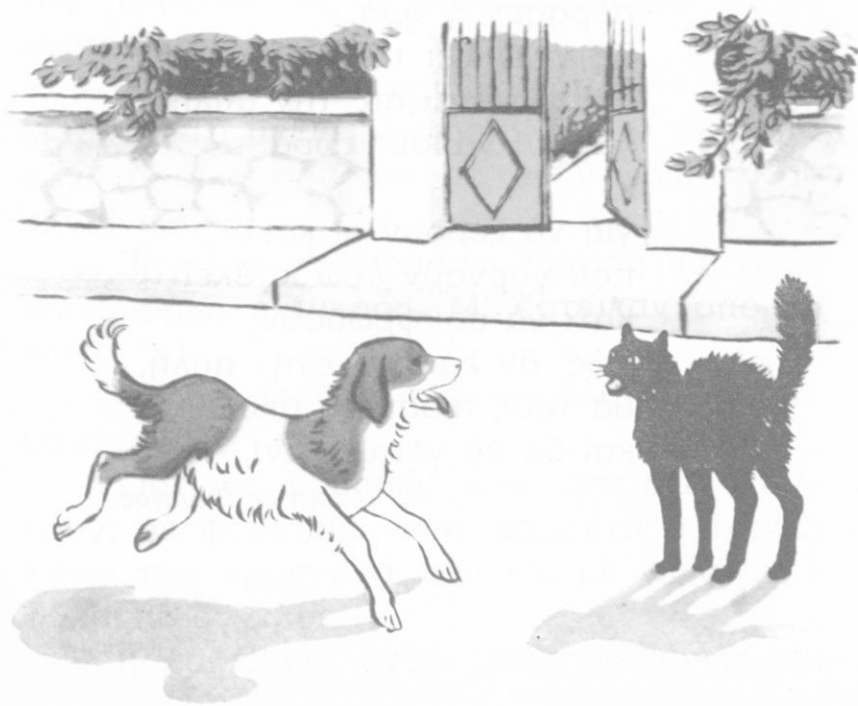
Ἀπ’ ὅλους τοὺς σκύλους τῆς γειτονιάς μ’ ἓνα μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστός: μὲ τὸν Ἀράπη. Μ’ αὐτὸν παίξει στὴν αὐλή καὶ στὸ δρόμο. Μαζί του βάζει τὶς γάτες στὸ κυνηγητό.

Μαζί τους παίξει κι ὁ Γιωργάκης. Καὶ πόσες

ὄμορφες ὥρες δὲν περνᾶ ὁ Γιωργάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἄραπη!

Τὴ νύχτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοιμοῦνται, τὸ σκυλάκι μένει ἄγρυπνο. Γυρίζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι. Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γάβγισμα. Δὲν ἀφήνει κανένα νὰ πλησιάσῃ. Σὰ νὰ λέῃ μὲ τὸ γάβγισμά του:

— Δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ κανένας ξένος μέσα σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἐγώ, ὁ Πιστός. Εἶμαι ὁ φύλακάς του.

25. Τὸ σκυλι

Κάθε νύχτα στὴν αὐλὴ
γάβου! γάβου! τὸ σκυλι
δῶσ' του καὶ γαβγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιὸς δὲν τὸν γνωρίζει;

Ἄψηλὰ τ' ἀφεντικὰ
κοιμηθῆκανε γλυκά·
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλι
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλὴ
γάβου! γάβου! τώρα,

γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πῶς, ἂν ἔμπουν στὴν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλι
καὶ δὲ θὰ γλιτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνός

26. “Ενας μικρὸς ποῦ δὲ φοβᾶται

Μιὰ νύχτα σκοτεινὴ ὁ γέρο-Μάρκος, ὁ χτίστης, πήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἓνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας δὲν τὸ γνόρισε. Τὸ παιδάκι ὅμως γνόρισε τὸ γερο-Μάρκο καὶ τὸν χαιρέτισε:

— Καλησπέρα, παππού!

— Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιὸς εἶσαι; ζήτησε νὰ μάθη ὁ γερο-Μάρκος.

— Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη. Μᾶς ἔχτισες τὸν αὐλόγυρο. Δὲ μὲ γνόρισες ἀκόμα; Δὲ μὲ θυμήθηκες;

— Ἄς εἶσαι καλά, παιδάκι μου, εἶπε ὁ γερο-Μάρκος. Τὰ μάτια μου δὲ βλέπουν τὴ νύχτα σὰν τὰ δικά σου καὶ δὲ σὲ γνόρισα. Ποῦ πηγαίνεις;

— Πηγαίνω ν’ ἀγοράσω ζάχαρη καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκε ὁ μικρός. Μ’ ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

— Καὶ δὲ φοβᾶσαι τέτοιαν ὥρα στὸ δρόμο μονάχος;

— Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγὼ, ὅπου μὲ στέλνουν, δὲ φοβοῦμαι, εἶπε θαρρετά ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

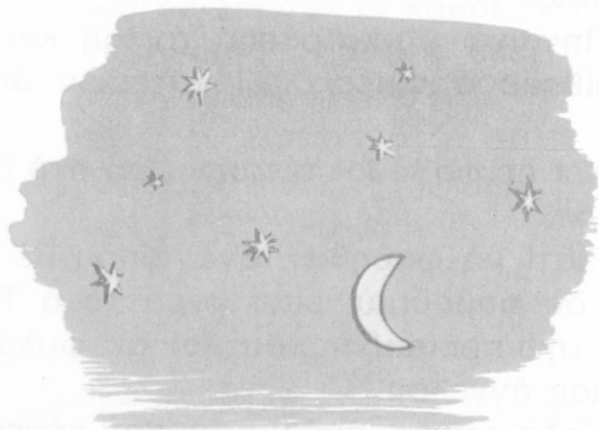
— Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, ποῦ κάνεις τὴν

προσευχή σου και δὲ φοβᾶσαι. "Αφοβος νὰ εἶσαι πάντοτε. Ἐσὺ ἔτσι ἄφοβος ποὺ εἶσαι, θὰ γίνης και στρατιώτης καλός.

Ὁ γέρος μὲ τὸν Τάσο περπάτησαν, μιλώντας μαζί, ὡς ἐκεῖ ποὺ χῶριζε ὁ δρόμος. Ὁ γερο-Μάρκος τότε ἔστριψε δεξιὰ κι ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάη στὸν μπακάλη.

— Καληνύχτα, παππού! φώναξε ὁ Τάσος τὴ στιγμή ποὺ χωρίστηκαν.

— Καληνύχτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γερο-Μάρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴ συντροφιά τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

27. Δειλινὸ

Εἶναι τοῦ φθινοπώρου
ὄμορφο δειλινό.
Ἐπῆρα γιὰ τὸ σπίτι
τὸ δρόμο ἀπ' τὸ σχολειό.

Στὸν οὐρανό, στὴ δύση
χρώματα μαγικά.
Τὰ σύννεφα φλογάτα
σὰ νὰ ἴπιασαν φωτιά.

Μὲς στῶν σπιτιῶν τοὺς κήπους
χρυσάνθεμα ἀγκαλιές,
στὸ δρόμο ἀπὸ γαζιές
γλυκὲς μοσκοβολιές.

Ἐπὸ τὸ παραθύρι
ἢ μάνα μου κοιτᾶ
τῆς στέλνω ἐγὼ φιλάκι
κι αὐτὴ χαμογελᾶ.

Μ. Κουβαλιᾶ

28. Τὰ χελιδόνια φεύγουν

Τὸ καλοκαίρι κόντευε νὰ τελειώση. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ μέρα στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

— Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες μέρες θὰ ξεκινήσωμε.

— Μὰ γιατί νὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι ὠραία ἐδῶ; Ἐδῶ κανένας δὲ μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲ χαλοῦν τὴ φωλίτσα μας. Ἐδῶ βρίσκομε καὶ μυγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατὶ νὰ φύγωμε;

— Ἀργότερα, παιδάκι μου, ἐδῶ θ' ἀρχίσουν παγωνιὲς καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια κι οἱ μύγες θὰ χαθοῦν. Ἄν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο κι ἀπὸ τὴν πείνα. Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξη.

Σὲ λίγες μέρες τὰ χελιδόνια μαζεύτηκαν

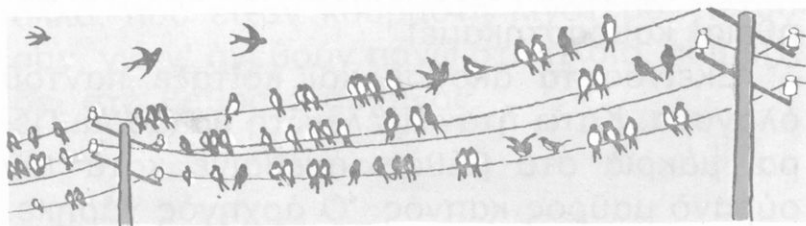
στην έξοχή. Κάθισαν ἐπάνω στὰ τηλεγραφικὰ σύρματα. “Ένα δυνατό χελιδόνι, πού ἦταν ὁ ἀρχηγός τους, τοὺς εἶπε:

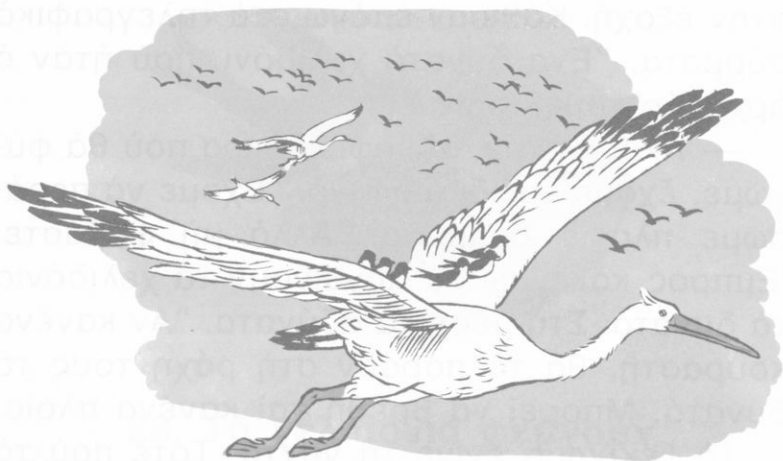
— Ἄκοῦστε με, ἀδέρφια. Τώρα πού θὰ φύγωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. Ἔχομε νὰ περάσωμε πλατιὰ θάλασσα. Ἄλλὰ μὴ φοβάστε. Ἐμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελιδόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα. Ἄν κανένα κουραστῆ, θὰ τὸ πάρουν στὴ ράχη τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ βρεθῆ καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴ νύχτα. Τότε πού τὰ γεράκια καὶ οἱ αἴτιοι κοιμοῦνται.

Τὸ πρωὶ τὰ παιδάκια, σὰ δὲν εἶδαν τὰ χελιδόνια, λυπήθηκαν. Κατάλαβαν πὼς ἔφυγαν καὶ τοὺς εὐχήθηκαν:

— Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά. Τὴν ἄνοιξη πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες σας θὰ μείνουν ἀπείραχτες. Στὸ καλὸ νὰ πᾶτε! Στὸ καλό!

29. Βοήθεια! Κουραστήκαμε!

Στὴν ἀρχὴ ποὺ ξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα πῆγαιναν καλά. “Ὅλα πετοῦσαν με ὄρεξη. “Ὅλα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, ποὺ ἤξερε καλὰ τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἤθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν πέταξαν ἀρκετά, μερικὰ ἄρχισαν νὰ κουράζονται.

— Τσιρ τσιπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! κουραστήκαμε!

Ἐκεῖνος τὰ ἄκουσε καὶ κοίταξε παντοῦ ὀλόγυρα. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέβαινε κατὰ τὸν οὐρανὸ μαῦρος καπνός. Ὁ ἀρχηγὸς χάρηκε.

— Τσιβίιιιτ! φώναξε δυνατά. Τυχεροί εἴμαστε! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο. Θὰ καθίσετε πάνω του καὶ θὰ ξεκουραστήτε, ὅσο θέλετε.

— Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲ βαστοῦμε νὰ φτάσωμε ὡς ἐκεῖ. Εἴμαστε πολὺ κουρασμένα!

— Τσιβίιτ! φώναξε τότε ὁ ἀρχηγός. "Ἄν εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τὰ μεγάλα ἐκεῖνα πουλιά, ποὺ πετοῦν μαζί μας.

Ἦταν πελαργοὶ κι ἀγριόχηνες. Μόλις εἶδαν τὰ χελιδόνια νὰ πλησιάζουν, κατάλαβαν τί ἤθελαν καὶ τὰ πῆραν στὴ ράχη τους.

Τί καλοσύνη ποὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ πελαργοί! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ δέχτηκαν ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες!

— Ἄναπαυτῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς δὲν κουραζόμαστε. Τὰ φτερά μας εἶναι δυνατά. Ἄντέχουν στὰ ταξίδια. Μέρους νὰ πετοῦμε, δὲ μᾶς νοιάζει.

Σπρουδαῖο ἦταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα. Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδόνια! Τ' ἄλλα, ποὺ εἶχαν κουραστῆ λιγότερο, πετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν πάνω στὸ πλοῖο, ποὺ εἶχε δεῖ στὸ βάθος ὁ ἀρχηγός.

30. Στὸ πλοῖο τοῦ καπετὰν Νικόλα

Τὸ πλοῖο ἐκεῖνο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετὰν Νικόλα. Πήγαινε πρὸς τὸ μέρος ποὺ ταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἄμα τὰ εἶδε, κατάλαβε κι εἶπε:

— Κουράστηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φτάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινὸς ὁ καπετὰν Νικόλας, εἶχε πολλὰς φορὲς δεχτῆ χελιδόνια στὸ πλοῖο του. Σὲ λίγο γέμισε τὸ κατάστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν κι ἓνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης. Πόσο χάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! Ἄν μπορούσε, θὰ τὰ χαίδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν κι ἓνα μαῦρο σκύλο. Εἶχαν καὶ πέντε ἕξι γάτους.

— Κλείστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἀμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲ θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν ν' ἀρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἤσυχα κάθισαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τί μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετὰν Νικόλα!

Μιὰ ὀλόκληρη μέρα καὶ μιὰ νύχτα ταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ὅλες αὐτὲς

τις ὥρες ἦταν γεμάτο ἀπὸ πουλιά. Ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν. Ὅσα ξεκουράζονταν, κάπου κάπου, σήκωναν τὸ κεφαλάκι τους κι ἔβλεπαν πρὸς τὸν οὐρανό. Κοίταζαν νὰ δοῦν ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης, λυπόταν γιὰ ἓνα πράγμα. Τὸ εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο:

— Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε. Δὲ διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ ψίχουλα, γιὰ νὰ φᾶνε;

— Θὰ τὸ ἔκανα, Ἄντωνάκη, ἀλλὰ τὰ χελιδόνια, παιδί μου, δὲν τρῶνε σπόρους καὶ ψίχουλα. Θέλουν μύγες, σκουλήκια, κουνούπια. Ἐμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε. Ἄλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ τελειώσῃ κι ἔτσι, τώρα ποῦ θὰ φτάσουν στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

31. Φύγανε τὰ χελιδόνια

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲ λαλοῦνε πιά τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

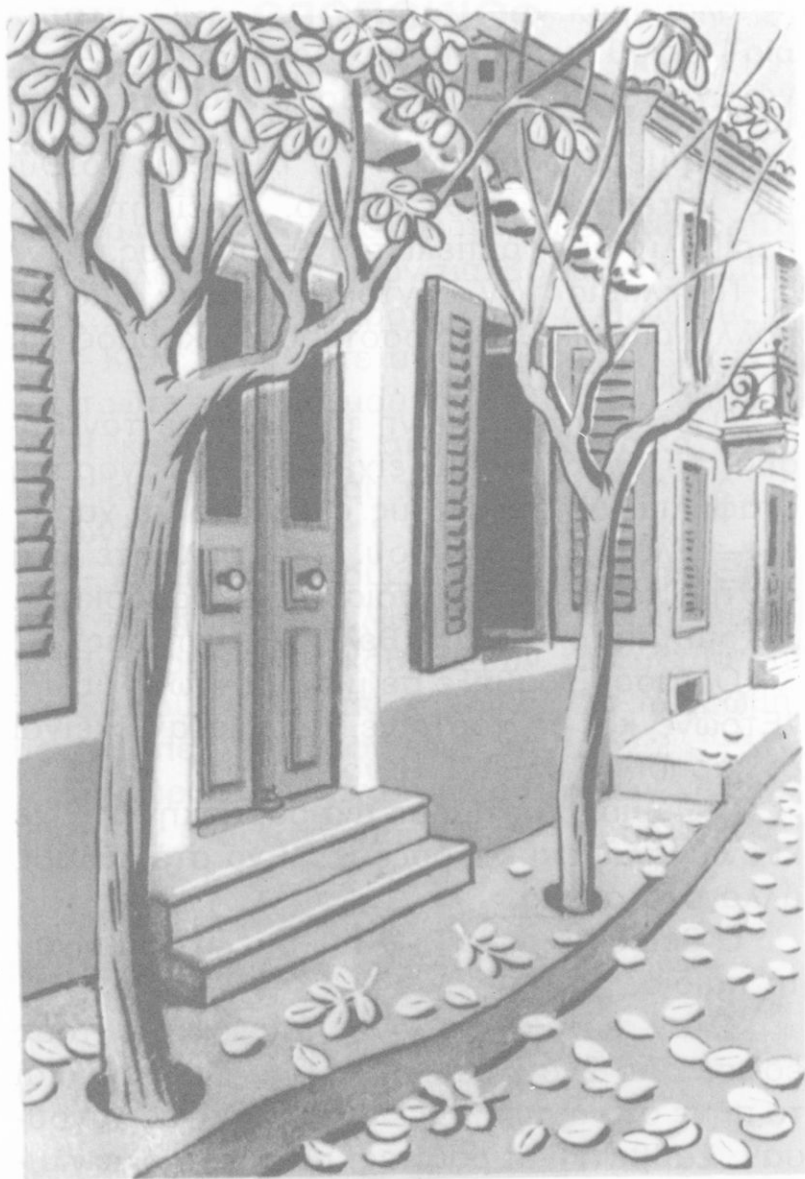
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῆτε,
πρόσχαρα πουλιά,
κι ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῆτε
τὴν παλιὰ φωλιά.

Μέλισσα

Αἶνιγμα

Ἐπὶ πάνω σὰν τηγάνι,
ἄπο πίσω σὰν ψαλίδι
κι ἄπο κάτω σὰ βαμπάκι.
Τί εἶναι;

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

32. Στὸ περιβόλι τοῦ θείου

Μιὰ μέρα φθινοπωρινὴ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν τὸ περιβόλι καὶ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου τους.

Τὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων λύγιζαν ἀπὸ τὰ πολλὰ ὀπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ λιγότερα τὰ φύλλα.

ἽΟ θεῖος ἦταν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κοσμᾶ, τὸ μανάβη, ποὺ εἶχε ἔρθει ν' ἀγοράση σταφύλια. Δέχτηκε τοὺς ἀνεψιοὺς μὲ χαρά.

— Ἐλᾶτε, παιδιὰ μου. Σκαρφαλῶστε στὰ δέντρα καὶ φᾶτε. Ἀχλάδια, μῆλα, δαμάσκηνα. Ἐχομε ἀπ' ὄλα. Ὅ,τι θέλει ἡ ψυχὴ σας.

ἽΟ Τάσος τράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μηλιά. Ἔτρωγε καὶ δὲ χόρταινε. Εὐωδίαζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποὶ. Τί γλύκα! Τί νοστιμάδα!

ἽΟ Θύμιος προτίμησε μιὰ δαμασκηνιά. Εἶχε κι ἓνα καλάθι καὶ μάζευε. Ἐνα στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

ἽΟ θεῖος χαιρόταν μὲ τὴν ὄρεξη ποὺ εἶχαν τὰ παιδιὰ.

ἽΟταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δέντρα, τοὺς ἔδωσε ἀπὸ ἓνα καλάθι κι ἀπὸ ἓνα μαχαίρι καὶ τὰ πῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβεργες λυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μοσχάτα, ὄλα γλυ-

κύτατα. Οί ρῶγες χοντρές σὰν κορόμηλα.

— Εὐλογημένος καρπός, εἶπε ὁ θεῖος. Τρία πράγματα εὐλόγησε ὁ Θεός: «τὸν σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον».

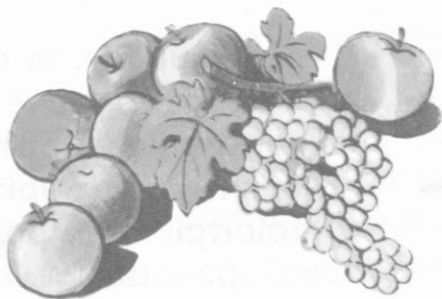
Τὴν ὥρα ποὺ ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα μιὰ γριούλα, ἢ κυρα-Ξένη, κουβέντιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Κουβέντιαζε μαζί τους, σὰ νὰ εἶχε μπροστά της ἀνθρώπους.

— Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκιές; Τί ἔρχεστε καὶ τρῶτε τὰ δικά μου τὰ σύκα ποὺ λιάζω;

Ἡ καημένη εἶχε ἀπλωμένα μερικὰ σύκα στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπουργίτια τῆς τὰ ἔτρωγαν.

— Τὸ μερίδιό τους παίρνουν, κυρα-Ξένη μου, τῆς φώναξε γελώντας ὁ θεῖος. Τὰ μεροδούλια τους. Μᾶς καθαρίζουν τὰ δέντρα ἀπ' τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμπιες. Γιὰ πληρωμή, δὲν πρέπει νὰ τ' ἀφήνωμε νὰ τρῶνε;

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν ἓνα τραγούδι γιὰ τὰ σπουργίτια:

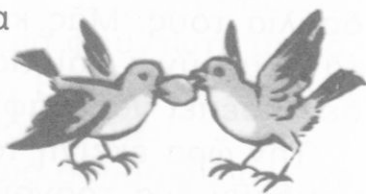
33. Τσιριτρό

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὄχτῶ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρὲς.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδώντας στὸν ἀέρα:
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

34. Στὸ ἀμπέλι

“Υστερα προχώρησαν στὸ ἀμπέλι. Τὰ παιδιά μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

— Παιδιά, πιὸ πολλοὺς ροδίτες νὰ κόβετε. Αὐτοὶ εἶναι πιὸ ὄριμοι, εἶπε ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες κι οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ὠρίμασαν καλά.

“Ὅπως ἔκοβαν, φρούτ! πετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου κάπου ξετρύπωνε καὶ κανένας κότσυφας.

— Βόσκουν τὰ καημένα, ἔλεγε ὁ θεῖος. “Ἄς εἶναι καρπὸς κι ἄς τρῶνε κι αὐτά.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμα τῶν σταφυλιῶν τελείωσε. Οἱ κόφες γέμισαν καὶ ζυγίστηκαν. Ὁ Τάσος κι ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸν λογαριασμό. Ὁ Κοσμάς, ὁ μανάβης, πλήρωσε καὶ φόρτωσε.

— Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κύρ Χρίστο, εἶπε, ὅταν ἔφευγε.

— Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντηση τοῦ θείου.

Κοντὰ στ’ ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο δίψασαν καὶ πῆγαν νὰ πιοῦν.

— Παιδιά, προσοχή. Ἐκεῖ πηγαίνουν πολ-

λές μέλισσες. Νὰ μὴν τὶς πειράξετε. Θὰ σᾶς
ριχτοῦν, εἶπε ὁ θεῖος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατίὸ Ἰούμιος συχνὰ τὶς
πεῖραζε. “Ὅταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε
σῶνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κυνηγᾷ.

35. Ὁ τρύγος

Σὰν ἦρθε ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήση. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν κι ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

— Ἦρθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

— Κάματε καλά, παιδιά μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκοῦτε ποὺ λένε: «θέρος τρύγος, πόλεμος»; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. Ὅλοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμπο ἀκούγονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σ' ὅλα τ' ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιά, κορίτσια, ἄντρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαινοέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς θὰ βράση μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνῃ κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιά τρυγοῦν ἀπρόσεχτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

— Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τὰ σταφύλια. Νὰ τὰ καθαρίζετε ἀπὸ τὶς σάπιες ρῶγες. Ἀλλιῶς δὲ θὰ γίνῃ καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξινίση.

Ὁ Θύμιος κι ὁ Τάσος εἶναι προσεχτικοί. Ψάχνουν καλὰ τὰ κλήματα. Δὲν ἀφήνουν στα-

φύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα ποὺ τρυγοῦσαν, ἦρθε ἓνας ἄνθρωπος μὲ γένια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὦμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἓνα σχοινί. Χαιρέτισε, στάθηκε λίγο κι ἔφυγε.

— Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. "Ἄν δὴ κανέναν κλέφτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπε ὁ θεῖος.

— Τί ἄγρια ποὺ κοίταζε! παρατήρησε ὁ Τάσος!

— Κι ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμαστε τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲ μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ, τ' ἀμπέλι τοῦ θεῖου σὰ νὰ εἶχε γιορτὴ. Μαζεύτηκαν οἱ γείτονες καὶ κουβέντιαζαν. "Ἐλεγαν γιὰ τὸν καρπό, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. "Ἐλεγαν κι ἄστεϊα. "Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

Ὁ Τάσος κι ὁ Θύμιος κοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

— Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιά τοῦ τρύγου, εἶπε ὁ Τάσος.

— Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπε ὁ ἀδερφός του.

36. Τὸ φθινόπωρο

Φεύγουν πιά τὰ χελιδόνια,
κρύωσε ὁ καιρὸς,
πέφτουν φύλλ' ἀπὸ τὰ κλώνια
στὸ χαντάκι μαζευτῆκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρίγο τώρα
πιὰ κι ὁ ἀμπελουργὸς
κι ἤρθε ἡ εὐλογημένη ὥρα
ποὺ θὰ σπείρη στὸ χωράφι
στάρι ὁ γεωργός.

Στ. Σπεράντσας

37. Ἡ βροχούλα

Τίκ! τák! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τák! πάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, ποὺ πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς σταλαματιᾶς χτυποῦν τὸ παράθυρο τῆς Φωτούλας.

— Ἦρθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετίσωμε. Πᾶνε πιά οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἔφτασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾶ ἀέρας. Ὁ οὐρανὸς θὰ συννεφιάζη, θὰ βρέχη συχνά. Τὰ φύλλα τῶν δέντρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῆ. Ὅπως θὰ πηγαίνης στὸ σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ εἶναι δυσανεστημένη γιὰτὶ βρέχει. Πῶς θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζη! Νὰ μὴ βρέχη ποτέ!

Ὁ μπαρμπα - Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς τους, σκέφτεται ἀλλιῶτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρά. Κι ὅσο πιὸ πολὺ δυναμώνει ἡ βροχὴ, τόσο πιὸ πολὺ αὐτὸς χαίρεται.

— Στέφανε! λέει στὸ γιό του. Στὴν ὥρα τῆς ἤρθε, παιδί μου, ἡ βροχὴ. Ἦρθε, γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε.

Δοξασμένος ἄς εἶναι ὁ καλὸς Θεός. “Ὅλα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐμεῖς μονάχα εἴμαστε ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὐριο θ’ ἀρχίσωμε χωράφι.

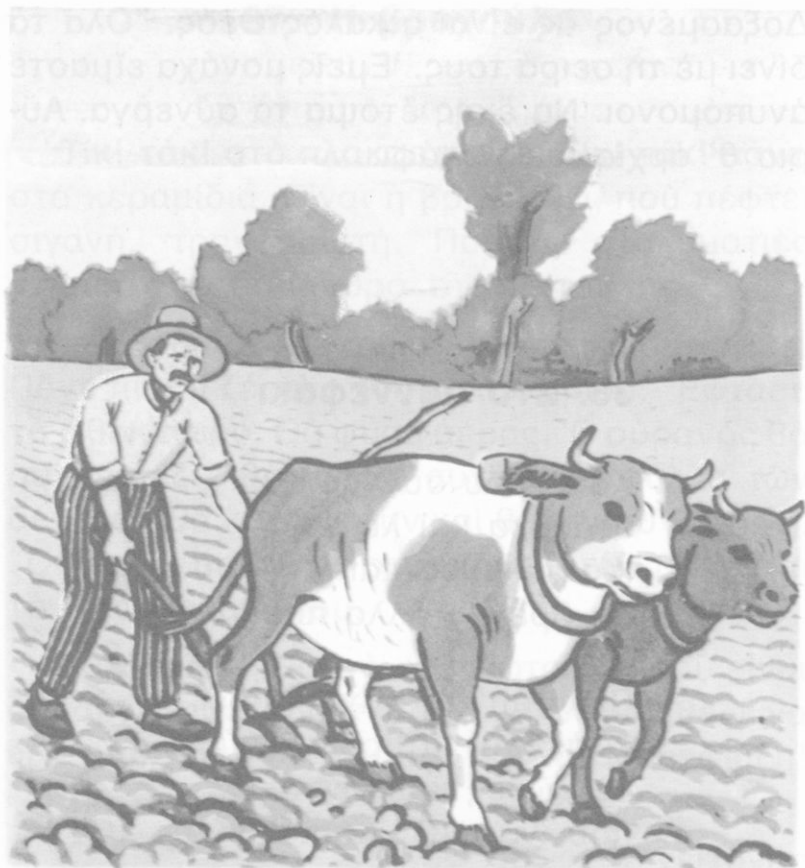
38. Στὸ συννεφάκι

Καλό μου συννεφάκι,
σταμάτα καὶ λιγάκι!
Μᾶς ἔκανες παπιά,
μὴ βρέχης ἄλλο πιά!

Πίσω ἀπ’ τὴ ράχη γεῖρε
κι ἄλλοῦ νὰ βρέξης σύρε,
σὲ χῶρες καὶ χωριά
πού ’ναι καλοκαιριά.

Ψηλὰ νὰ δοῦμε πάλι
τὸν ἥλιο νὰ προβάλῃ,
νὰ βγοῦμε στὴν αὐλή
νὰ παίξουμε πολὺ.

Χάρης Σακελλαρίου

39. Τὸ ὄργωμα

Τὴν ἄλλη μέρα οἱ γεωργοὶ πῆγαν στὰ χωράφια τους. Πῆγαν νὰ ὀργώσουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μπαρμπα - Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο πῆγαν ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Τὰ δυό τους βόδια ξεκούραστα σέρνουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὑνὶ σκίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὄψη τώρα ποὺ ὀργώνεται.

— Ὦώ! Μελή. Ὦώ! Κανέλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπαρμπα - Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὄργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα ποὺ γέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ὁ Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲ μεταχειρίζεται. Δὲ θέλει νὰ κάνη τὰ ζῶα του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

— Ἄν ἔκανε, πατέρα, λίγες μέρες γλυκές, ὅπως σήμερα, θὰ τελειώναμε τὰ ὀργώματα. Ὕστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται ποὺ βλέπει τὶς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

— Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἓνα παιδὶ ψάχνει ἀνάμεσα στὰ βάτα γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ ὀρφανό. Κάπου - κάπου φωνάζει σὰν τὸν Στέφανο:

— Ὦώ! Μελή. Ὦώ! Κανέλη.

“Ο γερο - Σπύρος φώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

— “Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς ἐρημιές γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. “Οσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις ὅποτε θέλεις.

“Οταν σήμανε ὁ ἔσπερινός, τὸ ὄργωμα σταμάτησε. Ὁ μπαρμπα - Σπύρος κι ὁ Στέφανος ἔκαμαν τὸ σταυρό τους. “Υστερα κίνησαν γιὰ τὸ χωριό. Ὁ γέρος πῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ’ ὄλο τὸ δρόμο τὸν συμβούλευε σὰν παιδί του.

Ὁ Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεχτικά. Ἀπὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμή βουρκώνουν τὰ μάτια του.

— Δὲν ἔχω βιβλίο, λέει στὸ μπαρμπα - Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

— Αὐτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῇ. Βιβλίο θὰ σοῦ δώσουν στὸ σχολεῖο, σάκα καὶ ὅ,τι χρειάζεται θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω ἐγώ, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

— Τότε θὰ πηγαίνω. Κι ἄλλη φορὰ δὲ θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Κι ὁ Γιαννάκης κράτησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπαρμπα - Σπύρου τελείωσε τὸ Δημοτικό.

40. Γιορτάζει ή σημαία μας

Τὸ σχολεῖο σήμερα γέμισε σημαιοῦλες. Ἡ αὐλή, ἡ εἴσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα εἶναι σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις σημαίες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαίες τῆς θάλασσας. Εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς σημαίας.

Ὁ δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιά παραταγμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. Ὁ σημαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία κι ἐκεῖνα ἀκίνητα τὴ χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐπάνω τῆς λάμπει ἕνας σταυρός. Ἐνας μαθητὴς, μὲ ωραία φωνή, λέει τὸ ποίημα τῆς σημαίας:

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρίζω
μὲ λαχτάρᾳ σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου χτυπῶ.
Σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰ μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
— Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ σημαία γαλανή!

Ἰωάννης Πολέμης

“Ὑστερα μιλεῖ γιὰ τὴ σημαία ὁ δάσκαλος.
Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο τῆς χρῶμα.
Λέει πὼς κυματίζει δοξασμένη πάνω στὰ καρά-
βια μας.

— “Ὄταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰ
νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. “Ὄπου τὴν ἀντι-
κρίζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μ' εὐλάβεια. “Ὄταν
μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωὴ
σας ἀκόμα νὰ θυσιάζετε γι' αὐτή.

Μ' αὐτὰ τὰ ὠραῖα λόγια τελείωσε τὴν ὁμιλία
τοῦ ὁ δάσκαλος, τὴ μέρα ποῦ ἦταν ἡ γιορτὴ
τῆς σημαίας μας.

41. 'Ο σιδηρουργός

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεία. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι κι ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργὸς κι ὁ μπαρμπα - Σταμάτης ὁ μπαλωματῆς.

Τί σιδερικὰ ἦταν ἐκεῖνα ποὺ εἶχε στὸ μαγαζὶ

του ὁ Μιχάλης! Ὑνιά, δικέλλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅ,τι ἤθελες.

Μὲ τὸ σφυρὶ στὸ χέρι χτυποῦσε ἓνα πυρωμένο σίδηρο πάνω στὸ ἀμόνι. Τὸν βοηθοῦσε κι ἓνα παιδί. Καὶ οἱ δύο τους ἦταν κατάμαυροι ἀπ' τὰ κάρβουνα.

— Σοῦ ἔφερα, κύρ Μιχάλη, τὸ ὑνί μας, τοῦ εἶπε ὁ Χρόνης. Στράβωσε ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσης.

Ὁ Μιχάλης τὸ πῆρε καὶ τὸ κοίταξε.

— Ἄφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως κι αὔριο δὲν εὐκαιρῶ. Μεθαῦριο θὰ εἶναι ἔτοιμο.

Ὁ Χρόνης κοίταζε τὸ φουσερό. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη τραβοῦσε ἓνα σχοινὶ καὶ τὸ φουσερὸ φουσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιά δυνάμωνε καὶ τὸ σίδηρο κοκκίνιζε.

Ὁ Χρόνης κοίταζε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερά. Τί δυνατὰ ποὺ ἦταν! Παρακολουθοῦσε πῶς χτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδηρο πάνω στὸ ἀμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζει. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ τραβοῦσε κι αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κἀνη μὲ τὸ φουσερὸ φούκου! φούκου!

Ἀπ' ἐκεῖ ὁ Χρόνης πῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ

Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

“Ὅταν γύρισε σπίτι, μιλοῦσε ὅλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

— Ὁ Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἂν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πηγαίνωμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πόλη. Κι εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. Ὅλα τὰ σιδερικά ποὺ χρειαζόμαστε στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτιάχνει.

— Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἤθελαν ἐκεῖ;

— Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλώνει, παιδί μου. Κι εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτιάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὅλα.

— Εἶδα κι ἓναν τροχὸ πέτρινο.

— Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὅλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίση.

“Ὅταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, πῆρε τὸ τετράδιο καὶ ζωγράφισε τὸ Μιχάλη. Ζωγράφισε καὶ τὸ φυσερὸ καὶ τὸ ἀμόνι του.

42. Ὁ σιδεράς

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ἰδέστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα
στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα
στ' ἀμόνι του χτυπᾶ.

Ἔχει παιδιά, γυναίκα·
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογιῆς σωρό.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα
στ' ἀμόνι του χτυπᾶ.

Τέλλος Ἄγρας

43. Ὁ Γρηγόρης ὁ Ξυλουργός

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης πῆγε στὸ Ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὐτυχῶς ἦταν ἐκεῖ. Πριόνιζε μιὰ σανίδα. Ὅλο τὸ πάτωμα ἦταν γεμάτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε κι ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέση του.

Μερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ φάνηκαν περίεργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ χρησιμοποιοῦσε ὁ Ξυλουργός. Ὅταν ἐκεῖνος τελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία ποῦ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔρθῃ, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

— Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε μεθαῦριο νὰ ἔρθω. Τὴν ἄλλη ἑβδομάδα θὰ εὐκαιρήσω.

— Ἐχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπε ὁ πατέρας. Ὅσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορότερα. Εἶναι ἀνάγκη.

— Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἀλλὰ τί νὰ σᾶς κάνω. Ἐχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ

είναι αδύνατο να την αφήσω στη μέση. Φτιάνω μιὰ σκεπή. Είναι φθινόπωρο και μπορεί να βρέξει. Και τότε τί θα γίνη τὸ σπίτι δίχως σκεπή;

Και παίρνοντας ανάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἓνα χάρακα, λέει τοῦ Χρόνη:

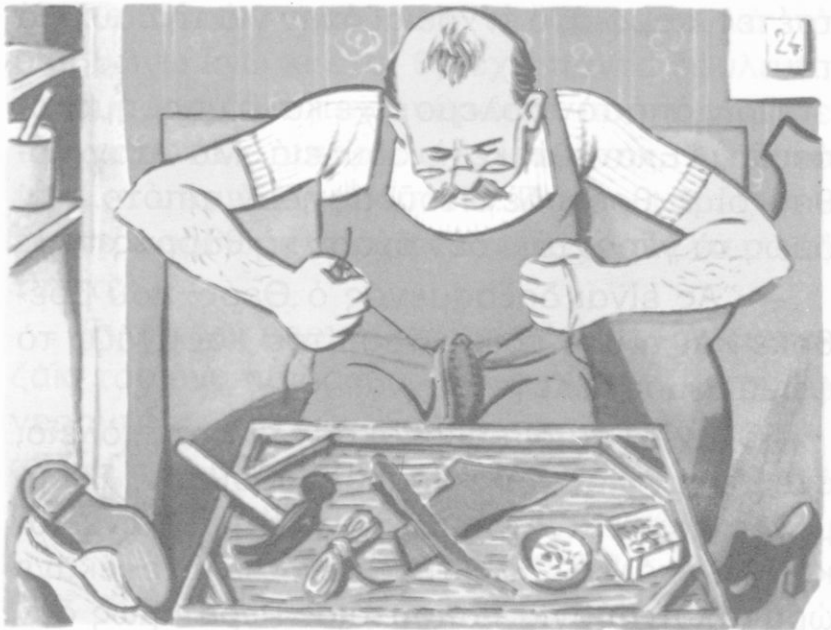
— Και τώρα, μιὰ πού ἦρθες στὸ μαγαζί μου, στάσου να σοῦ δώσω κι ἓνα χάρακα, να ριγώνης τὰ τετράδιά σου. Είναι ἀπὸ ὀξιά. Δὲ στραβώνει. Τέτοιοι ἔχει καὶ ὁ γιός μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πὼς εἶστε συμμαθητές.

— Εἶμαστε καὶ φίλοι καὶ πολλές φορές μελετοῦμε μαζί, πρόσθεσε ὁ Χρόνης.

— Να μελετᾶτε, παιδί μου. Ἐμεῖς γιὰ σᾶς καπιάζομε. Φροντίστε να μάθετε γράμματα, γιὰ να γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.

Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης πῆγε καὶ διόρθωσε τὴν ἀποθήκη. "Αν τὴν ἄφηναν μερικὲς μέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ πάθαινε μεγάλη ζημιά.

Πόσες τέτοιες ζημιὲς δὲν προλάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

44. 'Ο μπαρμπα - Σταμάτης

”Αλλη μιὰ μέρα ό Χρόνης έφερε τὰ παπούτσια του καί τὰ μάλωσε ό μπαρμπα - Σταμάτης.

Αυτός ήταν ένα συμπαθητικό γεροντάκι, πού τόν αγαπούσαν όλοι στό χωριό. Ή δουλειά του ήταν νά διορθώνη παπούτσια. Για μαγαζάκι είχε τó άνοιγμα μιās πόρτας. Αυτό ίσα ίσα μονάχα τόν ίδιο χωρούσε. Είχε κι ένα τραπεζάκι γεμάτο έργαλεία: σφυριά, βελόνες, φαλ-

τσέτες, καρφιά, ὅ,τι χρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειὰ του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. Ἔκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἤρθαν οἱ ἐχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

— Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ βρέθηκε καὶ τούτη ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

“Ὅταν τὰ παιδιὰ περνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, στέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος πάνω στὸ τραπεζάκι του, κάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅ,τι τύχαινε. Ἄλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνη, οὔτε καὶ καλαπόδια. Γι’ αὐτὸ κι ἔκανε μονάχα διορθώματα.

Μιὰ μέρα τὰ παιδιὰ συζητοῦσαν ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παγνίδι νὰ παίξουν. Ὁ μπαρμπα - Σταμάτης πετάχτηκε καὶ τοὺς εἶπε γελώντας:

— Ἄν μὲ ρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παγνίδι συμφέρει ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπαρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ρώτησε ὁ Θάνος.

— Γιατί μὲ τὰ τρεχάματα χαλᾶτε πιὸ πολὺ

τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρνετε νὰ τὰ διορθώνω ἐγὼ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

Κι ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπαρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἀστεῖο. Πόσες φορές δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ φτωχοὺς, χωρὶς νὰ πάρη τίποτε!

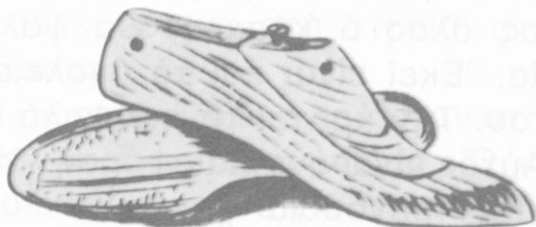
“Ἐνα πρωὶ περνοῦσε ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του ἓνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν φώναξε:

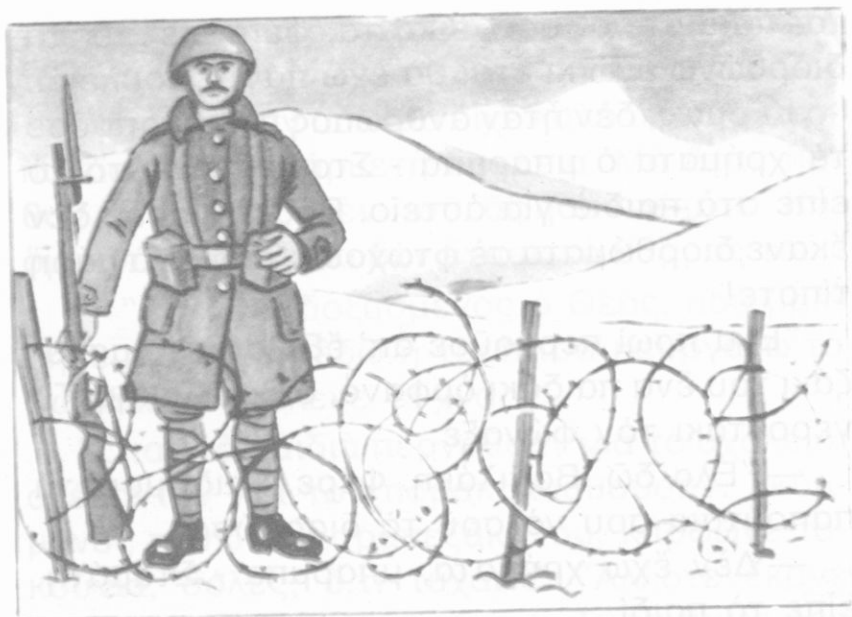
— “Ἐλα δῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

— Δὲν ἔχω χρήματα, μπαρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

— Δὲν πειράζει. “Ὅταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδίσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νά γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸ αὐτὸν ἄνθρωπο.

45. 28 Ὀκτωβρίου

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὅλο χαρά. Οἱ καμπάνες χτυποῦν. Γιορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ εἶναι μαζεμένος ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σηματοφόρος. Τὰ παιδιά τραγουδοῦν τραγούδια ἡρωικά.

Ἐπάνω στὸ δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο ἕνα ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Ὁ παπὰς φορεῖ τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψέλνουν. Τὸ ἐκκλησί-
ασμα κάνει τὸ σταυρὸ του.

Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε
στὸ δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή του
εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰ νὰ πετοῦν
φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα· γιὰ τὸν πόλεμο
ποῦ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καὶ
ὁ ἴδιος.

Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἐχθροὺς μας, ποὺ ἦρθαν νὰ
μας πολεμήσουν, νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πα-
τρίδα μας, ν' ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καὶ τὶς
πόλεις μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ νησιά μας.
Σὰν ἕνας ἄνθρωπος τότε σηκωθήκαμε ὅλοι οἱ
Ἕλληνες. Στὸ πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος
μας θαύμασε. Ἄς ἦταν οἱ ἐχθροὶ μας πολλοί.
Ἐμεῖς τοὺς νικήσαμε. Τοὺς νικήσαμε, ὅπου
καὶ ἂν πολεμήσαμε: στὴ στεριά, στὸν ἀέρα,
στὴ θάλασσα.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ποὺ ἦταν στὴν ἐκκλη-
σία, ἦταν κι ἕνας τραυματίας. Ὁ καημένος
εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν πατρίδα. Μὲ τί

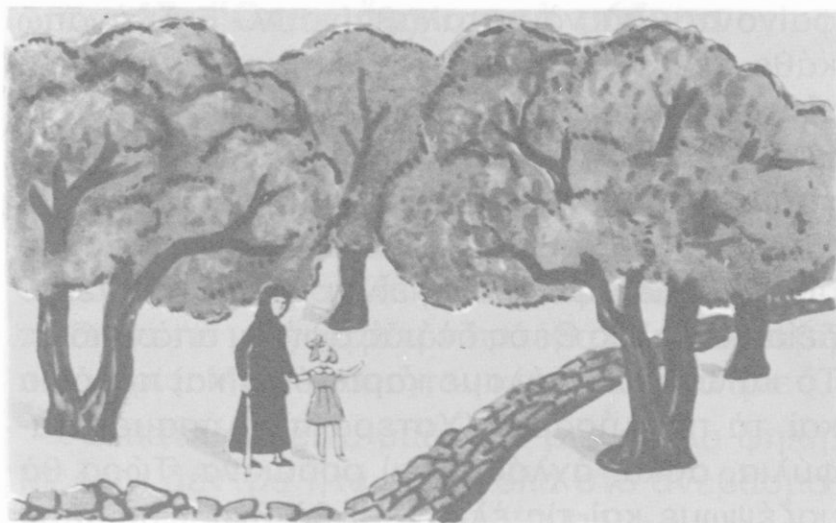
συμπάθεια τὸν κοίταζε ὁ κόσμος! Κι αὐτός, πόσο ἦταν περήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

“Υστερα ὅλοι πῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές πῆγαν στὴν πλατεία καὶ στεφάνωσαν τὸ Μνημεῖο τῶν πεσότων.

“Ὅταν γύρισαν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

— Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιῶτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

46. Στὸν ἐλαιώνα

Μιά μέρα ἡ Ξανθούλα πῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν ἐλαιώνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δέντρα φυτεμένα! Ὅπου κι ἂν γύριζε τὰ μάτια της, ἔβλεπε ἐλιές. Τὰ φύλλα τους ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερὰ στὴν ἄκρη. Στὸ πάνω μέρος ἦταν σταχτοπράσινα καὶ στὸ κάτω γυαλιστερὰ σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δέντρα, ποὺ ἦταν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τους μὲ τ' ἄλλα.

— Κρυφομιλοῦν σὰ γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπε ἡ Ξανθούλα, ἅμα εἶδε τὰ δέντρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

— Ἀλήθεια, παιδί μου. Τὰ δέντρα αὐτὰ

φαίνονται σὰ νὰ καταλαβαίνουν. Ἐγὼ ἀγαπῶ κάθε δέντρο, ἀλλὰ ἡ μεγάλη μου συμπάθεια εἶναι ἡ ἐλιά.

— Ὅλες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρπὸ, παρατήρησε ἡ Ξανθούλα.

— Ναί, παιδί μου. Ἐφέτος θὰ ἔχουμε «λαδιά». Ὅπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἐσοδεία. Ὁ καλὸς Θεὸς δὲ μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τίποτε. Τὸ καλοκαίρι βγάλαμε καρπούζια καὶ πεπόνια καὶ τὰ πουλήσαμε. Ὑστερα πουλήσαμε σταφύλια, σύκα, ἀχλάδια καὶ ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψουμε καὶ τὶς ἐλιές καὶ θὰ βγάλουμε λάδι. Ἄς εἶναι δοξασμένο τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

— Γιατί, γιαγιά, μερικὲς ἐλιές ἔχουν κουφάλες;

— Γιατὶ εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου. Ποιὸς ξέρει πόσων χρόνων θὰ εἶναι! Τὸν ἐλαιῶνα αὐτόν, ἤμουν κοριτσάκι καὶ τὸν θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοιπὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἐλιά εἶναι δέντρο ποὺ ζῆ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

— Πότε θὰ ὠριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἐλιές νὰ τὶς μαζέψουμε;

— Σὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι ἔτοιμες.

47. "Όταν ἄρχισε τὸ μάζεμα

Μετὰ ἓνα μῆνα γέμισε ὁ ἐλαιῶνας ἀπὸ κόσμο. "Όλοι ἦρθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια, μὲ κοφίνια στὸν ὦμο καὶ μὲ σακουῖλες, κατέβαιναν τραγουδώντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦρθε μὲ τὸν ἀδερφό της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ νωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

ἌΟ πατέρας εἶχε μαζί του μιὰ σκάλα ψηλῆ. Μερικὰ δέντρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα· γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. ἌΟ Ρήγας σκαρφάλωσε καὶ γέμιζε τὸ σακουλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά μάζευε ὅσες ἐλιές ἦταν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφτανε. Ἡ Ξανθούλα μάζευε αὐτὲς ποὺ ἦταν πεσμένες στὴ γῆ. Κι ἐνῶ μάζευε, ἔλεγε:

— Τόσος καρπὸς ἀδύνατο νὰ μαζευτῆ.

— «Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό», τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ πῆ αὐτό, Ξανθούλα;

Ἡ Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει κι ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἐξήγησε:

— Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλὲς φορές μιὰ ἐργασία καὶ τὴ νομίζει πολὺ δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἐργασία δὲ θὰ τελειώσῃ ποτέ. "Όταν ὁμως καταπια-

στῆ τὸ χέρι, πού εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθούλα κατάλαβε τότε κι εἶπε:

— Αὐτὸ παθαίνω κι ἐγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλὲς φορές μοῦ φαίνονται βουνό. Λέω, πὼς δὲ θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. Ὅταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ σιγὰ τὰ τελειώνω, δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρεσε, γιαγιά, αὐτὸ πού μοῦ εἶπες.

Κι ἡ Ξανθούλα τὸ ἐπανάλαβε:

— «Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό».

48. Ἡ ἐλιά

“Οπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲ μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ὡς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲ βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἴσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἦρθ’ ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῆ
κι ἀκούστηκε ἡ γλυκιὰ λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῆ.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Κωστῆς Παλαμᾶς

49. 'Ο καστανὰς

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα του
στὴν πόλη. Μόλις φτάση τὸ φθινόπωρο, νά τον
μὲ τὴ φουφου ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σχολεῖο. Τὰ
παιδιά τὸν πλησιάζουν καὶ τὸν χαιρετοῦν:

— Καλῶς ἦρθες, κύρ Χαραλάμπη!

— Εὐχαριστῶ, παιδιά! Καλὸ χειμῶνα νὰ περᾶσωμε.

Στὴν ὀρεινὴ πατρίδα του ἄφησε ὀλόκληρη οἰκογένεια. Γυναίκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἐργαστῆ, γιὰ νὰ τοὺς ζήση. Τί νὰ κάνη ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι φτωχό;

— Ζεστά, γερὰ κάστανα! φωνάζει καὶ πουλάει στὰ παιδάκια.

— Γερὰ νὰ μοῦ δώσης, κύρ Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέει ἓνας μικρούλης.

Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

— Ἐγὼ πάντα γερὰ πουλῶ. Εἶναι διαλεγμένα, ἀπαντᾷ ὁ μπάρμπα - Χαραλάμης.

Ὁ Πάνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ σήμε-
ρα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωσε ἡ μητέ-
ρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφου καὶ
τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιὰ
στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. Ἐκεῖνα
ποὺ ἔχουν χρήματα, ἔρχονται θαρρετὰ κι ἀγο-
ράζουν. Ὁ Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζη, πάντα
δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Πάνο. Κι ὁ Πάνος
πάλι, ὅταν ἀγοράζη, δίνει στὸ Θανασάκη.

Μιὰ μέρα ἓνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦρθε καὶ
στάθηκε κοντὰ στὸν μπάρμπα - Χαραλάμπη.
Κοίταζε τὰ κάστανα, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε. Στὸ

χέρι του όμως είχε χρήματα.

— Θέλεις, Μενέλαε, κάστανα; ρώτησε ο καστανάς.

— Όχι, κύρ Χαραλάμπη. Δεν έχω χρήματα.

— Μὰ νά! αυτά που κρατείς δεν είναι χρήματα;

— Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κύρ Χαραλάμπη. Δεν τὰ ἔχω γιὰ κάστανα. Αὐριο, πού θὰ μοῦ δώση ἄλλα ὁ πατέρας μου, τότε θ' ἀγοράσω.

— Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέφτεσαι. Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲ σκέφτονται ὅπως ἐσύ. Ὅταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, καραμέλες, κάστανα, ἀμέσως ἀγοράζουν, καὶ δὲν τοὺς μένουν χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, γόμα, τετράδιο. Ἐσὺ θὰ γίνης καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δεν εἶσαι λιχούδης. Ἐχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἓνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸ Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο, καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ἡ λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πράγμα, παιδί μου.

50. Τρία γατάκια

— Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ, ἔκανε μιὰ μέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε πάνω κάτω ἀνήσυχη.

— Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; Μήπως θέλει νὰ πιάση ποντίκι; ρώτησε ὁ Λάμπης.

— Κάτι ἄλλο θὰ θέλη, παιδί μου. Ἴσως θέλει νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο, ὡς αὔριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη μέρα, πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης, ἀκούστηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ δῆ. Πάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικά γατάκια. Αὐτὰ νιαούριζαν.

«Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ γέννησε καμιὰ ποντικίνα;» εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

Κι ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα φαίνονταν πῶς κρύωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Κι ὄλο κουνούσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε κι εἶπε στὴ μητέρα του:

— Ἡ γάτα μας, μητέρα, γέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! Ἔπειτα, εἶναι κι ἄσκημα. Κι οὔτε στὰ πόδια

τους μπορούν να σταθοῦν. Κι ἐγὼ νόμιζα πὼς
θὰ ἔπαιζα μαζί τους ὠραῖα παιγνίδια. Δὲν εἶναι
ὅπως τὰ περιμένα.

— Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονος. Τὰ
γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. “Ὅταν
ὅμως περάση λίγος καιρὸς, ὁμορφαίνουν καὶ
παίζουν ὠραῖα παιγνίδια. Τότε θ’ ἀλλάξης
γνώμη, ὅταν τὰ δῆς, εἶπε ἡ μητέρα.

Κι ἀφοῦ εἶπε αὐτά, σηκώθηκε κι ἐτοίμασε
λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμί γιὰ τὴ γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμαστε κα-
λύτερα, Λάμπη. Ἔχει νὰ θρέψη, παιδί μου, καὶ
μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

51. Τὰ ζῶα

Ποτὲ δὲ θὰ πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα·
μὴν τάχα, σὰν ἐμένα,
κι ἐκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης τους θὰ γίνω.
Ποτὲ δὲ θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σὰ δὲν μιλοῦν ἐκεῖνα
κι ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δὲ νιώθουν λύπη,
δὲ νιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη τους κρυμμένη,
ποὺ τὴ χαρὰ προσμένει
κι ἀγάπη λαχταρᾶ;

Ἰωάννης Πολέμης

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

52. Έτοιμασίες για τὸ χειμώνα

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο, στὸ χωριὸ ἀρχίζουν τὶς ἐτοιμασίες γιὰ τὸ χειμώνα. Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρηῆ ὁ παππούς ἔχει τὸ πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.

— Τὸ ψωμὶ εἶναι τὸ θεμέλιο, λέει ὁ παππούς.

“Ὑστερα κουβαλοῦν ἀπ' τὸ βουνὸ τὰ ξύλα.
”Επειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρὶ, τὸ βούτυρο κι

ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιά πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν τραχανὰ καὶ τὶς χυλοπίτες. Στὴν ἀποθήκη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακουλάκια κρεμασμένα: τὰ καρύδια, τ' ἀμύγδαλα, τὸ σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατί φοβᾶται τοὺς ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἡ γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴ ρίγανη, τὴ μέντα, τὸ δυόσμο καὶ τ' ἄλλα τὰ μυρωδικά. Γιὰ τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροαδιαθεσίες ἔχει τὸ τσαί τοῦ βουνοῦ, τὸ χαμόμηλο, τὴ μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιάς δὲ σταματοῦν ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χοντρὲς γιὰ τὸν παππού, γιὰ τοὺς γιουὺς καὶ γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιά εἶναι γυναίκα χρυσοχέρα. Οἱ νύφες τῆς πάλι ὑφαίνουν κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρωσίδια τοῦ σπιτιοῦ. Ἔτσι, ὅταν ἔρχεται ὁ χειμώνας, τίποτε δὲ λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λαζαρή. Εἶναι ἓνα σπίτι νοικοκυρεμένο.

53. Μιὰ ἀκατάστατη οἰκογένεια

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέφτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμᾶς. Τώρα ποὺ ἔσφιξε τὸ κρῦο. Τώρα τραβᾶ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βουνό. Χιονί-

ζει, κι αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι μεριὲς μεριὲς εἶναι ἀπέραστο.

“Ὅλες του τίς δουλειὲς ἔτσι συνηθίζει καὶ τίς κάνει. “Ὅταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέφτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ὑνί. “Ὅταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμὰ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναίκα του, τέτοια εἶναι. “Ὅταν πεινάσουν, τότε σκέφτεται νὰ μαγειρέψῃ. “Ὅταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἐτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

Ἐπὶ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα πῆραν καὶ τὰ παιδιά τους ὅμοιες συνήθειες. “Ὅταν χτυπᾶ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος κι ἡ Ἄγαθὴ ἀρχίζουν νὰ γράφουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλὲς φορὲς οὔτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. “Ὅταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιὲς στὸ βιβλίο.

Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι’ αὐτὸ φέρνονται πάντα σὰ νὰ τὰ ἔχουν χαμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιά, πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προδέψουν;

Ὁ Ἀνέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸ Μάνθο καὶ τὴν Ἄγαθὴ καὶ θυμᾶται ἓνα ἄλλο παιδί, τὸ Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε δεῖ μιὰ μέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε κάνει ἐντύπωση.

54. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο

Ὁ Μιχαλάκης πῆγε μιὰ μέρα στὸ μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ ἓνα τετράδιο μὲ δυὸ αὐγά.

— Καλημέρα, κύριε Θάνο, τοῦ λέει. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης ἓνα τετράδιο.

— Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρῃς ἀκόμη ἓνα.

— Ὁ ἄλλος μπακάλης τὰ πουλάει δυὸ αὐγά. Ἄν δὲ μοῦ δώσης ἐσύ, θ' ἀγοράσω ἀπὸ ἐκεῖνον, εἶπε ὁ Μιχαλάκης.

Ὁ κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε πὼς ὁ μικρὸς θὰ τοῦ ἔφευγε, πῆρε τ' αὐγά κι ἄρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεχτικά.

— Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸν Μιχαλάκη.

— Ὅχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ γέννησαν οἱ κοτοῦλες μας, εἶπε ὁ μικρὸς.

Ἄφου ὁ μπακάλης βεβαιώθηκε πὼς εἶναι γερὰ, τὰ ἔβαλε στὸ ράφι κι ἔδωσε στὸ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ὁ μικρὸς τὸ πῆρε κι ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζῃ.

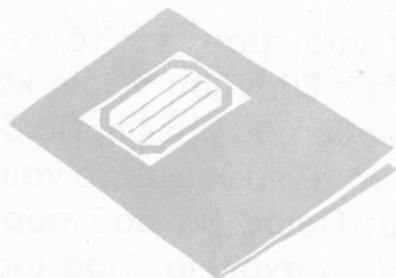
— Τί τὸ κοιτᾶς; καινούριο εἶναι, τοῦ εἶπε ὁ μπακάλης.

— Καὶ τὰ αὐγά ποῦ σοῦ ἔδωσα ἐγὼ ἦταν φρέσκα, μὰ ἐσύ τὰ κοιτάζεις. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάνω κι ἐγὼ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἀφοῦ τὸ παρατήρησε προσεχτικὰ καὶ εἶδε πῶς εἶναι καλὸ, τὸ πῆρε κι ἔφυγε.

“Ὅταν ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε, ὁ Ἄνεστης, ποὺ ἔτυχε νὰ εἶναι ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, ποὺ ἦταν καὶ αὐτοὶ στὸ μπακάλικο:

— Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν ὁ Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδέψῃ στὴ ζωὴ του;

55. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη

Κάθε πρωὶ ποὺ ξυπνᾷ, ὁ Φάνης δὲ βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. Ἔχει σηκωθῆ ἀπὸ νωρὶς κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Κι ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας κι ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργαστῆ.

“Ὅταν ὁ Φάνης ἦταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνιωθε γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας κι ἔλεγε στὴ μητέρα του:

— Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲ μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς δῆ. Φεύγει πολὺ πρωὶ καὶ δὲν τὸν βλέπουμε διόλου.

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ τὰ λὲς αὐτά. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ νωρὶς καὶ δὲν ἐργαστῆ, τότε ποιὸς θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιὸς θὰ βγάλῃ χρήματα, γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τ’ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιὸς θὰ σοῦ πάρῃ βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο; Ἴσα ἴσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωὶ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Αὐτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἢ μητέρα του. Αὐτὸς ὅμως ἦταν μικρὸς καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της

Τώρα ὅμως ὁ Φάνης μεγάλωσε καὶ καταλα-

βαίνει για ποιό λόγο φεύγει νωρίς ο πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος και νύχτα στο σπίτι. Και τώρα που τὰ νιώθει αυτά, ξέρετε τί παρακαλεῖ τὸ Θεὸ ὁ Φάνης στὴν προσευχή του; Νὰ τὸν βοηθήση νὰ μεγαλώση ἀκόμη πιὸ πολὺ καὶ νὰ τελειώση τὸ σχολεῖο. Καὶ τότε θὰ πῆ στὸν πατέρα του:

— Καλέ μου πατερούλη! Φτάνει πιά που τόσο δούλεψες. Τώρα μεγάλωσα ἐγὼ τὸ παιδί σου, ὁ Φάνης, καὶ μπορῶ νὰ σὲ βοηθῶ. Ἄπο τώρα καὶ πέρα θὰ σηκώνωμαι ἐγὼ πιὸ πρωὶ καὶ θὰ πηγαίνω στὴ δουλειά. Ἐγὼ θὰ φροντίζω για ὅλους μας. Ἐγὼ θὰ κάνω για τὸ σπίτι μας ὅ,τι ἔκανες ἐσὺ για μᾶς ὡς τώρα. Ἐσὺ πιά νὰ καθίσης νὰ ξεκουραστῆς.

Αὐτὰ θὰ πῆ στὸν πατέρα του, ὅταν μεγαλώση, ὁ Φάνης. Ὁ καλὸς Θεὸς ἄς τὸν βοηθήση νὰ κάμη αὐτὸ που ζητεῖ.

56. "Ερχεται ό πατέρας

Πῆρε καὶ βραδιάζει,
ἔκλεισεν ἡ ἀγορά,
ἡ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

Κάποιον, σὰν κι ἐμένα,
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἐξώθυρα χτυπᾶ.

"Ακουσέ τον κάτω,
μητερούλα μου καλή!
Νά τὸ πάτημά του
τρίζει πάνω στὸ σκαλί!

Μύρισ' ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!
"Ερχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό.

Γεώργιος Βιζυηνός

57. Ἡ μητέρα

Κάθε μέρα ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρῶι. Πιὸ πρῶι ἀπ' ὄλους μέσα στὸ σπίτι. Καθῶς μπαينوβγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγὰ σιγὰ, γιὰ νὰ μὴν ξυπνήσῃ τὰ παιδιὰ τῆς. Ἔχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ συγυρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψῆσῃ τὸν καφὲ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ φύγῃ γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ ζεστὸ γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Κι ὅταν εἶναι ἡ ὥρα νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγὰ σιγὰ, γιὰ νὰ μὴν τὰ τρομάξῃ, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:

— Ἔ! ὑπναράδες μου! ξυπνᾶτε! Φτάνει πιά τόσο ποὺ κοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴ φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια

τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὕπνος.

Ἡ μητέρα ὅμως, ἂν δὲν ξυπνήσουν, δὲ φεύγει.

Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέση τους, ἕτοιμα καὶ καθαρά. Τὰ παπούτσια τους γυαλισμένα.

Ὅταν τὰ παιδιά της νιφτοῦν, ἐτοιμαστοῦν καὶ κάνουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ γάλα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ γάλα καὶ τρῶνε μὲ μεγάλη ὄρεξη.

— Σιγά! μὴ βιάζεστε! τοὺς λέει ἡ μητέρα. Μὴν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξτε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχα σας.

Κι ὅταν ἡ Ἐλενίτσα κι ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται κι εἶναι ἕτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε μέρα μὲ τὴ μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾶ, μᾶς ἐτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

58. Νανούρισμα

Νάνι νάνι
τὸ παιδάκι μου.
Ἔλα, ὕπνε, ποὺ σὲ θέλει
καὶ κοίμισ' το, ποὺ τ' ἀγαπῶ,
καὶ φερ' του τ' ἄνθι, τὸν καρπό,
τῆς μέλισσας τὸ μέλι...

Νάνι, νάνι
τὸ παιδάκι μου.
Κι ὁ ὕπνος ἂν τὸ πάρη,
θὰ τ' ἀνεβάσω στὸ βουνό,
νὰ φτάση τὸν αὐγερινό,
τὴν πούλια, τὸ φεγγάρι.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

59. Ὁ χειμώνας

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέει στο Μίμη, τὸ γιό του:

— Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ· καταλαβαίνουν πὼς θὰ χιονίση, παιδί μου.

— Καὶ πὼς γνωρίζουν, πατέρα, πὼς θὰ ἔχωμε χιόνι;

— Πολλὲς φορὲς τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῶα καταλαβαίνουν τὸν καιρὸ καλύτερα ἀπὸ μᾶς.

Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἔλεγε αὐτὰ ὁ πατέρας, ἄρχισε νὰ φυσᾶ δυνατά. Οἱ κλῶνοι τοῦ μεγάλου πλατανιοῦ, ποὺ εἶναι στὴν πλατεία, λύγισαν ἀπὸ τὸ φύσημα. Τὰ δέντρα τοῦ περιβολιοῦ ἤσυχία δὲν εἶχαν ἀπὸ τὸ βοριά. Τὰ κλωνάρια τους λὲς καὶ θά 'σπαζαν.

Τὴν ἄλλη μέρα ἀρχίζει νὰ πέφτη χιόνι πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες χορεύουν τρελά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιονιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι. Θέλει ὄλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της εἶναι σὲ μεριὲς μεριὲς καψαλισμένες. Ὁ μικρότερος ἀδερφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης, χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώση, θὰ παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιά.

— Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ὁ Λάμπης.

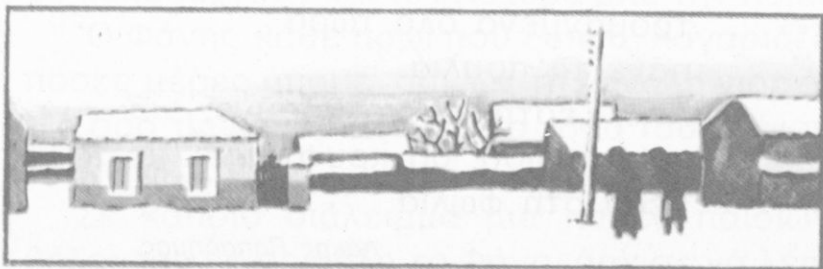
Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

— Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριο ὅλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, ποὺ εἶναι στὸ περιβόλι, θ' ἀσπρίσουν. Κι ὅταν τὸ παγώση, θὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰ σπαθιά.

Ὁ Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

— Ἐλάτε στὸ τζάκι, τοὺς λέει ἡ γιαγιά. Θυμήθηκα ἓνα παραμῦθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι.

Καὶ τοὺς λέει γιὰ ἓνα παιδάκι, ποὺ τὸ κουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ γλίτωσε ὁ ἄγγελος. Πῆγε καὶ τὸ σκέπασε μὲ τὰ φτερά του καὶ δὲν τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ.

60. Ὁ χειμώνας

Ὁ χειμώνας ἦρθε πάλι
κι ὄλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῆ.

Ρίχτε κάστανα στὴ θράκα,
παραμύθια ἢ γιαγιάκα
θὰ ἴρθη νὰ μᾶς πῆ.

Ἐξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ βοριάς.

Μὲς στὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπιστήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριᾶς.

Μὲς στὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὄλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.

Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε,
τσίου τσίου, θὰ κρυφτοῦνε
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας.

61. Ὁ ξενιτεμένος πατέρας

Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα. Ἔργάζεται στὴν πόλη. Ὄταν πλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴν γυναίκα του:

Ἀγαπητή μου Ἀσημίνα

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ θεοῦ εἶμαι καλὰ καὶ εὐχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμάζομαι νὰ ἔρθω στὸ χωριό, γιὰ νὰ γιορτάσωμε τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Πεθύμησα πολὺ νὰ σᾶς δῶ. Πόσο θὰ χαρῶ, ἂν μάθω πῶς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προοδεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες μέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμη ἀπ' τὴ μεγάλη γιορτή. Φίλησέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη
Νίκος Αὐγέρης

Πόσο χάρηκαν, ὅταν πῆραν τὸ γράμμα! Μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῆ στὴ φάτνη, θὰ καλοδεχτοῦν καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ τὴν πόλη.

Ὁ Φάνης κάθε πρωὶ ποὺ ξυπνᾶ, λογαριάζει πόσες μέρες ἀπομένουν ὡς τὴ μεγάλη γιορτή. Μὰ ὅσο τὶς λογαριάζει, ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται πῶς ἀργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παιδιῶν, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέη:

— Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα φέτος θὰ τὰ γιορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. Ἔτσι διάταξαν.

Ὁ Φάνης, ἀθῶο παιδί, δὲν κατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν πῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴν μητέρα του:

— Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Φέτος θὰ γιορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

Ἡ μητέρα γέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

— Ἀθῶο μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σου ἀστειεύτηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. Ἔρχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης γιορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ὁ πατέρας ἦρθε καὶ τὸ σπίτι γέμισε ἀπὸ χαρὰ. Ὁ Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχο μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε κι ἔδωσε στὸ Φάνη μιὰ ωραία σάκα, μιὰ κασετίνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ὁ Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορία τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπε ωραῖα ποιήματα, ποὺ ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

62. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γερο-Μάνθου

Εἶναι παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γερο - Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ γιορτάσῃ τὴ μεγάλη γιορτὴ μὲ τὰ παιδιά του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησία νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριὸ ἔχει μεγάλους γιουὺς καὶ δώδεκα ἐγγόνια. Ὅλα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

Τὴ νύχτα ποὺ χτύπησε ἡ καμπάνα ὅλοι ξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὁ παπποὺς φορεῖ τὴν καινούρια φορεσιά του καὶ περπατεῖ καμαρωτός.

Στὴν ἐκκλησία ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Προσκύνησε κι ἀσπάστηκε τὴν εἰκόνα μὲ τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιά πῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν. Ψέλνουν μαζὶ του.

Ἡ γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν...

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ὠραῖες ποὺ εἶναι οἱ ἅγιες εὐχές, ποὺ διαβάζει ὁ παπα - Νικόλας! Ὁ παπποὺς ὅλα τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Ὅταν ἡ θεία λειτουργία τελείωσε, ὁ γέρο Μάνθος πλησίασε καὶ κοινώνησε. Ἐπειτα ὁ παπα - Νικόλας κοινώνησε καὶ τὰ παιδιά καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωσε ἀντίδωρο.

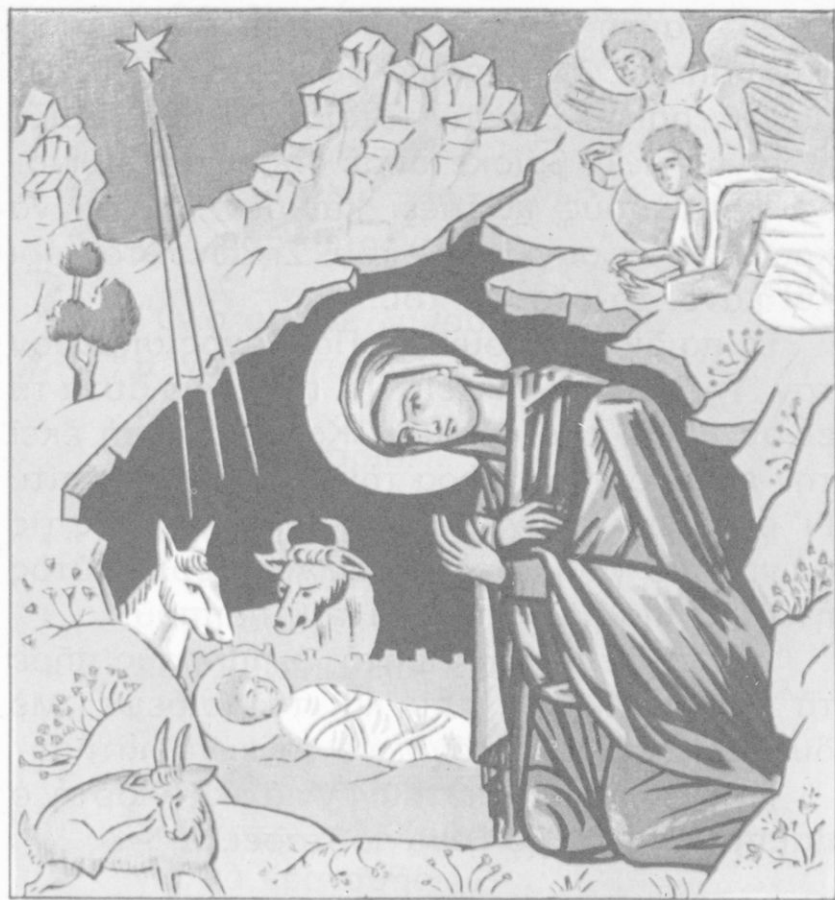
Γεμάτοι ἀπ' τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ γυρίζουν
τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιά νὰ χαράζη. Οἱ
πετεινοὶ διαλαλοῦν πῶς ξημέρωσε. Κικιρίκου!
κικιρίκου!

Ὁ παππούς κάθεται στὴ γωνιά. “Ὅλοι σκύ-
βουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ νύφες
ἕστερα οἱ γιοί, ἕστερα τὰ ἐγγόνια.

— Χρόνια πολλὰ παπού! Νὰ μᾶς ζήσης! Νὰ
γιορτάσωμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χριστού-
γεννα!

Ὁ παππούς συγκινημένος τοὺς δίνει τὴν
εὐχή του.

63. Τὸ σπήλαιο καὶ ἡ Φάτνη

Τὰ παιδιά στὸ διπλανὸ δωμάτιο σχεδίασαν τὸ σπήλαιο καὶ τὴ φάτνη. Μέσα τοποθέτησαν μιὰ μεγάλη κι ὠραία εἰκόνα μὲ τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα πῆραν μέρος στὴν χριστουγεν-

νιάτικη αὐτὴ γιορτὴ, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν παππού. Τὸ σπήλαιο φωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κεράκια.” Ἐχυναν τέτοιο φῶς, ποὺ νόμιζε κανένας πὼς βρίσκεται σὲ σπήλαιο ἀληθινό.

Ὁ παππούς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὴ συγκίνησή του. Σηκώνει τὸ χέρι καὶ κάνει τὸ σταυρὸ του.

Τὰ παιδιὰ ψέλνουν: Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει... Τὰ τροπάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο. Καὶ τὴ γιορτὴ ἐκεῖ τὴν εἶχαν δεῖ· καὶ τώρα τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι’ αὐτὸ καὶ τὴ σχεδίασαν καλά. Ἀπ’ ὅλες τὶς φωνές πιὸ γλυκιὰ εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὐτὸς ἦταν τὸ πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παππού.

“Ἀμα τελείωσε ἡ γιορτὴ, ὁ παππούς πῆρε τὰ ἐγγόνια κοντά του καὶ τὰ χάιδεψε. Μὲ δυσκολία ἔβρισκε λόγια νὰ τὰ εὐχαριστήσῃ.

Τέτοια ὠραία χριστουγεννιάτικη γιορτὴ ὁ παππούς δὲν εἶχε ξαναγιορτάσει.

64. Χριστούγεννα

Στὴ γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.
Τοῦφες χιόνι πέφτουνε
στὸ παραθυράκι.

“Ὅλο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ χτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

”Ἐλα, Ἐσύ, πού ἀρχάγγελοι
Σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε,
πάρε ἀπὸ τὴν πίτα μας,
πού εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

”Ἐλα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ ῥθῆς.
Σοῦ ἴστωσα, Χριστούλη μου
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

65. Ἡ παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς

Εἶναι παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς. Τὰ παιδιά εἶναι ὄλο χαρά. Φτάνει ὁ Ἅγιος Βασίλης, ὁ γελαστός παππούς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ μὲ τὴν παράξενη φορεσιά. Ἔρχεται καταφορτωμένος. Ὀλόκληρο σακὶ ἔχει στὴ ράχη του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια. Γιὰ κάθε παιδί ἔχει κι ἓνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιά τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν:

Ἄρχιμηνιὰ κι ἀρχιχρονιὰ
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος.
Ἅγιος Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστὰ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτί καὶ καλαμάρι...

“Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμάτοι κόσμο. Παιδιά μὲ τρομπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κοῦκλες, μὲ ὅ,τι νὰ πῆς, γυρίζουν χαρούμενα. Ὅπου κι ἂν γυρίσης τὰ μάτια, βλέπεις κόσμο. Τὰ μαγαζιά γεμάτα. Ἄλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Οἱ καταστηματαρχοὶ δὲν προφταίνουν νὰ πουλοῦν.

— Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εὐτυχισμένος ὁ

καινούριος χρόνος!

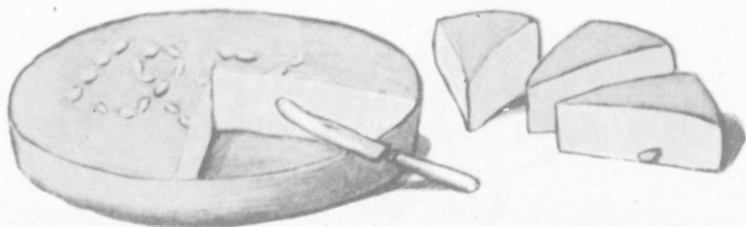
— Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οί χαιρετισμοί κι οί εὐχές δίνουν καὶ παίρνουν. “Όλοι εἶναι χαρούμενοι, πού ἦρθε ἡ μεγάλη αὐτὴ γιορτὴ.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴ βασιλόπιτα. “Όταν ὅλοι μαζευτοῦν στὸ τραπέζι, ὁ παππούς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμάτια. Θὰ κἀνῃ πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ πῆ «χρόνια πολλὰ» καὶ θὰ τὴ μοιράσῃ.

“Ένα κομμάτι γιὰ τὸ Χριστό, ἓνα γιὰ τὸν Ἅγιο - Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἓνα γιὰ τὸν πατέρα, ἓνα γιὰ τὴν μητέρα. Ὡς καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμένο ἀδερφὸ θὰ κόψῃ κομμάτι ὁ παππούς.

Μὰ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τυχερός, νὰ βρῆ τὸ φλουρί, πού εἶναι στὴ βασιλόπιτα; Ἡ Κούλα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι’ αὐτὸ συζητοῦν.

66. Ὁ καινούριος χρόνος

1 Ἰανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. Ἔρχεται ὁ καινούριος. Ὁ παλιὸς δὲ γυρίζει πιά. Ὅπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερὸ ποῦ τρέχει ἀπὸ τὴ βρῦση. Ὁ παπποὺς γίνεται πῶς μεγάλος ἓνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἡ Κούλα, ὅλοι μεγαλώνουμε ἓνα χρόνο ἀκόμη.

— Χρόνια πολλὰ παππού! εὔχονται τὰ παιδάκια τὸν παππού τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

— Χρόνια πολλὰ παιδάκια μου! Καλὸς κι εὐτυχισμένος ὁ καινούριος χρόνος, τοὺς εὔχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

Μὰ ὅταν μείνη μόνος ὁ παππούς, σκέφτεται. Σκέφτεται πῶς ἦταν κι αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμπάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κάποιο τραγούδι:

67. Πρωτοχρονιά

‘Ο ‘Αι - Βασίλης έρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα,
καινούριος χρόνος ἔφτασε
μ’ ἐλπίδες καὶ χαρά.

‘Ο ἄλλος χρόνος γέρασε
καὶ φεύγει μακριά μας,
σὰν ὄνειρο ἐπέρασε
μὲ τὴν Πρωτοχρονιά.

‘Ο ‘Αι - Βασίλης έρχεται,
καινούριος χρόνος ἔφτασε.
‘Ο ἄλλος χρόνος γέρασε,
σὰν ὄνειρο ἐπέρασε.

“Ολοι μαζί πάλι, παιδιά,
ἦρθ’ ἡ χρυσή, καλή χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιά
μὲ μιὰ καρδιά καὶ μὲ χαρά.

Ἄθανάσιος Κόκκινος

68. Ἡ κυρα-Καλή καὶ οἱ μῆνες

Ἡ γλώσσα κόκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκαλα τσακίζει. Καλὰ μᾶς συμβουλεύει ἡ παροιμία αὐτή. Μᾶς λέει νὰ εἴμαστε πάντα προσεχτικοί!

Μιά φορά κι ἓναν καιρὸ σ' ἓνα μικρούτσικο χωριὸ ἦταν δυὸ γριουῦλες. Τὴ μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατί ἔλεγε πάντοτε λόγια καλά, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατί πάντα κακολογοῦσε.

Μιά μέρα ἡ Καλή πῆγε στὸ βουνό, γιὰ νὰ μαζέψη ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ μάζευε, νὰ σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὁμορφα παλικάρια. Ἦταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

— Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

— Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιά μου, τοὺς λέει ἡ καλή γριούλα.

— Δὲ μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπ' ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρα-Καλῆς ἔλαμψε ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλοσύνη:

— Καλὰ μου παιδιά, τί λόγια εἶναι αὐτὰ ποὺ μὲ ρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μήνας ἄσχημος; Ἄφου ὅλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς Θεός, πῶς

μπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; Ὅλοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. Ὁ καθένας ἔχει καὶ τὶς χάρες του. Ἐγὼ ὅλους τοὺς ἀγαπῶ ἴσα.

Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κυρα-Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ τὸ σακουλάκι. Ὅταν πᾶς στὸ σπίτι σου, ἐκεῖ νὰ τ' ἀνοίξης.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν πῆγε στὸ σπίτι τῆς κι ἄνοιξε τὸ σακουλάκι. Ἦταν γεμάτο φλουριά. Λαμποκόπησε τὸ καμαράκι τῆς, σὰν τ' ἄδειασε κάτω.

Ἀγόρασε τότε ἓνα καινούριο σπιτάκι, ντύθηκε καλὰ καὶ ζοῦσε πλούσια κι εὐτυχισμένα βοηθώντας τοὺς φτωχοὺς. Τὸ χωριὸ ὅλο χαιρόταν ποὺ τὴν ἔβλεπε εὐτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ ἄλλη γριά, ἡ κυρα-Κακὴ, καὶ πῆγε μιὰ μέρα στὸ σπίτι τῆς.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρα-Καλή; ποῦ βρῆκες τὰ λεφτὰ κι ἀγόρασες αὐτὸ τὸ σπίτι;

— Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γριούλα.

Καὶ τῆς διηγήθηκε τί ἔγινε.

69. Ἡ κυρα-Κακὴ καὶ οἱ μῆνες

Σὰν τ' ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρα-Κακὴ, τράβηξε κι αὐτὴ μιὰ μέρα στὸ βουνό. Πῆγε τάχα νὰ μαζέψῃ ξύλα.

— Γειά καὶ χαρά σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ παλικάρια.

— Γειά σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

— Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ περισσότερο;

— “Ολοὶ οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ κι ἀνάποδοι, ἀπαντᾷ. Πάρε τὸν ἕνα καὶ χτύπα τὸν ἄλλο! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανένας δὲν ἔχει χάρη πάνω του.

— Πολὺ καλά, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες. Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ ἐδῶ τὸ σακουλάκι. “Οταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξῃς.

Ἡ κυρα-Κακὴ παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ σακουλάκι καὶ φεύγει, δίχως νὰ χαιρετήσῃ τὰ παλικάρια. Φεύγει νὰ φτάσῃ στὸ σπίτι τῆς μιὰ ὥρα νωρίτερα.

“Οταν καμιά φορὰ ἔφτασε, ἀνοίγει χαρούμενη τὸ σακουλάκι, μὰ τί νὰ δῃ!

Ἦταν γεμάτο πέτρες καὶ τίς εἶχε κουβαλή-

ὅπως ἀνοίξαν μιά τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ σταμά-
σει στὸ σπίτι της, νομίζοντας πὼς ἦταν χρυσὰ
φλουριά, ὅπως τὰ φλουριά τῆς κυρα-Καλῆς,
τῆς καλόκαρδης γριούλας.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Γεωργ. Σακκά)

70. Γιὰ τὴ φωτιά

— Κρυώνεις, γιαγιά;

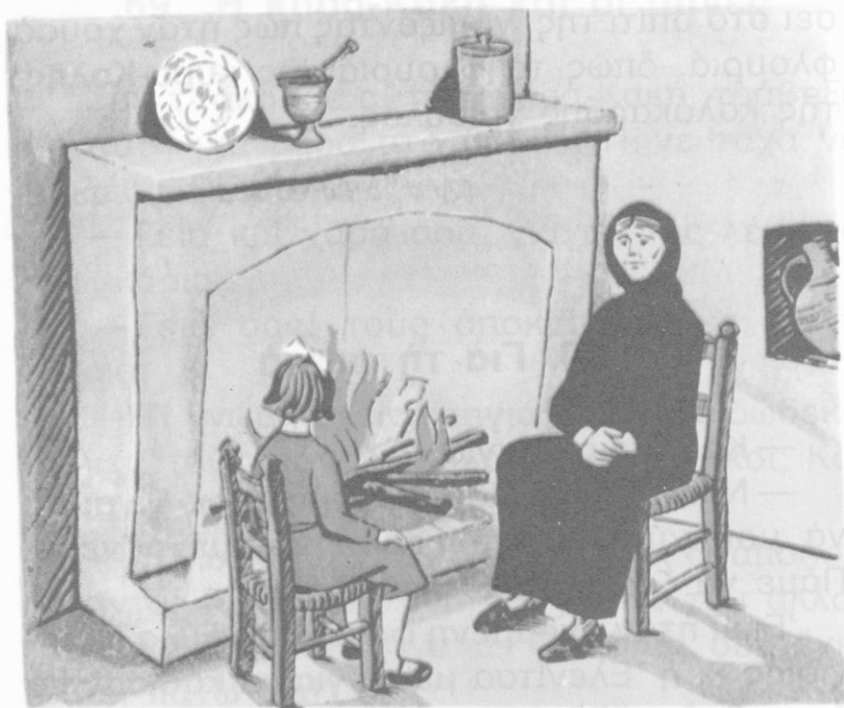
— Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι σὰ
νὰ μοῦ χύνουν στὸ κορμὶ παγωμένο νερό.
Πᾶμε νὰ ζεσταθοῦμε στὸ τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη φωτιά ἀπὸ ξύλα βελα-
νιδιάς κι ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιά κάθισαν νὰ
ζεσταθοῦν. Ἐξω φυσοῦσε δυνατὸ ξεροβόρι.
Τῆς Ἐλενίτσας τῆς ἄρρεσε ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα
νὰ καΐνε καὶ τὶς φλόγες νὰ χορεύουν τρελά.
Καὶ καθὼς κοίταζε, ρώτησε τὴ γιαγιά:

— Ἀλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα παρα-
μῦθι γιὰ τὴ φωτιά. Ποιὸς μᾶς τὴν ἔστειλε στὴ
γῆ;

Ἡ γιαγιά σκέφτηκε λίγη ὥρα κι ἔπειτα
ἄρχισε νὰ διηγῆται:

— Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ
ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιά καὶ ὑπόφεραν πο-
λύ. Μιὰ μέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἓνας μαρμαρὰς

πελεκούσε μιὰ πέτρα μ' ἓνα τσεκούρι πέτρινο, εἶδε νὰ ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τὴν εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτὴν ἄναψε ὁ μαρμαρὰς φωτιά. Μὴ ρωτᾶτε τί χαρὰ δοκίμασε τὸ βράδυ ἢ φτωχὴ του ἢ γυναῖκα καὶ τὰ μικρούλικά παιδάκια του, σὰν πῆγε ὁ πατέρας στὸ σπίτι κι ἄναψε κι ἐκεῖ φωτιά. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γάλα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβα τους.

»Στὴν ἀρχὴ ἄναβαν τὴ φωτιά στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπνιγε ὁ καπνός. Σιγὰ σιγὰ

ὅμως ἄνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ σταμάτησε τὸ κακό.

— Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιὰ ἄσβηστη, γιαγιά; ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Φρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, ποὺ μένει ἀπ' τὰ καμένα ξύλα, μὲ τὴ στάχτη, κι ἔτσι ἡ φωτιὰ βαστοῦσε ὡς τὸ ἄλλο τὸ πρωί.

— Δὲν εἶχαν τότε σπίρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἀνάβουν τὴ φωτιὰ;

— Τὰ σπίρτα, παιδί μου, βρέθηκαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ προοδεύη, νὰ γίνεται πολιτισμένος.

»Ἡ φωτιὰ βοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύη τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτιάξη δικέλλια, σκεπάρνια, τσαπιὰ κι ἄπειρα ἄλλα ἐργαλεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέψουν δίχως φωτιὰ. Τὰ τόσα ἐργαστάσια, ποὺ ἐργάζονται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιὰ.

»Δίχως τὴ φωτιὰ, Ἐλενίτσα μου, θὰ ἤμασταν ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ζούσαμε ὅπως τὰ θηρία, χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπηλιές.

(Ἀπ' τὸ βιβλίον τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

71. Κόκορας, άλεπού και σκύλος

Κανένα άλλο σκυλί μέσα στο χωριό δέν ήταν τόσο έξυπνο και τόσο πιστό, όσο ο Φουντουϊκος. Ή κυρα-Παυλίνα πολύ τὸ αγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλί.

— Τὸ νοῦ σου, Φουντουϊκο, στὶς κοτουῦλες μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἢ κυρα-Παυλίνα, ὅταν οἱ κοτουῦλες τῆς ἀνέβαιναν, γιὰ νὰ κουρνιασούν πάνω στὴ γέρικη βελανιδιά.

Τὸ δέντρο αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοτουῦλες, φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ περνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ φτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βελανιδιάς τρύπωνε ὁ Φουντουϊκος. Γιὰ νὰ μὴν κρυώνῃ ὁ Φουντουϊκος τῆς, ἢ κυρα-Παυλίνα ἔφτιασε στὴν κουφάλα τοῦ δέντρου καὶ μιὰ πορτούλα.

Πιο πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι τριγύριζε μιὰ ἀλεπού. Ἐνα πρωινὸ ἄκουσε τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ κι ἢ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζα τῆς βελανιδιάς.

— ὦ! καλημέρα σου, φίλε μου κόκορα! Πῶς εἶσαι στὴν ὑγεία σου; Τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ πολὺ εὐχάριστη εἶδηση. Τὰ ζῶα ὅλα μόνοιασαν. Δὲ θὰ μαλώνωμε πιὰ μεταξύ μας. Προχτὲς εἶχαμε καὶ διασκέδαση.

Κάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος χόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες γλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλιά. Τὰ ποντίκια χοροπηδοῦσαν κι οἱ γάτες δὲν τὰ πείραζαν. Οἱ ἀλεπουῖδες μὲ τοὺς κοκόρους ξεκαρδιστήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πὼς δὲν πῆρες εἶδηση κι ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε καὶ νὰ χαροῦμε.

Ὁ κόκορας καμώθηκε πὼς χάρηκε γιὰ τὴν εἶδηση, μὰ δὲν τὸ κουνούσε ἀπὸ τὸ δέντρο. Ἦταν κόκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸ κόκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνώση.

— ὦ! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα ν' ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

— Χμ! ἔκαμε ὁ κόκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήση ὁ θυρωρὸς ν' ἀνοίξη. Δὲν βλέπεις πὼς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Χτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου, γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξη.

Χωρὶς καλὰ καλὰ νὰ προφτάση ἡ παμπόνηρη νὰ κάνη ὅ,τι τῆς εἶπε ὁ κόκορας, νὰ σου καὶ πετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἡ ἀλεπού, ὅπου φύγη φύγη. Καταντροπιασμένη ποὺ τὴν κορόιδεψε ὁ κόκορας, πῆρε δρόμο κι ἀκόμη τρέχει.

Κι ὁ κόκορας πάνω στὴ βελανιδιὰ ἀκόμη γελάει.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

72. Οί 'Αποκριές

Ἡ τελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς πλησιάζει. Ὁ Στέφανος μὲ τοὺς φίλους του ἀποφάσισαν νὰ γίνουν πιερότοι, στρατηγοί, ναύαρχοι μὲ χρυσὰ γαλόνια. Πῶς ὅμως νὰ γίνουν, ἀφοῦ στὸ χωριό τους δὲν ὑπάρχει οὔτε προσωπίδα ν' ἀγοράσουν; Ὁ Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς ἄλλους:

— Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωματιστές καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι θέλομε.

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν τὴν ἐργασία. Ἐφτιασαν καπέλα ψηλὰ μὲ γαλάζιες

κόλλες, ἔκοψαν κορδέλες, γιὰ νὰ ζωστοῦν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ στῆθος, χαρτονένια σπαθιά.

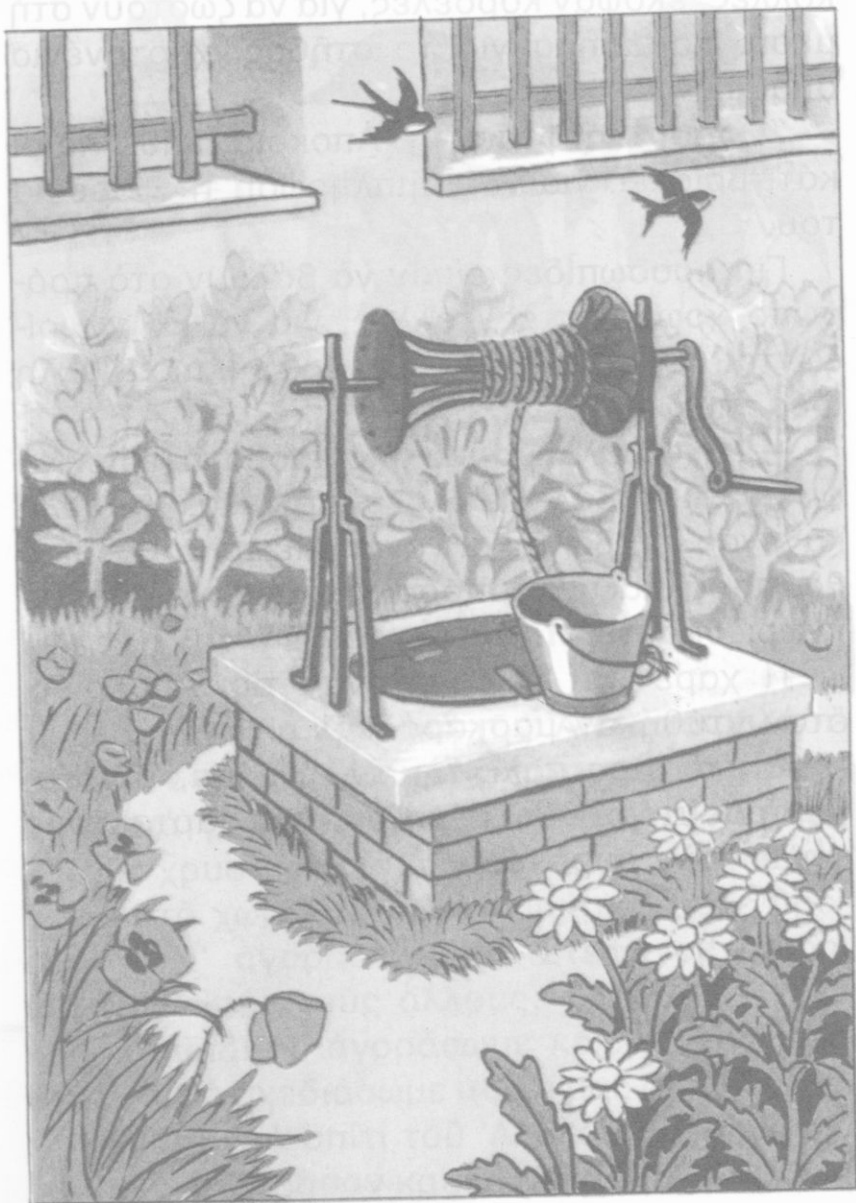
“Ὡσπου νὰ φτάση ἡ Ἐποκριά, κάθε παιδί κάτι βρίσκει, γιὰ νὰ συμπληρώση τὴ φορεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ πρόσωπο χρωματιστὲς κόλλες, γιὰ νὰ μὴ γνωρίζονται. Ὁ Στέφανος ὅμως ἔριξε κάποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή:

— “Ἐχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε. Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμε ὄλοι μουστάκια. ”Αν θέλη κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένια. Μὲ τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό μας καὶ δὲ θὰ γνωρίζομαστε.

Τί χαρές, τί γέλια ἔκαναν τὶς Ἐποκρίες, ὅταν ντύθηκαν μασκαράδες!

Καὶ τί χαρὰ πάλι, τὴν ἄλλη μέρα, τὴν Καθαρὴ Δευτέρα, ποὺ πέταξαν τοὺς χαρταετοὺς ψηλὰ στὸν οὐρανό!..

ΑΝΟΙΞΗ

73. Τὰ χελιδόνια ἤρθαν

Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα λυπόνταν ποὺ ἔβλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανές καὶ ρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους:

— Πότε, πατέρα, θὰ ἔρθουν τὰ χελιδόνια; Γιατί ἄργουῦν;

— Ὅπου καὶ νὰ ἔναι, παιδιά μου, ἔρχονται. Ἄμα φτάση ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν πάλι οἱ φωλίτσες τους.

— Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

— Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντάφυλλα, βιολέτες, κρίνα, γαρίφαλα. Θὰ εὐωδιάσῃ ὁ τόπος μὲ ὄλων τῶν λογιῶν τὶς μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολιστῇ μὲ χαλιά πολύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ μᾶς φέρνουν τὴν ἀνοιξὴ καὶ τὰ λουλούδια.

— Μᾶς φέρνουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγουδάκι τους, πατέρα, εἶπε ἡ Νίνα.

— Βέβαια, παιδί μου, καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιά γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἐπὶ τὸ πρῶν ὡς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὐχαριστοῦν ποὺ τοὺς προσφέρομε στέγη.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα φώναξαν τὸ Χρῆστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς τους

κάτι κρυφομίλησαν κοντὰ στήν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἄκουσε. Ἄλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος πῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Πάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἦταν ἢ μιὰ κοντὰ στήν ἄλλη.

Ἦ Χρῖστος προσεχτικὰ προσεχτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τὶς καθάρισε. Ὅ,τι εἶχε μαζευτῆ ἐκεῖ μέσα ἀπὸ τὴν πολυκαιρία τὸ πέταξε. Στὶς δυὸ εἶχε βρεῖ ξυλαράκια λεπτά, ἄχυρα, φτερά καὶ ξεραμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ἦ ὑπηρέτης κατάλαβε τί εἶχε γίνεῖ. Τὸ χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρύο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια περνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς νύχτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπασιάσουν στὴ δική τους κακοφτιαγμένη φωλιά.

Ἦπειτα, σὰν ἦρθε ὁ Μάρτης, μιὰ μέρα ἀκούστηκαν χαρούμενες φωνὲς χελιδονιῶν. Ἦ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἔτρεξαν γρήγορα ἔξω γεμάτοι χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλεπαν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι ἐκεῖνα φαίνονταν χαρούμενα.

Τσιριτσιτσιίλπ... τσιριτσιτσιίλπ... κελαηδοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαηδήματα!

74. Μιλουῦν γιὰ τὰ χελιδόνια

Τὴν ἄλλη μέρα, στὸ σχολεῖο, ὅλα τὰ παιδιά εἶχαν συζήτηση γιὰ τὰ χελιδόνια. Χάρηκαν ποὺ τὰ εἶδαν νὰ ξαναγουρίζουν στὶς φωλιές τους.

— Σὲ μᾶς ἦρθαν δυὸ ζευγάρια, ἔλεγε ἡ Καίτη. Πετοῦσαν παντοῦ. "Εβλεπαν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἴχαμε μονάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος, τί λέτε; μπορεῖ νὰ χτίσουν καὶ δεύτερη;

Ὁ Κώστας, ποὺ ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

— Αὐτὸ θὰ γίνῃ, Καίτη. Τὸ ἓνα ζευγάρι, ποὺ ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὐχαριστημένο. Ἐφέτος σύστησε καὶ στὸ ἄλλο ζευγάρι νὰ χτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά. Θέλουν νὰ εἶναι μαζὶ συντροφιά. "Αν τοὺς χαλοῦσες τὴ φωλιά, νομίζεις πὼς θὰ ἔρχονταν κι ἐφέτος;

— Κανένα δὲ θὰ πατοῦσε, εἶπαν μερικά παδιά.

Τὴν ὥρα ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἓνα παιδί, ὁ Νικολός, κοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν πάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούστηκε χελιδονιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχε ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ἓνα περιβόλι γεμάτο ἀπὸ λαχανικά. Θὰ μπορούσαν ἐκεῖ

τὰ χελιδόνια τόσες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθαρίσουν.

Τὴν ὥρα ποὺ ὁ Νικολὸς ἦταν κατακόκκινος, τὸν ρώτησε ἡ Δεσποινιώ:

— Στὸ σπίτι σας ἦρθαν, Νικολό, χελιδόνια; Τί νὰ πῆ ὅμως αὐτός; Ξερόβηξε λίγες φορές κι ἀποκρίθηκε:

— Ὁχι, δὲν ἦρθαν ἀκόμη. Φαίνεται πὼς τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔρθουν. Καθυστέρησαν στὸ ταξίδι τους.

Ὁ Κώστας καὶ τ' ἄλλα παιδιὰ τὸν κοίταξαν περιέργα καὶ τοῦ εἶπαν:

— Τί λές, καημένε Νικολό; Ἔρχονται ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιὰ αὐτὰ φεύγουν μαζὶ καὶ ξαναγυρίζουν μαζὶ. Ἄν δὲν ἦρθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι σας, δὲ θὰ ἔρθουν καθόλου.

Ὁ Φάνης, ποὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικολοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

— Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω πὼς σὲ σὰς δὲν ἦρθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά, θυμουμαι, τὰ κυνήγησες. Χάλασες τὴ φωλιά τους, καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπάτησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἓνα λάστιχο καὶ τὰ σημάδευσες. Πὼς περιμένεις τώρα νὰ ἔρθουν;

Ὁ Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ δὲν

είπε τίποτε. Τὰ λόγια πού τοῦ εἶπε ὁ Φάνης τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἓνα πολὺ καλὸ μάθημα.

76. Ἡ 25ῆ Μαρτίου

Ἀπὸ μέρες ἐστὶν ἡμερᾶς τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἑορτῆ. Πολλοὶ μαθητὲς ἐργάζονται καὶ φτιάχνουν σημεῖα καὶ ἀποφασίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτιάχνουν ἀποφασίζοντας γιὰ τὴν ἐπιγραφή, ἀλλὰ πλέκουν καὶ ἀποφασίζοντας γιὰ τὴν ἐπιγραφή.

75. Ἡ χελιδόνα

Ἦρθε, ἦρθε ἡ χελιδόνα,
ἦρθε πάλι ἡ μελιδόνα,
κάθισε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελήδησε:

— Θάλασσαν ἐπέρασα,
τὴ στεριά δὲν ξέχασα.
Κύματα κι ἂν ἔσκισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.
Ἔφυγα κι ἄφησα σύκα,
καὶ σταυρὸ καὶ θημωνίτσα
κι ἦρθα τώρα, βρῆκα φύτρα
βρῆκα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα.

Δημοτικὸ

76. Ἡ 25η Μαρτίου

Ἀπὸ μέρες ἐτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἑορτῆ. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ φτιάχνουν σημαῖες. Ἄλλα ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτιάχνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές, ἄλλα πλέκουν στεφάνια.

Ἡ Τασία θὰ φτιάσῃ τὸ φωτοστέφανο γιὰ τὴν Παναγία. Αὐτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ Θυμιούλα. Αὐτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Παναγία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. “Ὅλο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

— Παιδιά! ἡ γιορτὴ μας πρέπει νὰ πετύχῃ, λέει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλείψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιαστοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές, ἐξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου γιορτάζομε διπλὴ γιορτὴ. Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἶναι ἡ μέρα ποὺ κατέβηκε ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

*Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...*

Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ γιορτὴ. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ ἐθνικὴ γιορτὴ. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ, τὸ 1821, οἱ πατέρες μας πῆραν τὰ ὄπλα, γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιά ρίχτηκαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα τελείωσαν! Μέσα σὲ λίγες μέρες ὅλα ἦταν ἔτοιμα. “Ετοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγραφές:

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ, ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' αγόρια στόλισαν τὴν αἴθουσα μὲ τις εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐπιγραφὲς μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Τὴν ἄλλη μέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅλο τὸ σχολεῖο πῆγε στὴν ἐκκλησία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παδιὰ περπατοῦν τραγουδώντας:

*“Ὄλη δόξα, ὅλη χάρη,
ἅγια μέρα ξημερώνει...”*

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὅλο τὸ χωριό. Τελείωναν τὸ ἓνα, ἄρχιζαν τὸ ἄλλο:

Ζωστήτε τ' ἄρματα, παιδιά...

Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα πάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιὰ ποὺ τραγουδοῦν.

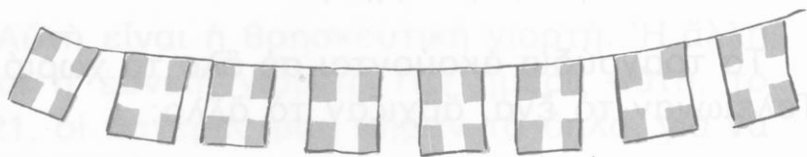
Νά! τώρα ἔφτασαν στήν ἐκκλησία.
Στή δοξολογία πού ἔγινε, ἕνας ἱεροκήρυ-
κας ἔβγαλε λόγο. Εἶπε γιά τήν ἑλληνική ἐπα-
νάσταση, γιά τοὺς ἥρωες, τὰ εἶπε ὅλα. Τί
ώραία πού μίλησε! Τὰ παιδιὰ τραγούδησαν τὸν
ἐθνικὸ ὕμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη...

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλοι πῆγαν στὸ σχο-
λεῖο. Ἦρθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴ σχολικὴ
γιορτῆ. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ
τοὺς ἥρωες, τοὺς μάγεψε ὅλους.

— Ἡ ἐπιτυχία πού εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ ποιήμα-
τα καὶ τὰ τραγούδια δὲ λέγεται. Ὅλοι χειρο-
κροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά τους.

— Τέτοια γιορτῆ ἄς μὴν τελείωνε ποτέ,
εἶπαν οἱ περισσότεροὶ τὴν ὥρα πού ἔφευγαν.
Μπράβο στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παδιά μας, πού
μᾶς χάρισαν μιὰ τέτοια ώραία γιορτῆ.

77. "Ανοιξη

Τώρα είν' Ἀπρίλης κι ἄνοιξη
τώρα ἔναι καλοκαίρι.
Τὸ λέν οἱ κοῦκοι στὰ βουνά
κι οἱ πέρδικες στὰ πλάγια,
τὸ λέει κι ὁ πετροκότσυφας
στὰ κλέφτικα λημέρια.

Δημοτικὸ

78. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα

— Πότε κιόλας πέρασε ἡ Σαρακοστή; Πότε ἔφτασε ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα; Καθόλου δὲν κατάλαβα, εἶπε ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιὰ της.

Ἡ Δαφνούλα τὴ ρώτησε:

— Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴ λέμε Μεγάλη;

— Γιατί, παιδί μου, τὶς μέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν σταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, κάτω στὸ δρόμο, τὰ παιδιὰ χαλοῦσαν τὸν κόσμον ἀπὸ τὶς φωνές. Ἦταν ὁ Φώτης, ὁ Ἀλέκος κι ἄλλα γειτονόπουλα αὐτὰ ποὺ φώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Στὴ μητέρα φάνηκε πολὺ ἄπρεπο αὐτό. Τέτοια μέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Γι' αὐτὸ κατέβηκε κάτω καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἄν εἶχατε, παιδιὰ μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρη, θὰ κάνατε ὅ,τι κάνετε τώρα; Θὰ γελοῦσατε, θὰ τρέχατε, θὰ γεμίζατε τὸν κόσμον ἀπὸ ξεφωνητά;

Τὰ παιδιὰ δὲν ἤξεραν γιατί τοὺς τὰ ἔλεγε αὐτὰ καὶ κοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

— Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ

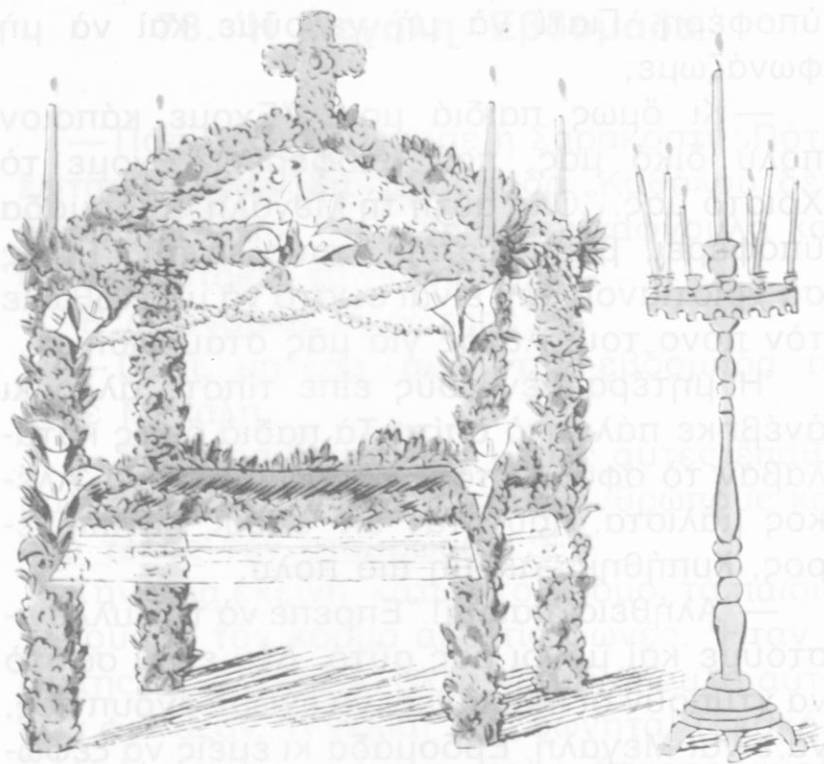
υποφέρη. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζωμε;

— Κι ὅμως παιδιά μου! Ἔχομε κάποιον πολὺ δικό μας, ποὺ ὑποφέρει! Ἔχομε τὸ Χριστό μας. Ὅλη αὐτὴ τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. Ἐμεῖς σὰ χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μὴ νιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς σταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε τίποτε ἄλλο κι ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παδιὰ ὅμως κατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ σώπασαν. Ὁ Ἀλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ' ὅλους μεγαλύτερος, λυπήθηκε ἀκόμη πιὸ πολὺ.

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ἐπρεπε νὰ τὸ συλλογιστοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ χτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμε ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλῃ Ἑβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. Ὅλες αὐτὲς τὶς ἅγιες μέρες πρέπει νὰ εἴμαστε προσεχτικοί. Νὰ πηγαίνωμε στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μ' εὐλάβεια τὶς ἱερὲς τελετές.

— Κι ἐμεῖς ἔχομε ὡραίοις κρῖνοις...
—

79. 'Ο 'Επιτάφιος

Σὲ λίγες μέρες ἤρθε ἡ μεγάλη Παρασκευή.
Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν πένθιμα.

Ἡ Δαφνούλα κι ὁ Κωστάκης ρώτησαν τὴ
μητέρα τους γιὰ τὴ μέρα αὐτή. Ἐκείνη τοὺς
εἶπε:

— Σήμερα, παιδιά μου, ἡ μέρα εἶναι πολὺ

λυπητερή. Σὰ σήμερα σταυρώθηκε ὁ Χριστὸς μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλᾶτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιὰ της ἢ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς μυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς πρόδωσε τὸ Χριστὸ ὁ Ἰούδας. Ὑστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, πῶς τὸν δίκασαν καὶ τὸν σταύρωσαν.

Ὅταν ἔλεγε αὐτὰ ἢ μητέρα, τὰ μάτια της ἦταν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα χτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴ μητέρα κι ἦταν πολὺ λυπημένα.

Ἐνα δάκρυ ἀπ' τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς μυγδαλιᾶς. Ἦταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάρκυ. Ἡ μυγδαλιὰ τὸ ἔνιωσε. Κούνησε τὰ φύλλα της κι εἶπε:

— Ἀχ! τί κρίμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει νωρὶς καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

— Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, φώναξαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

— Κι ἐγὼ ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιὰ φορτωμένη λουλούδια.

— Κι ἐμεῖς ἔχομε ωραίους κρίνους καὶ παν-

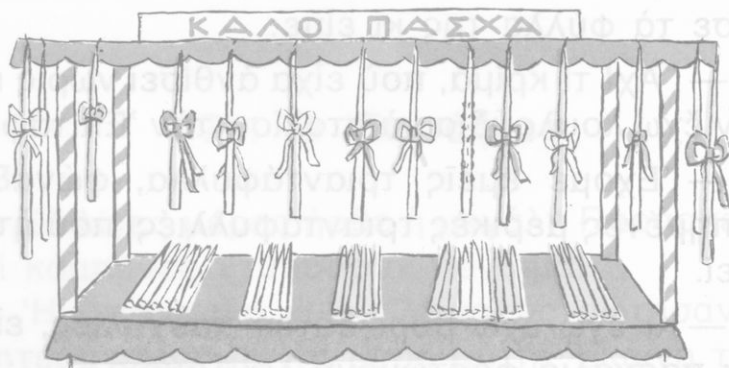
σέδες, φώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

— Πηγαίnete, παδιά μου, νὰ πλύνετε καθαρὰ τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψτε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπε ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα κι ὁ Κωστάκης, μαζί μὲ ἄλλα παιδάκια, στόλιζαν στὴν ἐκκλησία μὲ λουλούδια τὸ Θεῖο Νεκρὸ.

Ἐκεῖ κοντὰ στεκόταν κι ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὡραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

Ὁ Χριστὸς, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾶ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστηση θὰ δοκίμαζε τώρα ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!

80. 'Η 'Ανάσταση

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομε ὅλοι αὐτῇ τῇ γιορτῇ! Καὶ πιὸ πολὺ τὰ παιδάκια, ποὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἢ μητέρα ἔραψε ἓνα φορεματάκι ὀλόασπρο. Γιὰ τὸν 'Ανέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ

παντελονάκι γαλάζιο. Γιορτάζει κιόλας ό 'Ανέστης τήν ήμέρα αὐτή.

— Στήν 'Ανάσταση θά τὰ φορέσετε, παιδιά μου. Τότε πού θά πᾶμε ὅλοι στήν ἐκκλησία, εἶπε ή μητέρα.

Μὰ νά και ή 'Ανάσταση, ήρθε. Ντάν! ντάν! ντάν! χτυποῦν τὰ μεσάνυχτα χαρούμενες οί καμπάνες.

— 'Ελάτε νά γιορτάσωμε τή μεγάλη γιορτή. 'Αναστήθηκε ό Χριστός μας, λένε οί καμπάνες.

Οί δρόμοι γεμίζουν κόσμο. "Ολοι τραβοῦν πρὸς τήν ἐκκλησία. 'Ο 'Ανέστης κρατεῖ τήν ἀδερφοῦλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί τους προχωρεῖ και ό πατέρας με τή μητέρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν για τὶς λαμπάδες τους, πού εἶναι λευκές και στολισμένες με χρυσόχαρτο. Τί ώραῖες πού εἶναι!

Στήν ἐκκλησία πού ἔφτασαν, προχώρησαν με δυσκολία. Τί κόσμος! 'Ο παπᾶς, λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στήν ώραία Πύλη, ἔψαλλε με τή λαμπάδα του ἀναμμένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς...

"Ολοι πήγαιναν κι ἀναβαν. Πήγε και ό 'Ανέστης με τή Μαρίνα κι ἔφεραν στὸν πατέρα και στή μητέρα ἅγιο φῶς.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Και τοῦ

χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος βγῆκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἐξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπάδες ἔψαλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς φωτίστηκε. Τὰ ἀστέρια φώτιζαν πάνω τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἔδῳ τὴ γῆ τὴ φώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκιὰ φωνὴ διάβασε ὁ παπὰς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζί του ἔψελνε καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο γέμισε ἀπὸ γλυκὲς φωνές:

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.*

Μετὰ τὴ λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζί μὲ τοὺς γονεῖς τους, γύρισαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς φύλαξαν ἄσβηστες, κι ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἄναψε τὸ καντήλι στὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα πῆγε στὸ ἄλλο δωμάτιο καὶ πῆρε τὸ πανέρι μὲ τ' αὐγά.

— Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε καὶ πρόσφερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἕνα.

— Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσοῦγκρισμα ὁ Ἄνέστης φάνηκε ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. Ἔσπασε ὄλων τὰ αὐγά. Ὅλοι ἦταν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. Ἐπειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστὴ μαγειρίτσα τους. Καὶ ὅταν ξημέρωσε καλά, βγῆκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ κι ἔψησαν τὸ ἀρνί. Ἐκεῖ στρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινό, καὶ τὸ γλέντι ποῦ ἔγινε βάσταξε ὥρες.

81. Ἡ Πασχαλιὰ

— Ἦρθε ἡ Πασχαλιὰ!

λένε τὰ πουλιὰ
πάνω στὰ κλαδάκια.

— Ἦρθε ἡ Πασχαλιὰ
λένε μὲ χαρὰ
καὶ τὰ λουλουδάκια.

— Ἦρθε ἡ Πασχαλιὰ!

λέει, καθὼς κυλᾶ,
καὶ τὸ ποταμάκι.

Ἦρθε ἡ Πασχαλιὰ
καὶ τσοῦγκρίζει αὐγά
τὸ καλὸ παιδάκι.

Χάρης Σακελλαρίου

82. Μιά έκδρομή την Πρωτομαγιά

— Ποῦ θὰ πᾶμε τὴν Πρωτομαγιά;

Ἐὰν ἀπὸ μέρους ὅλο αὐτὸ ρωτοῦσαν τὰ παιδιὰ.

Ἄλλα ἔλεγαν νὰ πᾶνε στὴ Λεύκα, ἄλλα στὴν ἀκρογιαλιά κι ἄλλα στὴν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀποφάσισαν νὰ πᾶνε στὴν Πλαγιαστή. Ἦταν ὡραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι' αὐτὸ κι ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὁ ἥλιος ἀκόμη δὲν εἶχε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευτῆ στὸ σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ

Κοσμᾶς, ὅλοι μὲ τὰ σακουλάκια στὸ χέρι.

— “Ὅποιος ἀργήση, δὲ θὰ τὸν πάρωμε, εἶχαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιὸς θ’ ἀργοῦσε; Τόσες μέρες μελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καὶ ἀγαποῦσε τὸν ὕπνο, ὅμως στὸ ξεκίνημα παρουσιάστηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν εἶχε ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέδες, μὲ βραστά αὐγά, μὲ κασέρι.

— Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγε ὁ Δῆμος.

Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρακίνησε νὰ τὰ πάρη.

— Στὴν ἐξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξη ἀνοίγει. Ἐπειτα θὰ βρεθῆ καὶ κανένας συμμαθητής σου, ποὺ θὰ τύχη νὰ μὴν ἔχη, καὶ τοῦ δίνεις.

Ξεκίνησαν τραγουδώντας. Στὴν πρωινὴ ἡσυχία τὸ τραγούδι τοὺς ἀκούοταν μακριά. Ξύπνησε ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ τὰ πουλάκια. Ὅσο ξεμάκρναν, τόσο ἡ ἐξοχὴ γινόταν ὠραιότερη. Φυσοῦσε δροσερὸ ἀεράκι γεμάτο ἀπὸ λογιῶν λογιῶν μυρωδιές. Ὁλος ὁ τόπος ἦταν κατάφυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια κι ἀνθοστόλιστα δέντρα. Ἀρνάκια βέλαζαν καὶ κασικάκια βοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτοθαυμά-

σουν. Πιο κάτω θυμήθηκαν τὸ τραγούδι γιὰ τὸ Μάη κι ἄρχισαν νὰ τὸ τραγουδοῦν:

83. Ὁ Μάιος

Ὁ Μάιος μᾶς ἔφτασε,
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προῦπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἐξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὄμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιά
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ὠραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φτάνει ἓνα τριαντάφυλλο
κι ἓνα κλαρὶ χλωρό.

Ἄγγελος Βλάχος

84. Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ

Περπάτησαν ἀρκετά, ὥσπου νὰ φτάσουν στὸ περιβόλι. Ἦταν τὸ καλύτερο μέσα σὲ ὅλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δεντράκια, σὰ στρατιωτάκια στὴ σειρά. “Ὅλα καλοφυτεμένα, ἴσα στὸ ὕψος, γέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦταν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. “Ὅ,τι χρῶμα καὶ ὅ,τι λουλούδι ἤθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλοῦ πάλι ἦταν τὰ καρποφόρα, γεμάτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰ νυφοῦλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἤξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφτασαν καὶ τὸ εἶδαν, ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

— Νά τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! Φτάσαμε! Φτάσαμε! ” Ἄς πᾶμε μέσα νὰ τὸ δοῦμε!

Ὁ δάσκαλος τοὺς σύστησε νὰμποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάνουν καμιὰ ζημιὰ. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δεντράκι.

Ὁ Λεωνῆς τοὺς γύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωσε τριαντάφυλλα καὶ γαρίφαλα.

Τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, τραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα.

Ἐπειτα πῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἓνα πλα-

τάνι, νὰ ξεκουραστοῦν. “Ὅταν σηκώθηκαν μάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἔφτιασαν στεφάνια, ἤπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ χόρεψαν.

Τὸ μεσημέρι κάθισαν νὰ φᾶνε. Ἡ ἄνοιξη γιὰ τραπεζομάντιλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἓνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὄμορφα ἀγριολούλουδα. Πάνω σ’ αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακουλάκια, ποὺ ἦταν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: αὐγά, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. “Ὅ,τι ἤθελες ἔβλεπες στὸ τραπέζι ποὺ ἔστρωσαν. Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ,τι καλύτερο μπορούσαν.

“Ὅταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἦρθε κι ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἐξοχὴ ὡς τὸ ἀπόγευμα. “Ὑστερα ξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

— Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔρθωμε νὰ γιορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιά κοντὰ στὸ περιβόλι σας.

85. Τὸ τριαντάφυλλο

Τριαντάφυλλο κλειστό εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

Νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

— "Ἄχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι,
θὰ σὲ κόψω, δὲ βαστῶ!

— "Ἄν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!

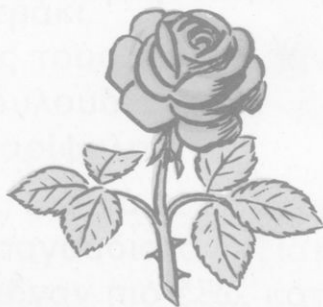
εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

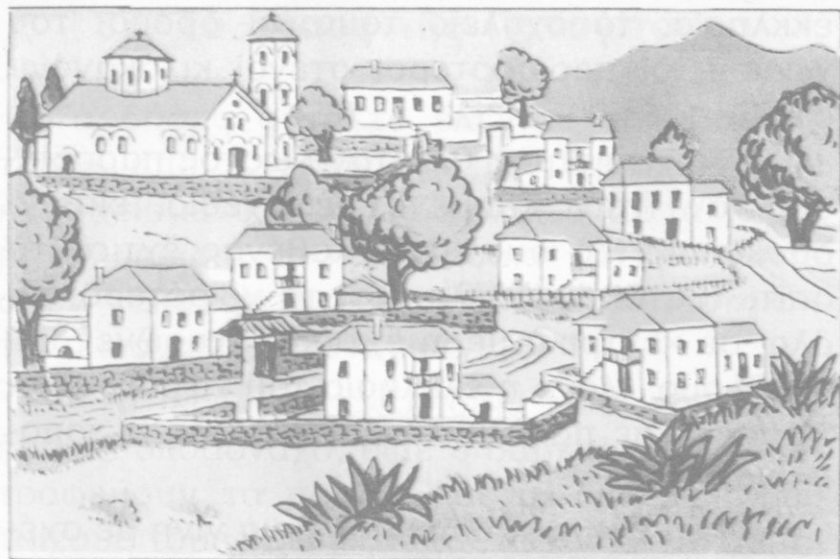
Ξεκαρδίζεται, γελᾶ τὸ τρελὸ παιδάκι,
τὸ τραβᾶ, τὸ ξεκολλᾶ...

Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!

"Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ τριανταφυλλάκι!

Μετάφραση Ἀγγέλου Βλάχου

86. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους ἀπὸ ψηλὰ

Μιὰ μέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλὴ. Ἀνέβηκαν, γιὰ νὰ δοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους.

Στὴν ἀρχὴ χάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὁλόκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦταν ἄλλες μαυριδερές κι ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ φουντωτὰ δέντρα τους φάνταζαν πολὺ ὠραία. Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο φαίνονταν καλὰ ἢ

ἐκκλησία, τὸ σχολεῖο τους, οἱ δρόμοι τοῦ χωριοῦ, οἱ περισσότεροὶ στενοὶ κι ἀκανόνιστοι.

— Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν χτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπε ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔχτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα, σὲ κεντρικὰ μέρη ἔχτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ εἶναι χτισμένη σὲ πολὺ καλὴ καὶ κατάλληλη τοποθεσία.

— Τώρα, κύριε, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ σχέδιο; ρώτησε κάποιος μαθητής.

— Πρῶτα, παιδί μου, γίνεται τὸ σχέδιο, κι ὕστερα οἱ οἰκοδομὲς. Τώρα οἱ οἰκοδομὲς χτίστηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνῃ; Γιὰ τὰ σπίτια ποῦ θὰ χτιστοῦν ἀπὸ τώρα κι ἐμπρός, κάτι μπορεῖ νὰ γίνῃ. Ἄλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ βρίσκονται, ὥσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρίμα! Ὅλα σχεδὸν τὰ χωριά στὸν τόπο μας εἶναι χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. Ἄκόμη καὶ ἀρκετὲς πόλεις. Κι ἡ ἔλλειψη αὐτὴ πολὺ τὰ ἀσχημίζει.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνα δάσος. Κι ὁ δάσκαλος μὲ τὰ παιδιὰ πῆγαν νὰ τὸ δοῦν.

87. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν «τῆς Παναγίτσας», ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, ποῦ ἦταν χτισμένο ἐκεῖ. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ πῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἔκαμαν τὸ σταυρὸ τους κι ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

— Τὸ ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ ὀλομόναχο, εἶπε ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δέντρα. Τοὺς τοίχους του γύρω γύρω τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ ἀγιόκλημα κι ὁ κισσός.

— Κι ὅμως τὰ καντήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιὸς νὰ τὰ ἀνάβει, κύριε, ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ; εἶπε κάποιο παιδί.

— Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποῦ ἔχουν λίγο πιὸ πάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Βρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάφτιση. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπάς, ποῦ τὸν κάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ καντήλια.

Ἔστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σὰν ἀδερφάκια ἦταν τὰ δέντρα του μαζί μαζί. Χιλιάδες δέντρα, ἀλογάριαστα. Πεῦκα,

όξιές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα κοίταζε πιὸ πολὺ τὶς ὀξιές.

— Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὀξιές, ἔλεγε.

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ Παντελής. Εἶναι φουντωτὰ σὰν ὀμπρέλες.

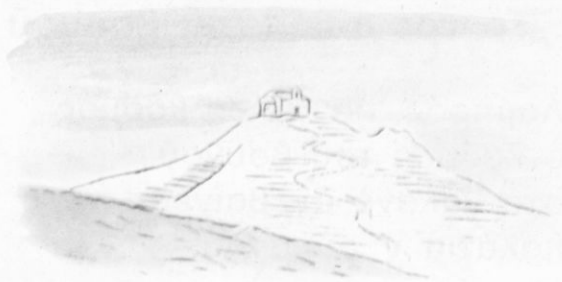
Ἦλλα παιδιὰ κοίταζαν τὰ πουλιά, πὺ κελαηδοῦσαν καὶ τρύπωναν στὰ φύλλα.

— Τὸ δάσος αὐτό, παιδιὰ μου, εἶναι γιὰ τὸ χωριό μας θησαυρός. Ἦν δὲν ἦταν τὸ δάσος, δὲ θὰ εἶχαμε τόσα νερά. Οὔτε τὴ δροσιὰ πὺ ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

Ἦστερα ὁ δάσκαλος μίλησε γιὰ τοὺς ξυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

Ἦμα τελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ τραγούδησαν κι εἶπαν ποιήματα. Καθένα ἔλεγε ὅποιο ποίημα θυμόταν. Ἦ Θάλεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἦ Ἰσμήνη τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

88. Τὸ ἐκκλησάκι

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲ χτυπᾶ,
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπά.

Ἔνα καντήλι θαμπερὸ
καὶ ἕναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ φτωχό.

Ἄλλ' ὁ διαβάτης, σὰν περνᾶ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἄγγελος Βλάχος

89. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ

Λαμπρός, πανώριος κόσμος
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ
ποῦ μᾶς προσμένει ὡραία
ζωὴ μαγευτική.

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

Οἱ πέρδικες στὰ πλάγια,
κι ὅπου δεντρί, πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ
ποῦ τὴν ψυχὴ ἀνεβάζει
στὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ.

Στέλιος Σπεράντσας

90. Τὸ κοπάδι

Κάποια μέρα πῆγαν πάλι τὰ παιδιά στὴν ἐξοχὴ κι εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα. Ἔτρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

Ὁ βοσκὸς στεκόταν καὶ τὰ φύλαγε. Κοντὰ του στέκονταν καὶ δυὸ σκυλιὰ.

— Τί μεγάλοι σκύλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιά!

— Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπε ἓνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. Ἄν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλιὰ, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη πῆρε τὸ λόγο ἓνα ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

— Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας. Αὐτὸς ποὺ τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου. Τὰ σκυλιὰ ποὺ βλέπετε εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα ποὺ ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ μοναχὰ τους ἂν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας μου μὲ τίποτε δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλιὰ.

— Ἄφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο, μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲ μένεις κοντὰ στὸν πατέρα σου; ρώτησε ἡ Φανούλα.

— Γιατὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάστηκε νὰ μᾶς κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδερφή μου στὸ χωριό, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ ποὺ δὲν ξέρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

— Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς πῆς ἂν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ζήτησε νὰ μάθῃ ἓνας μαθητής.

— Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπε ὁ Τάσος. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ κρυφτοῦν λύκοι. Κάθε τόσο κάνουν ζημιὲς στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

— Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ρώτησε ὁ Σταῦρος.

— Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἓνα

μας τὸ σκύλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. Ἔχει παλέψει πολλὰς φορές μὲ λύκους καὶ τοὺς νίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμάτα ἀπὸ δαγκωματιᾶς τῶν λύκων. Ἐπειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίση, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. Ἄμα γέρνη ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τ' ἀρνάκια μας ἓνα ἓνα. Τ' ἀγαπᾶ σὰν παιδάκια του.

91. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροὶ

— Ὄταν τὰ σκυλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἓναν στὸ κοπάδι, γιὰ ν' ἀρπάξη τάχα ἓνα πρόβατο. Τὰ σκυλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Κι ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλαχτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

— Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

— Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι πιὸ πονηρὸς ἀπ' αὐτούς. Δὲν ξεμακραίνει

ποτέ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὔτε καὶ γαβγίζει τὴ νύχτα. Κι αὐτὸ τὸ κάνει, γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιό μέρος φυλάει. Ἔτσι, νομίζουν πῶς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχτῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἓνα λιβάδι. Δὲν εἶναι μέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἓνα γάιδαρο. Βοσκοῦσε ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἦταν μιᾶς γυναίκας φτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ φύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ξεγέλασαν.

— Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! εἶπαν πολλὰ παιδιὰ.

— Καλὰ εἶναι νὰ τὸν δοῦμε, ἀλλὰ δὲν μπορούμε ν' ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπε ὁ δάσκαλος. Ἄλλη φορά, ὅταν κάνωμε ἐκδρομὴ, θ' ἀνεβοῦμε ὡς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν δοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμε ἓνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλί.

Ἐπειτα τὰ παιδιὰ ρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τ' ἄλλα ἄγρια ζῶα, ποὺ βρίσκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ βρίσκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια κι ἄλλα.

— Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ρώτησε ἡ Σταθούλα.

— Εἶναι κάτι ζῶα σὰ γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτόσωμα. Ἐχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτή, καὶ τὰ

κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μ' αὐτὸ
ὠραία γούνα.

— Καὶ οἱ ἀλεπούδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ
γούνες, εἶπε ἡ Σταθοῦλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει
μιὰ γούνα ἀλεπούς.

— Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπε ὁ Τάσος γιὰ
τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὥρα πέρασε.
Καιρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριὸ μας, εἶπε ὁ
δάσκαλος.

92. Ὁ καημένος

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γάιδaros βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δυὸ του αὐτιά κουνοῦσε
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συχωροῦσε
κι ἦτανε συχωρεμένος
καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε
ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε,
ὁ καημένος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

93. Χτίστες και μηχανικοί

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ μέρα τὰ παιδιά συνεννοήθηκαν στὸ παιγνίδι τους νὰ χτίσουν ἓνα καινούριο χωριό. Ἄλλὰ νὰ ἔχη σχέδιο. Θυμοῦνται ποὺ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε πεῖ πὼς τὸ δικό τους χωριό δὲν εἶχε σχέδιο.

Αὐτὸ ποὺ θὰ χτίσουν νὰ μὴν ἔχη στριμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενοῦς. Νὰ ἔχη πλατεῖες, βρύσες κι ὠραῖες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο κι ἡ ἐκκλησία θὰ ἦταν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ἦταν τὸ κοινοτικό κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο.

— Ἐμεῖς θὰ εἶμαστε οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάνωμε τὸ σχέδιο.

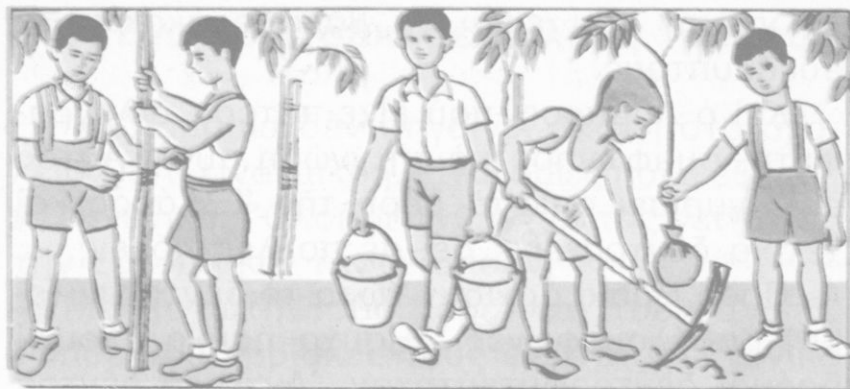
Ὁ Γιάννης μὲ τὸ Νίκο κι ἄλλα παιδιά εἶπαν πὼς θὰ γίνουν χτίστες, κι ἄλλα ἐργάτες, ποὺ θὰ κουβαλοῦσαν τὰ ὑλικά.

Μὰ ὅταν ἄρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε ὅ,τι ἤθελε. Ξεσήκωσαν τὴ γειτονιὰ ἀπὸ τὶς φωνές. Ὁ Τάκης, ποὺ ἦταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— Ἄν δὲν ἔχωμε τάξη καὶ φωνάζωμε στὸ χτίσιμο, δὲ θὰ κάνωμε τίποτε. Νὰ βάλωμε ἓναν πρωτομάστορα κι αὐτὸν ν' ἀκοῦμε ὅλοι.

“Έβαλαν τὸ Φῶτη. Τί ὥραϊα τώρα ὁ Φῶτης κανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ χτίστες ἔχτιζαν. Οἱ ἐργάτες κουβαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ μηχανικοὶ γύριζαν κι ἔβλεπαν. “Όλα γίνονταν μὲ ἡσυχία καὶ τάξη. Τὰ πιὸ πολλὰ σπίτια τὰ ἔχτισαν μονόπατα· μερικὰ δίπατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν σταυρό· στὴ στέγη τοῦ σχολείου μιὰ σημαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δὲν πρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δέντρα στὸ χωριουδάκι τους.

94. Τὸ δεντροφύτεμα

“Όταν τὴν ἄλλη μέρα μαζεύτηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἄρχισαν νὰ συζητοῦν τί δέντρα θὰ βάλουν.

— Βερικοκιές νὰ φυτέψωμε, ἔλεγε ὁ Λάζαρος. “Όταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε βερικόκα. Τί ἄλλο καλύτερο, νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν’ ἀπλώνης τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβης βερικόκα;

Ἡ Εὐθαλία προτιμοῦσε κερασιές.

— “Όταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά.

Κάποιο ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

— Τὰ δέντρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπὸ. Καρποφόρα δέντρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὄχι στοὺς δρόμους. Ἐμεῖς θὰ φυτέψωμε δέντρα γιὰ στολισμὸ καὶ γιὰ ἴσκιο.

Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλωμε ἀκακίες κι εὐκάλυπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλεγραφετή, συμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή. Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας καὶ τέτοια δέντρα εἶχε δεῖ σὲ πολλὰς πόλεις.

Πόσο ὠραῖα ἄρχισαν τώρα τὸ δεντροφύτεμα! Καθόλου φωνές. “Ἠσυχα ἤσυχα ὅλοι οἱ δρόμοι δεντροφυτεύτηκαν. Ἐντὶ γιὰ δέντρα τὰ παιδιὰ μεταχειρίστηκαν φυλλαράκια ποὺ πρασίνιζαν. Ἦταν ἴδια μὲ δέντρα. Σὲ ὀρισμένα κεντρικὰ μέρη ἔφτιασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἐκεῖ, μαζὶ μὲ τ’ ἄλλα λουλούδια, φύτεψαν καὶ ὠραῖες τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἦταν ἐκατόφυλλες.

Μεγάλῃ χαρὰ δοκίμασαν, ποὺ εἶδαν τὸ χωριό τους καὶ δεντροφυτεμένο. Τώρα δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. “Ὅλα τὰ εἶχε. Ἦταν ἓνα χωριὸ καινούριο, μὲ ὁμορφο σχέδιο.

— Τοῦ χρόνου, τὸ χειμῶνα, τότε ποὺ φυτεύουν δέντρα, νὰ βοηθήσουμε κι ἐμεῖς καὶ νὰ φυτέψουμε στοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ μας δέντρα ἀληθινά, εἶπε ὁ Λάμπρος.

Κι ὅλοι συμφώνησαν.

95. “Ένα κοριτσάκι με καλούς τρόπους

Ἡ Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατί εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εὐγενική. “Ολοὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ κι αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾷ. “Οπου τοὺς βρίσκει, τοὺς φέρνεται εὐγενικά καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλύτερους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὶς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

— Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι, τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται χωρὶς νὰ κάνη κάτι. “Αν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθᾷ τὴ μητέρα του.

— Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάνω; ρωτᾷ ἡ Ἀσπασία.

Κι ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὐκόλες ἐργασίες. Πολλὲς φορές τὴ στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ώραῖα ποὺ δίνει στὸν μπακάλη νὰ καταλάβη τί θὰ ψωνίσῃ!

— Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέει. Ἡ μητέρα μου εἶπε νὰ μοῦ δώσης ἓνα κιλὸ ζάχαρη καὶ δυὸ κουτιὰ σπέρτα. Ὅριστε καὶ τὰ χρήματα.

Ὁ μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ

κάπου κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα.

— Πρόσεχε, Ἀσπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

— Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω. Χαίρετε.

Κι ὅταν φτάνη στὸ σπίτι της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴ μητέρα.

Μιὰ μέρα ἡ θεία Ἐλένη πῆρε μαζί της τὴν Ἀσπασία καὶ πῆγαν νὰ ἐπισκεφτοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε τὸ εὐγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν ἐκεῖνα! Τί προσεχτικὲς ἀπαντήσεις ποῦ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ πῆρε τὸ γλυκὸ ποῦ τοῦ πρόσφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὅλο μαζί λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο λίγο μὲ τὸ κουταλάκι. Πῆρε προσεχτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὔτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ρούχα της καὶ στὸ πάτωμα.

Ὅση ὥρα μιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἡ Ἀσπασία καθόταν φρόνιμα φρόνιμα κι ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν πῆγε σ' ἓνα μικρὸ δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦταν δυὸ ζωντανὰ κουνελάκια. Ἦταν καὶ δυὸ ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιάς, ὁ Λουκιανὸς κι ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχε ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου

σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα. Τὰ ἔπιαναν, τραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ κυνηγοῦσαν· κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχισμένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχτοῦν. Ἡ Ἀσπασία πῆρε λίγα μouroφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωσε καί, γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ, τὰ χάριδεψε.

— Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸ καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλάτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι ποὺ τὰ κάνετε, ἀγριεύουν. Δὲ θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας.

Ὅταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία χαιρέτισαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα, γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

— Ὅταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρίσω στὴν Ἀσπασία ἓνα ὄμορφο κουνελάκι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο κι ἔχει καλοὺς τρόπους. Ὅταν ἔρθῃς ξανά, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρῃς πάλι τὴν Ἀσπασία.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

96. Παιγνίδια με τὸ νερὸ

“Όταν ἀρχινᾶ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, ὅπου περνᾶ ἓνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μετὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦλες, ψαρεύουν.

— “Ἦσυχα νὰ παίζετε, τοὺς λένε οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχα σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

Ἅ Νίκος φτιάνει караβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα, φλούτ! φλούτ! ταξιδεύουν.

— Εἶμαι καπετάνιος, λέει ὁ Νίκος. Κάνω ταξίδια. Πηγαίνω σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Οὔτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

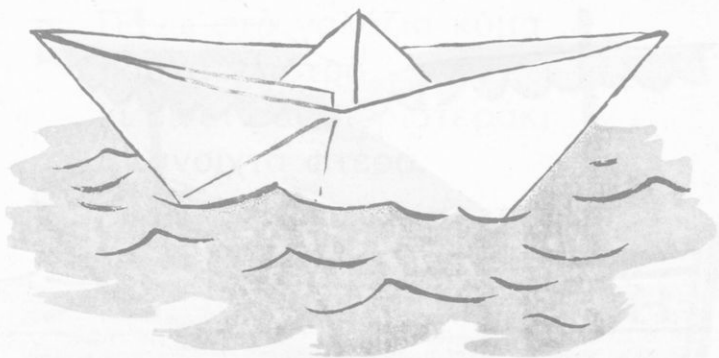
Ἅ Λουκᾶς ἔχει μανία μετὸ ψάρεμα. Παίρνει ἓνα καλάμι, δένει στὴν ἄκρη τοῦ ἓνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

— “ὦ! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Γέμισα ὀλόκληρο πανέρι. Ποιὸς θὰ τὰ πάρη νὰ τὰ πουλήσῃ; λέει στὴ συντροφιὰ του.

— Ἅ Εἰγὼ! πετιέται ὁ Παντελής. Ἅ Εἰγὼ μπορῶ καὶ φωνάζω δυνατὰ: «Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια.»

— Ναί, ἀλλά δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζης καὶ νὰ
κάνης λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λουκάς.
Θὰ προτιμήσω τὸ Θάνο γιὰ πουλητή.

Καὶ δίνει στὸ Θάνο τὸ γεμισμένο πανεράκι.
Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. Ἔχει πετρίτσες,
ξυλαράκια, χορταράκια.

97. Ὁ βαρκάρης

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τραγου-
διστῆ:

— Βαρκάρης ἐδῶ! Βάρκα γιὰ περίπατο!

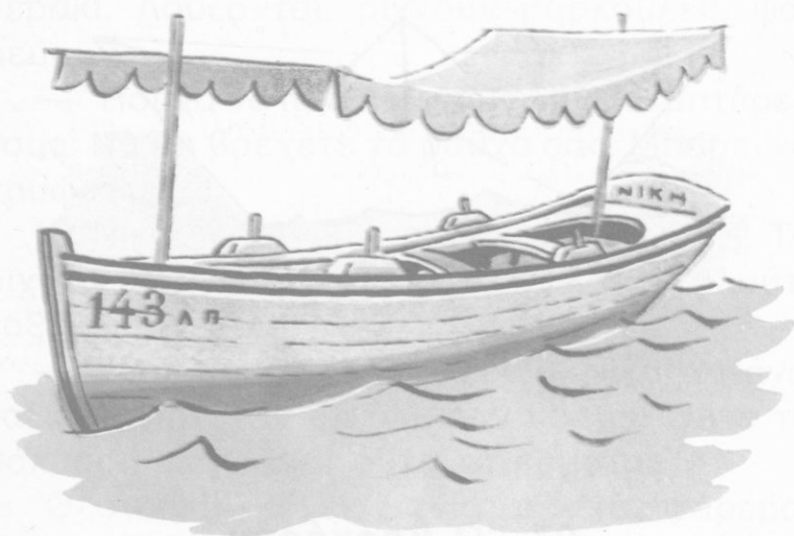
Εἶναι ὁ Ἄντρεας αὐτὸς ποὺ φωνάζει. Ἡ
βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ πανάκι.
Ἔνα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ βάρκα τοῦ

’Αντρέα. Κι ὅπως αὐτὸς εἶναι ξυπόλυτος, μοιάζει σὰν βαρκάρης.

— Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἓναν περίπατο; λέει ἡ ’Αλίκη.

— “Ἐνα δεκάρικο.

— “Ἐνα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλιωσε κι ἡ βάρκα διαλύθηκε.

— Πάει ἡ βαρκούλα μου! Φωνάζει ὁ ’Αντρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

— Τυχερὴ ἦμουν ποὺ δὲν μπῆκα λέει ἡ ’Αλίκη. ’Αλίμονό μου, τί θὰ πάθαινα.

98. Ἡ βαρκούλα

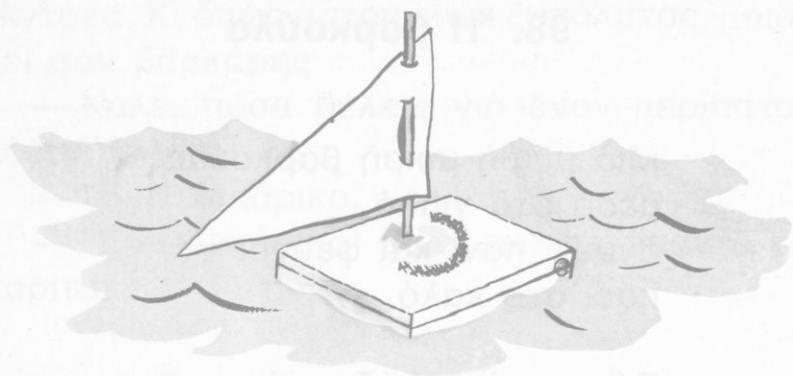
Μιά μικρὴ μικρὴ βαρκούλα
μέσα στὸ γυαλὸ
ἄνοιξε πανὶ καὶ φεύγει
πάει στὸ καλὸ.

Πάνω στὸ γαλάζιο κύμα
ἦσυχά γλιστρᾶ
κι εἶναι σὰν περιστερᾶκι
μ' ἀνοιχτὰ φτερά.

Φύσα, ἀγέρι μαῖιστράλι
πρῦμα κι ἀλαφρά,
γιὰ νὰ πάη ὅπου γυρεύει
κι ὅπου λαχταρᾶ.

Νά 'ρθη πάλι μὲ τῆς αὔρας
τὰ γλυκὰ φιλιὰ.
"Ολοὶ θὰ τὴν καρτεροῦμε
μ' ἀνοιχτὴ ἀγκαλιὰ.

Χάρης Σακελλαρίου

99. Ὁ Σταυράκης μὲ τις πετρίτσες

Ἐκεῖ, σὲ μιὰν ἄκρη τοῦ αὐλακιοῦ, εἶναι καὶ ὁ Σταυράκης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα μικρὸ παιδάκι. Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχη μιὰ βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καὶ τις βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ τις κἀνὴ νὰ σταθοῦν. Αὐτὲς ὅμως μπλούμ! κατεβαίνουν στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες, πιὸ πλατιές. Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρει ὁ Σταυράκης πῶς οἱ πέτρες δὲ στέκονται πάνω στὸ νερό.

— Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι ποῦ δὲ βουλιάζει, τοῦ λέει ἡ Νίνα.

Καὶ τοῦ δίνει ἓνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.

Ὁ μικρὸς τ' ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει πῶς τὸ κουτὶ πλέει. Ἔγινε βάρκα.

— Εὐχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέει.

— Θὰ τὴ φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη.
Ἐσὺ θὰ τὴν ὀδηγής. Θὰ κρατῆς τὰ κουπιά.

— Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὀδηγῶ, λέει ὁ
μικρὸς μὲ περηφάνια.

100. Τὸ μαγικὸ καράβι

Μὰ τὸ ὠραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος.
Ἔχει ἓνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι ἓνα αὐγὸ,
ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

— “Ὅποιος κατορθώσῃ καὶ κἀνὴ τὸ αὐγὸ νὰ
μείνῃ στὸν πάτο, θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέει ὁ
Τάσος.

“Ὅλα τὰ παιδιὰ δοκίμασαν. “Ὅλα τὸ πῆραν
καὶ τὸ βύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅμως τὸ
ἄφηναν, τὰκ! ἀνέβαινε.

— Ἀλήθεια, εἶναι μαγικό. Κάποια δύναμη
ἔχει, ποὺ τὸ σπρώχνει πάνω, παρατήρησαν τὰ
παιδιά.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχωμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἓνα καράβι
μαγικό, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρώ.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἓνα
αὐγὸ.

Ἄλλά, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, πῆγαν

στόν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τάκη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ὁ Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. Ὅ,τι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του, δὲν τὸ κρύβει.

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς πῶ τὸ μυστικὸ μου, τοὺς λέει. Τὸ αὐγὸ μου στέκεται, γιατί εἶναι ἔλαφρό. Εἶναι μονάχα τὸ τσόφλι. Τοῦ λείπουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἀσπράδι. Τὸ τρύπησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ρούφηξα, εἶπε γελώντας ὁ Τάκης. Ἔπειτα βούλωσα τὴν τρυπίτσα μὲ ἄσπρο κερὶ.

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιὰ τὸν μιμήθηκαν. Πολλὰ μαγικὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν πάνω στὸ νερό. Ὁ Τάκης χαίρεται ποὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν.

— Χόπ! χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, ποὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή.

Εἶναι ὁ γερο-Νικολός, ποὺ ἦταν στὰ νιάτα του καπετάνιος ἀληθινός. Χάρηκε ὁ γέροντας ποὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸ νερὸ ἤσυχα καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἄμποτε νὰ σᾶς ἀξιῶση ὁ Θεὸς νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα.

101. Τραγούδι θαλασσινò

Στὸν οὐρανὸ φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί·
κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρη
τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,
νὰ πᾶμε μὲ κουπιά.

Φύσα, δροσάτο ἀγέρι,
ν' ἀνοίξουμε πανί,
κι ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεράιδα γαλανή.

Τὸ κύμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἀφρὸ
κι ἓνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιά ἐλαφρό.

Ἐμπρός, θαλασσοπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριά
κι ὡς νὰ βυθίσῃ ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπεράντσας

102. Τὰ χηνόπουλα

Στὸ αὐλάκι, ὅπου παίζουν τὰ παιδιά, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρα-Σταματίνας. Δώδεκα ἀσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές ποὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης κι ἄλλα παιδιά περνοῦν πολλές φορές τὴν ὥρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ρωτᾷ ἡ Μαρία.

— Ἔτσι τὰ κανόνισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέει ἡ κυρα-Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριά δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρῶνε, κυρα-Σταματίνα;

— Ὅσο εἶναι μικρά, τρῶνε ζυμωμένα πίτουρα, ποὺ εἶναι μαλακά. Ὅταν μεγαλώσουν, τρῶνε ὅ,τι τύχη. Ἄν δὲν τοὺς δώσης ξεσηκῶνουν τὴ γειτονιά ἀπὸ τὶς φωνές. Ἀγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. Ἄν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτὲς τὶς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάτραχο ἂν πετύχουν, δὲν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή:

— Χί! χί! χί! φώναξε κι άνοιξε τὰ φτερά της.

“Ένας σκύλος φάνηκε στο δρόμο νὰ έρχεται κι ή καημένη φοβήθηκε γιὰ τὰ παιδάκια της. ‘Η Σταματίνα σηκώθηκε και τόν κυνήγησε. “Υστερα έδειξε στα παιδιά ένα αυγό χήνας.

— “Όσοι δέν έχετε δεϊ τέτοιο αυγό, κοιτάξτε το. Οί χήνες δέν έχουν φωλιά. Τὰ γεννοῦν όπου τύχη. Αυτό τὸ γέννησαν στο δρόμο. Είμαι, καθως βλέπετε, αρκετὰ μεγαλύτερο από τὸ αυγό τῆς κότας. Είμαι και λίγο σκουρο.

— Νά! ένα τέτοιο γίνεται ώραϊο μαγικὸ καράβι, εἶπε ὁ Νίκος.

Σὲ λίγο ή Σταματίνα έπαιρνε τὰ χηνόπουλά της στο σπίτι. “Ένα απ’ αυτά, στο δρόμο, έπεσε ανάσκελα. “Αν δέν τὸ σήκωνε ή γυναίκα, μπορούσε νὰ ψοφήση εκεί. Μόνο του ήταν άνικανο νὰ σηκωθῆ.

— “Όπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλή προσοχή, εἶπε ή Σταματίνα στα παιδιά. Σὰς παρακαλῶ, όταν έρχονται ἐδῶ στο αὐλάκι, νὰ μου τὰ προσέχετε.

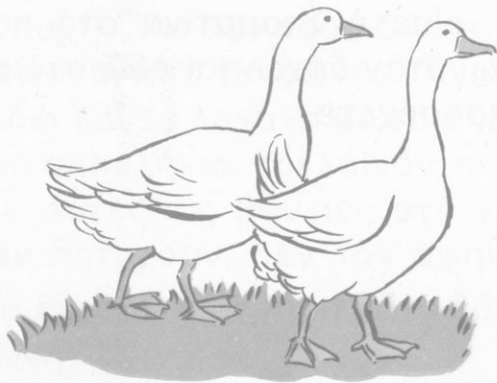
103. Οί χήνες

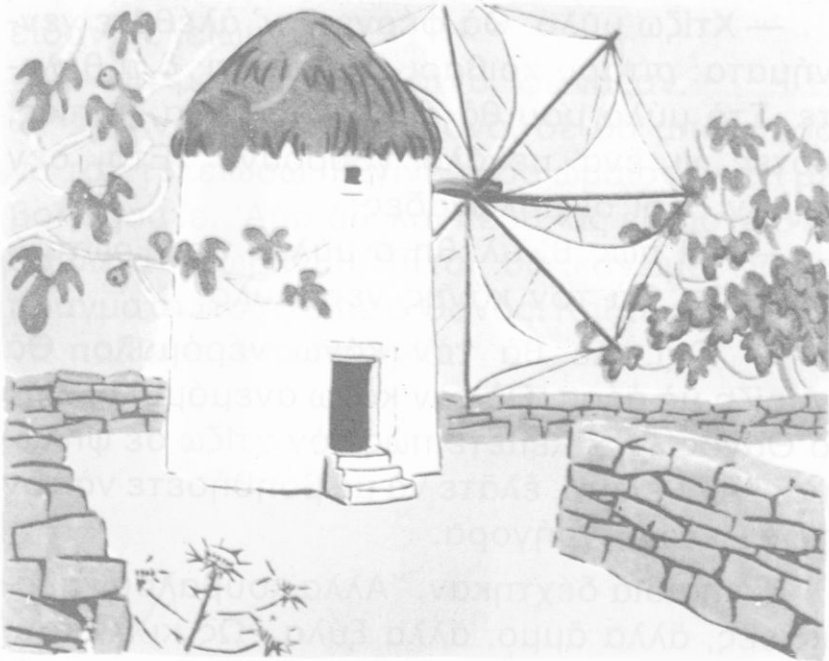
Μές στην αύλή μου με χαρά
ζευγαρωτές δυο χήνες ζούνε.
Σταχτιά φοροῦνε τὰ φτερά,
καὶ κολυμπώντας στὰ νερά
βουτιές νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα ἐκεῖ στὰ συγκαλὰ
αὐγὰ μέσ στην ἀύλή μου βρῆκα.
Ἦταν βαριὰ καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσε ἡ χήνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμή
χηνόπουλα ἀπ' τ' αὐγὰ νὰ γίνουν.
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμί
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

Ἀλέξανδρος Πάλλης

104. Ὁ άνεμόμυλος

Κάποια μέρα ἦρθε στὸ αὐλάκι νὰ παίξει καὶ ὁ Θάνος. Προσπάθησε νὰ κάνη ἓνα μύλο πού νὰ γυρίζη μὲ νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ κατάφερε.

— Τότε θὰ κάνω κάτι ἄλλο, σκέφτηκε ὁ Θάνος.

Τὰ παιδιὰ βλέπουν πῶς ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν:

— Τί χτίζεις, Θάνο;

— Χτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα: σιτάρι, κριθάρι, ἀραποσίτι· ὅ,τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, κόττες κι ἓνα μεγάλο γουρούνι. Ἔτσι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ μυλωνάδες;

— Καὶ πῶς θ' ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ρωτᾷ ὁ Νικολός. Θὰ τὸν κάνῃς νερόμυλο;

— Ὅχι. Δὲ θὰ τὸν κάνω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάνω ἀνεμόμυλο, εἶπε ὁ Θάνος. Δὲ βλέπετε πῶς τὸν χτίζω σὲ ψήλωμα; Ἄν θέλετε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ δέχτηκαν. Ἄλλα κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. Ὡς κι ἡ Σταυρούλα βοήθησε. Αὐτὴ ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Κουβαλοῦσε μ' ἓνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάνουν λάσπη.

Μὲ τὴ βοήθεια ὅλων τῶν παιδιῶν, ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ χτιστῇ. Ὁ Θάνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴ θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾷ ἀέρας.

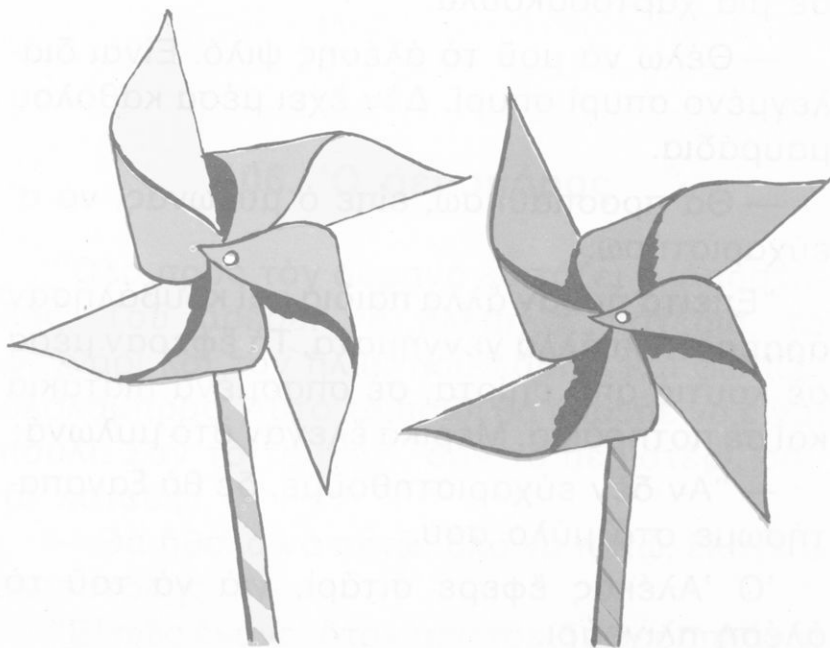
Στὴν κορυφὴ τῆς σκεπῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ ἑλληνικὴ σημαία.

— Νὰ φαίνεται πῶς εἶναι μύλος ἑλληνικός, εἶπε ὁ Θάνος.

Τί χαρά πού δοκίμασαν τὰ παιδιά, σὰν τὸν εἶδαν τελειωμένο!

— Νὰ μᾶς ζήσης, Θάνο, φώναζαν.

— “Ἄν μὲ ἀφήνατε μόνο, δὲ θὰ μποροῦσα νὰ τὸν τελειώσω. ”Ἐγινε τόσο ὠραῖος, γιατί μὲ βοηθήσατε. Ἄπο δῶ καὶ πέρα, ἄς εἴμαστε στή δουλειὰ ἔνωμένοι. ”Ἐτσι θὰ κάνωμε ὠραῖα πράγματα, τοὺς εἶπε ὁ Θάνος. Καὶ τώρα, ἐλάτε νὰ παίξωμε ἓνα παιγνίδι.

105. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνάς. Κι ἐσεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα, γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση κριθάρι.

— Νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης, λέει, καλὰ καὶ γρήγορα.

— Καλὰ, μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ πῶς θὰ τὸ ἀλέσω, ἀλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἂν θὰ φυσήξη ἀέρας;

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπε ὁ Τάκης.

Τώρα ἦρθε ὁ Νικολός. Ἔφερε τὸ σιτάρι του σὲ μιὰ χαρτοσακούλα.

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρὶ σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

— Θὰ προσπαθήσω, εἶπε ὁ μυλωνάς, νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ἐπειτα ἦρθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ κουβάλησαν ἀραποσίτι κι ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιὰ ἀπὸ σπίρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸ μυλωνά:

— Ἄν δὲν εὐχαριστηθοῦμε, δὲ θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ὁ Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι, γιὰ νὰ τοῦ τὸ ἀλέση πλιγούρι.

— Χοντρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν τὸ θέλω ψιλό.

“Ἐνα παιδάκι ζήτησε ν’ ἀγοράση κοτόπουλα. Μὰ ὁ Θάνος δὲν τοῦ ἔδωσε.

— Μοῦ τὰ ἐπνιξε ὅλα ἢ ἀλεπού, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοτέτσι ἕνα βράδυ καὶ δὲ μοῦ ἄφησε κανένα.

— Κι ὁ σκύλος; Δὲν τὴν κυνήγησε;

— Ἦταν ἄρρωστος, εἶπε ὁ Θάνος.

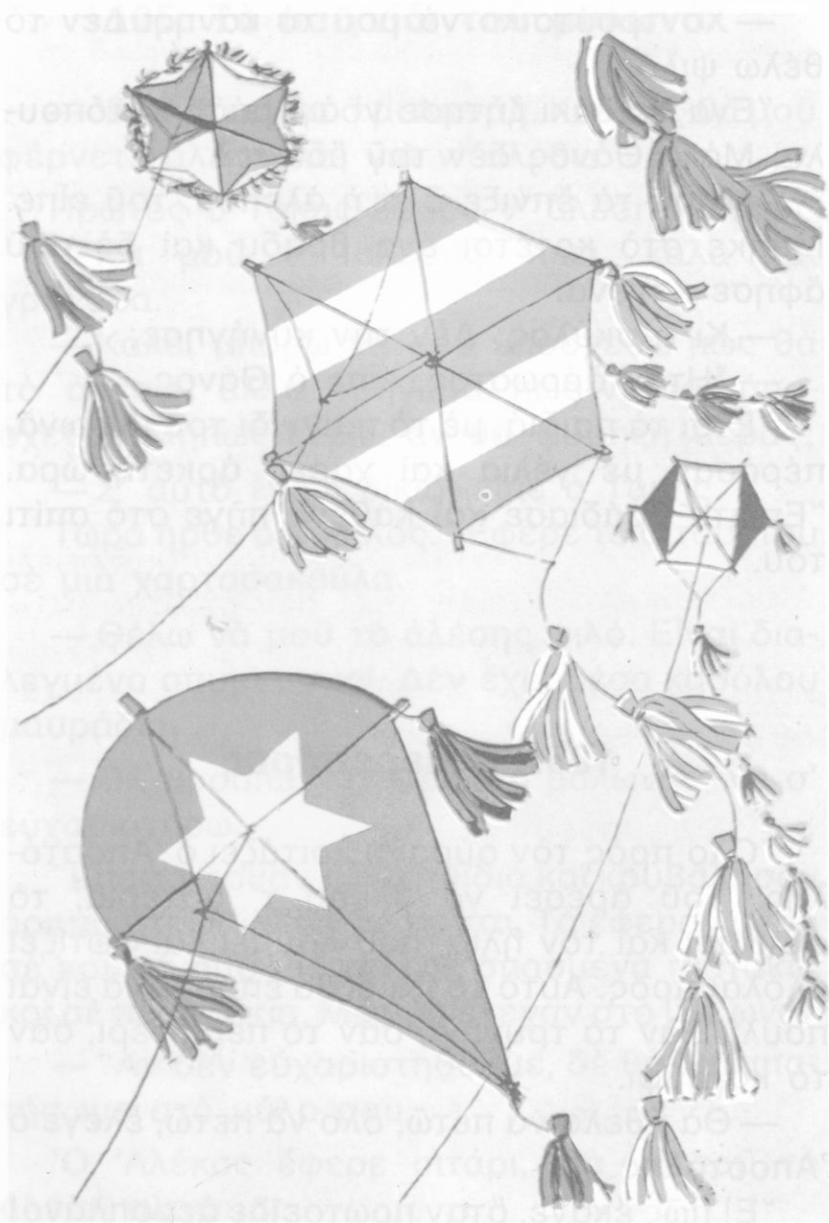
”Ἐτσι τὰ παιδιά, μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ, πέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. Ἐπειτα βράδιασε καὶ καθένα πῆγε στὸ σπίτι του.

106. Ὁ ἀεροπόρος

“Ὅλο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπη τ’ ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, ποὺ λάμπει καὶ φωτίζει ὀλόλαμπρος. Αὐτὸ τὸ παιδί θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τρυγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

— Θὰ ἤθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγε ὁ Ἀποστόλης.

”Ε! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδε ἀεροπλάνο!

Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

— Κοιτᾶτε! κοιτᾶτε πόσο γρήγορα πετᾶ, ἔλεγε.

Κι ὅταν πῆγε στὸ σπίτι του, ὅλο γιὰ τὸ ἀεροπλάνο μιλοῦσε.

— Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς δὲν πέφτουν; Ἐπὸ τί εἶναι φτιαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξης τόσο ψηλά; Ἐγὼ μπορῶ. Ἐγὼ θ' ἀνέβαινα ψηλά, ὡς τ' ἀστέρια. Νὰ εἶχα ἐγὼ ἓνα ἀεροπλάνο καὶ νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ πετοῦσα.

— Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας. Ἄφοῦ σοῦ ἀρέσει τόσο πολὺ νὰ πετᾶς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω. Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ γίνης ἀεροπόρος.

— Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φτάνουν αὐτὰ ποὺ ξέρω;

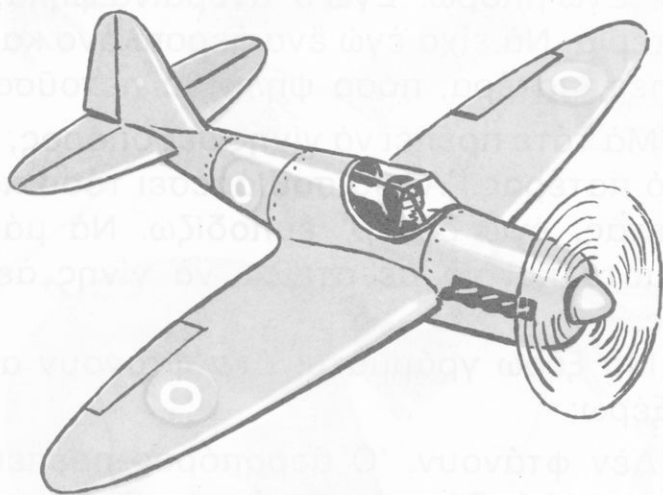
— Δὲν φτάνουν. Ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ πάη σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λογαριάζη ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυαλό. Γιὰ ὅλ' αὐτὰ χρειάζονται γράμματα. Ὅσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα, τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης.

— Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω καλὸς μαθητής.

Κι ὁ Ἀποστόλης ἄρχισε νὰ διαβάζη μὲ

μανία. Καί ὅταν τελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρά νὰ φτιάξη μὲ χαρτὶ ἀεροπλανάκια καὶ νὰ τὰ πετᾷ στὸν ἀέρα.

Ὅτ Σίγουρα, μιὰ μέρα θὰ γίνῃ σπουδαῖος ἀεροπόρος.

107. “Όταν ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις

Οἱ ἐξετάσεις, πού τὰ παιδιὰ τὶς περίμεναν μὲ λαχτάρα, ἔγιναν. Ὅσοι ἦταν καλοὶ μαθητὲς προβιάστηκαν. Μὲ τί χαρὰ πῆραν τὰ ἐνδεικτικά τους καὶ πῆγαν στὰ σπίτια τους!

— Κοίτα, μητέρα! ἄριστα. Σὲ ὅλα τὰ μαθήματα ἄριστα! λέει ἡ Θάλεια.

Ὁ Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ μαγαζί τους. Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ πατέρας του εἶχε μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. Συγύριζε μὲ τὸν ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. Ἦταν πολὺ κουρασμένος. Μὰ σὰν τοῦ ἔδειξε ὁ Λεωνίδας τὸ ἐνδεικτικό, χαμογέλασε εὐχαριστημένος.

— Ἄντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά σου νὰ τελειώσης τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσης. Θὰ εἶσαι ἐδῶ τὸ δεξί μου χέρι, εἶπε ὁ καημένος ὁ πατέρας κοιτάζοντας τὸ γιό του μὲ χαρά.

— Καὶ τώρα, πατέρα, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ βοηθῶ, πού δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο, λέει τὸ φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε μέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἴδιο ἔκαναν. Πῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἐνδεικτικά στοὺς δικούς τους. Ὁ Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ γιαγιά. Ἐλαμψε τὸ πρόσωπό της, μόλις τὸ εἶδε. Ἀγκάλιασε τὸν ἔγγονό της καὶ τὸν φίλησε στὰ μαλλιά.

— Νὰ μοῦ ζήσης, ἐγγονάκι μου, εἶπε. Πάντα καλὴ πρόοδος νὰ ἔχης.

Ὁ Θύμιος ἀπὸ τὶς πρῶτες κιόλας μέρες ἄρχισε νὰ πηγαίνει κάθε μέρα στὸ μαγαζὶ. Ἐκεῖ, κοντὰ στὸν πατερούλη του, πόσα πράγματα δὲν μάθαινε!

Ἔμαθε τὰ γραμμάτια. Ποιό ἦταν τὸ κιλό, τὸ μισὸ κιλό, τὸ τέταρτο τοῦ κιλοῦ. Ἔμαθε νὰ κολλᾷ χαρτοσακούλες. Ἔμαθε τὶς τιμὲς τῆς ζάχαρης, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ λαδίου, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθητὲς πήγαιναν καὶ βοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους. Ἄλλοι πάλι πήγαν σὲ διάφορες ἐξοχές. Ἄλλοι στὶς μαθητικὲς κατασκηνώσεις. Ὁ καθένας κοίταζε πῶς νὰ περάσῃ πιὸ εὐχάριστα τὸ καλοκαίρι του.

108. Τί εἶδε ὁ Πάρης στὰ χωράφια

Μιὰ μέρα ὁ Πάρης εἶπε στὰ ἄλλα παιδιὰ τῆς τάξης του:

— Ἐγὼ πῆγα στὰ χωράφια τοῦ θεοῦ μου. Εἶναι πολὺ μακριά, πέρα, στὴν ἐξοχή.

— Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ ποὺ πῆγες, Πάρη; ρώτησαν τὰ παιδιὰ.

— Είδα θεριστές νὰ θερίζουν σιτάρι κι ἐργάτες νὰ δένουν δεμάτια. Είδα καὶ θημωνιές, ἄλλες μικρὲς κι ἄλλες μεγάλες.

— Είδα καὶ ν' ἄλωνίζουν, συνέχισε ὁ Πάρης. Ἦταν πολὺ ζεστὴ ἡ μέρα ἐκείνη. Ὁ ἰδρώτας μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἐργάτες ὑπόφεραν πολὺ. «Δὲ βαστάω ἄλλο ἀπὸ τὴ ζέστη», εἶπα στὸ θεῖο μου. Καὶ πῆγα καὶ κάθισα κάτω ἀπὸ ἓνα μεγάλο πλατάνι.

— Καλὰ ποὺ βρέθηκε, Πάρη, τὸ εὐλογημένο δέντρο. Ἄν δὲν ἦταν, τί θὰ ἔκανες;

— Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα. Τόσο μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει ποτέ.

— Σκεφτῆτε, παιδιὰ, συνέχισε ὁ δάσκαλος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπ' τὴ ζέστη. Καὶ

σκεφτῆτε καὶ τὰ παδάκια τους. Πόσο θὰ ὑποφέρουν τὰ καημένα, ὅταν ἐργάζονται μαζί τους! Ἐὰν εὐχαριστοῦμε τοὺς καλοὺς γεωργούς, ποὺ τόσο κοπιάζουν, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας.

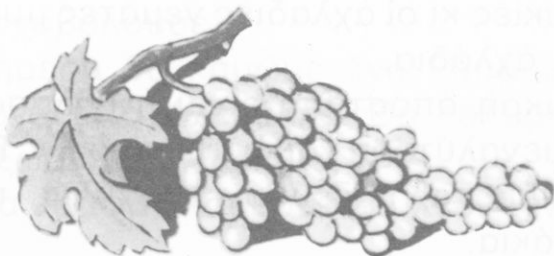

109. Τὸ καλοκαίρι

— Καλοκαίρι, καλοκαίρι,
τί καλὰ μᾶς ἔχεις φέρει;
— Φέρνω τοῦ καιροῦ τὴ γλύκα
τὰ κεράσια καὶ τὰ σύκα,
τὰ σταφύλια ἔχω στ' ἀμπέλι
καὶ τὸ μέλι στὴν κυψέλη
τ' ἄνθη στὴν τριανταφυλλιά
καὶ στὰ δέντρα τὰ πουλιά.

Στρώνω ἀσήμια καὶ χρυσάφια
τὰ λιβάδια, τὰ χωράφια,
κάνω τὸ γιαλὸ νὰ λάμπη,
νὰ μοσκοβολοῦν οἱ κάμποι
καὶ στὰ γελαστὰ παιδάκια,
ποὺ ἀγαποῦν τὰ παιγνιδάκια,
φέρνω, πάντα χαρωπές,
τις χρυσές τις διακοπές...

Χάρης Σακαλλαρίου

110. Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχὴ

Τὸ καλοκαίρι οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας πῆγαν στὸ ἐξοχικό τους κτῆμα. Μαζί τους ἦταν καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δυὸ της παιδιὰ, τὸ Φῶτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

Στὸ διπλανὸ κτῆμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸ ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἓνα σπίτι, πότε στὰ ἄλλο, καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες τους.

Ὁ τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ' ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οἱ συκιὲς κι οἱ ἀχλαδιὲς γεμάτες μυρωδάτα σύκα κι ἀχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόσταση εἶναι ἡ θάλασσα, πού εἶναι ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν μὲ τὰ κύματα, μαζεύουν κογχύλια, πιάνουν καβουράκια.

Μιάν ημέρα έπέρασαν όλοι μαζί με τους γονείς τους εκεί.

‘Η θάλασσα ήσυχη, άπλώνεται ως πέρα σαν καθρέφτης.

Τά παιδιά, μόλις έφτασαν, ανάπνευσαν βαθιά τὸ θαλασσινὸ ἀέρα, ποὺ ἦταν δροσερὸς καὶ μοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε ἓνα θαυμάσιο μπά- νιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπήσωμε. Θὰ παίξωμε, ὅσο θέλωμε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέει ὁ Μῆτσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέει ὁ Φώτης.

— Ἄταξιες ὅμως, ὄχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε ἀμέσως.

“Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲ θὰ ξαναέρθη στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

Ἦ Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ μητέρα του φωνάζει:

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε ὅλοι μαζί. Ἐτοιμοί, ἐμπρός, μάρς ἓνα, δύο, τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχτῆτε, βουτηχτῆτε ἀμέσως μέσα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

Ἦ ἓνας πετᾶ στὸν ἄλλον νερὰ κι ἔτσι ἀναγκάζονται νὰ βουτηχτοῦν ὅλοι μέσα.

Ἦ Κωστάκης κι ὁ Μῆτσος παίρνουν τώρα τὰ σωσίβια τους καὶ κολυμποῦν μ’ αὐτά.

Ἦ Μῆτσος ἔρχεται ἔξω ἔξω καὶ φωνάζει:

— Νὰ ἓνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα γιὰ νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει τὴν ἄμμο καὶ τὴν πετᾶ ὕστερα ψηλά.

Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

Ἦ ἄσπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριὲς μεριὲς φαίνεται κίτρινη ἡ ἄμμος.

— Θα μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι μὲ τὰ σωσίβια, λέει ὁ Κωστάκης.

Κι ἀλήθεια, τὰ παιδιὰ προοδεύουν πολὺ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ κολυμποῦν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς σωσίβια.

Ὁ Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη ἄκρη, χτυπᾷ τὰ πόδια του καὶ σηκώνει ἀφρούς.

111. Μαθαίνουν κολύμπι

Τὰ κορίτσια παίζουν κι αὐτὰ ἄκρη ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμποῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα χτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾷ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της:

— Μητέρα, δὲ θὰ κολυμπήσω κι ἐγὼ μὲ σωσίβιο;

— Ναί, ναί! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὰ σωσίβια.

— Καλά, λέει ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας.

Ὁ Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὸ σωσίβιό του κι ὁ Μῆτσος τὸ δικό του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας πέφτει σὲ λίγο κι αὐτὴ στὴ θάλασσα κι ὁδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμποῦν μὲ τὰ σωσίβια. Τὰ περνᾶ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες τους.

— Προσέχετε! λέει ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν τὰ σωσίβια ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κουνᾶτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ώραῖα ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ Ἑλενίτσα! Ὅμως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κουνᾶ πόδια καὶ χέρια ἄταχτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέει ἡ μητέρα της. Μὴν κουνᾶς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄταχτα τὰ χέρια σὰ γατάκι. Κοίτα ἐμένα. Ἔτσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάχτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύης, μιὰ νὰ τὰ τεντώνης. Ἔτσι σπρώχνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τέχνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέει ἡ

Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάη καὶ αὐτὴ κοντὰ μὲ τὸ σωσίβιο.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας τὸ σωσίβιο. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο θὰ βγῆτε κι ἐσεῖς. Μείνατε ἀρκετὰ γιὰ σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη φωνάζει:

— Ἐλᾶτε ἔξω τώρα! Ἀρκετὰ μείνατε μέσα στὸ νερό.

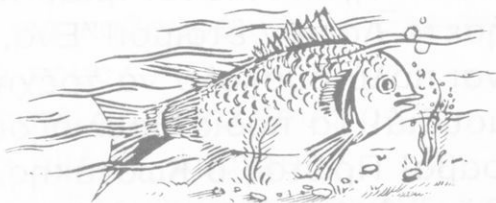
Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

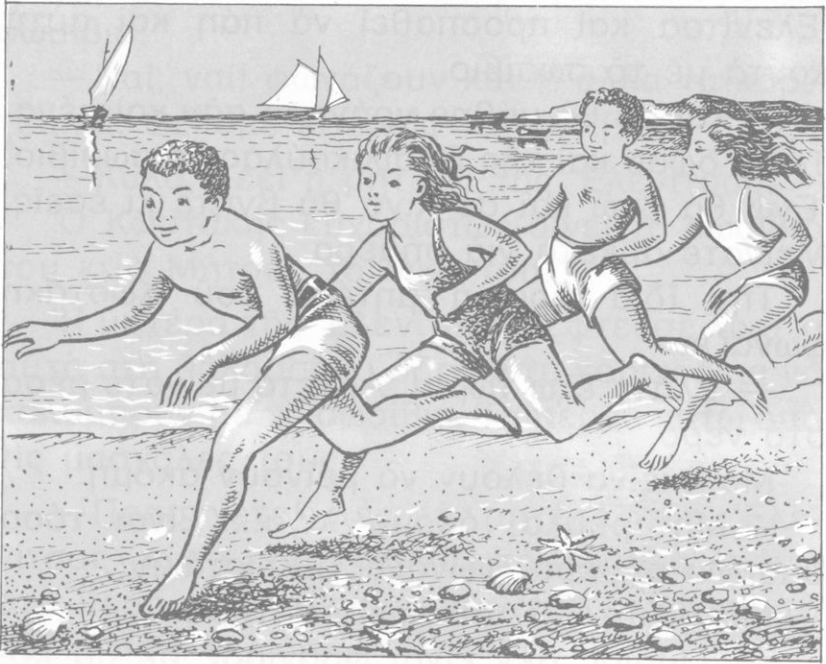
— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο... Εἶναι τόσο ὁμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέει αὐστηρά:

— Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲ θὰ κολυμπήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν καὶ βγῆκαν ἀμέσως.

112. "Άλλα παιχνίδια

— Έμπρός! φωνάζει ο πατέρας του Κωστάκη, στη γραμμή, ποιός θα φτάση πρώτος σ' εκείνο εκεί τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» πὺ θὰ πῶ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπὸν, ἔτοιμοι! "Ένα, δύο, τρία!

"Α, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχη κανένας στὴν ἀμμουδιά! Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Μπράβο! Πρῶτος ὁ Κωστάκης, δεύτερη ἢ Ἄνθούλα, τρίτος ὁ Μῆτσος, τέταρτη ἢ Ἐλενίτσα, πέμπτος ὁ Φῶτης καὶ τελευταία ἢ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! φώναξαν ὅλοι.

— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἢ πιὸ μικρή, εἶπε ὁ Κωστάκης· γι' αὐτὸ ἦρθε τελευταία.

— Ἔλα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετραδάκια, λέει ὁ Κωστάκης, νὰ ἰδοῦμε, ποιὸς θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήση πολλές φορές, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ πέταξε ἓνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερὴ πέτρα, στὴ θάλασσα.

Μιά, δύο, τρεῖς τέσσερις, πέντε φορές πήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἤσυχη θάλασσα σχηματίστηκαν κύκλοι μικροί, μεγάλοι, πιὸ μεγάλοι, ὥσπου ἔσβησαν.

Μιά, δύο, τρεῖς πήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα κι ἡ Βασιλικούλα δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες τους. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

Ὁ Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φῶτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντὰ τους.

— Πιάσατε κανένα; τοὺς ρωτᾷ.

— Ὁχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχη κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

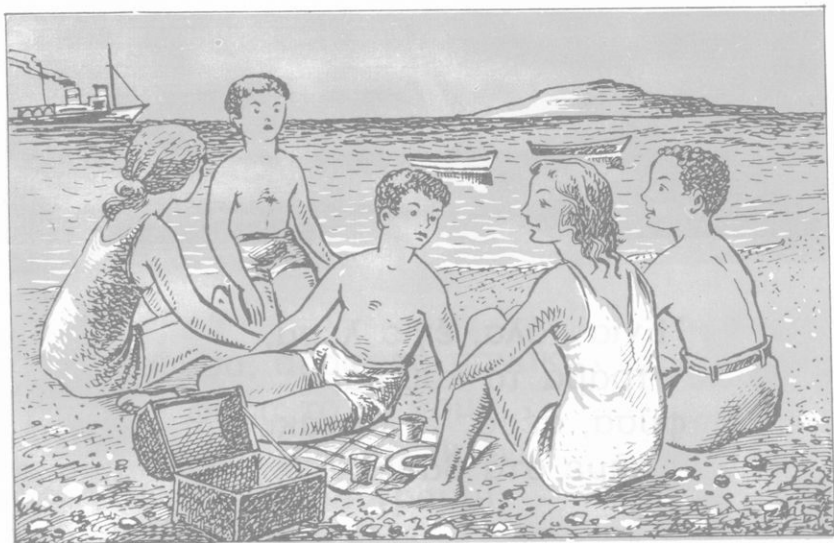
— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κά-
βουρας τῆς φεύγει λοξὰ λοξὰ καί, τρέχοντας
πάντα λοξὰ, χώθηκε στὶς μεγάλες πέτρες.
Ἔψαξε πολὺ νὰ τὸν βρῆ μὰ δὲν κατάφερε
τίποτε.

Ἦστερα μάζεψαν κογχύλια, ὠραῖα χρωμα-
τιστὰ πετραδάκια κι ἓνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ
ἀχινό. Κάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρὰ πετραδάκια
κι ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξη αὐγά, τυρὶ καὶ
ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ
πόδια τους μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβς...
φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἤσυχα ἤσυχα στὰ

γαλανὰ νερὰ καὶ πῖο πέρα πετοῦν κατάλευκοι γλάροι.

Νά κι ἓνα πλοῖο μακριά, ποῦ περνᾶ ἀφήνον-
τας πίσω του μαῦρο καπνό.

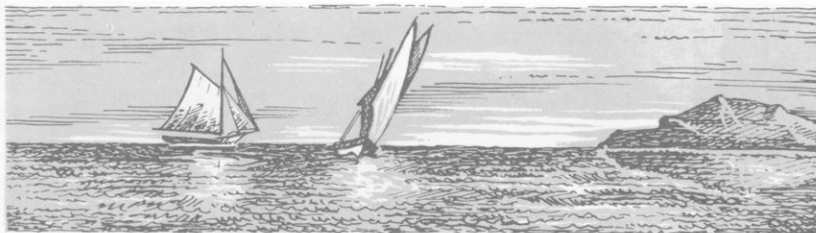
— Τί ὠραία νὰ ἦμαστε μέσα, νὰ ταξιδεύαμε!
εἶπε ὁ Κωστάκης.

—Θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὴ βάρκα; ρώτησε ὁ
πατέρας του.

—”Αχ, ναί, ναί, φώναξαν ὅλα τὰ παιδιά.

Κάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη κι αὐτὸς πλη-
σίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἀμμουδιά.

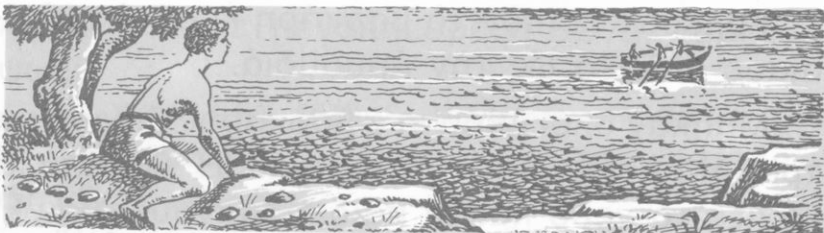
Μπήκαν ὅλοι μέσα κι ὁ βαρκάρης ἄρχισε νὰ
τραβᾶ μὲ δύναμη τὰ κουπιά. Ἡ βαρκούλα
ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παιδιά τραγουδοῦσαν:

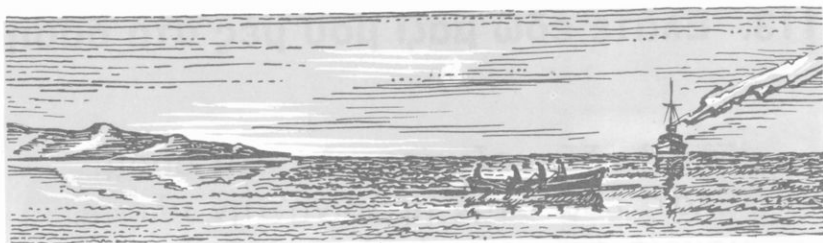

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιά,
φύσα, ἀέρα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰ δελφίνοι τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κύμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
πέρα μακριά,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν,
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, αέρα, τὸ πανάκι,
φύσα το μ' ὄρμη,
κράτα ἴσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατιά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὄλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἀλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

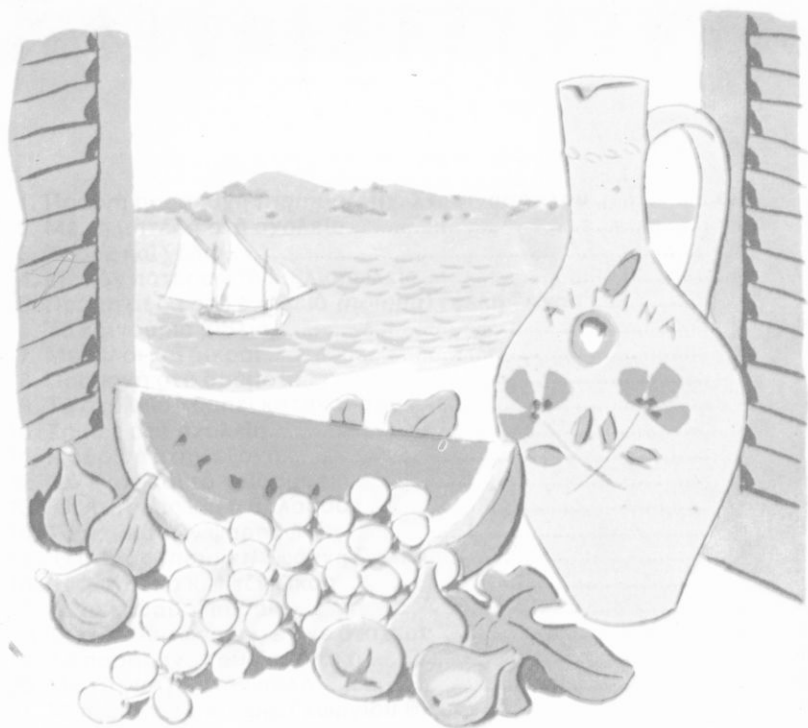

113. Ἐλᾱτε ἐδῶ μαζὶ μου μὲς στὰ δάση

Ἐλᾱτ' ἐδῶ μαζὶ μου μὲς στὰ δάση!
Ἐλᾱτ' ἐδῶ στὴν πράσινη τὴν πλάση,
μακριὰ ἀπ' τοῦ κόσμου τὴ βοή.
Ἐλᾱτ' ἐδῶ νὰ νιώσετε μιὰ μέρα
πιὸ καθαρὸ στὰ στήθη τὸν ἀέρα,
πιὸ ζηλευτὴ νὰ βρῆτε τὴ ζωή.

N. Γεννηματᾱς

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΥΠΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ"

113. Έχετε εδώ μαζί μου τις δύο δρομ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Πρωινή προσευχή (ποίημα) Μιχ. Στασινόπουλου	σελ.	5
2. Μὲ τὴ μητέρα στὸ σχολεῖο	»	6
3. Χαρὲς καὶ γέλια	»	9
4. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο	»	12
5. Πρῶτὴ μέρα στὸ σχολεῖο (ποίημα) Τέλλη Ἰ. Ἄγρα	»	15
6. Τὸ καινούριο βιβλίο	»	16
7. Μεγάλοι καὶ μικροὶ	»	18
8. Προσοχὴ στὸ δρόμο	»	21
9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο	»	23
10. Ζημιὲς στὸ σχολεῖο	»	24
11. Μαύρισε στὴν ἔξοχὴ	»	26
12. Ὁ Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι	»	28
13. Ὁ Ἄντρεας καὶ ἡ θάλασσα	»	30
14. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων	»	31
15. Ὁ ψαράς (ποίημα) Ἰωάννη Πολέμη	»	33
16. Ἡ Φωτούλα κι ὁ τζίτζικας	»	34
17. Ἕνα καθαρὸ παιδάκι	»	36
18. Γιατί ὁ Ἄντωνάκης ἔγινε ἄταχτος	»	38
19. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη	»	40
20. Μὲ τὴ γιαγιά στὴν αὐλὴ	»	42
21. Ὁ πετεινὸς (ποίημα) Γεωργίου Βιζηννοῦ	»	44
22. Ὁ Ἀσπροούλης	»	45
23. Τὸ κασικιάκι (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	47
24. Ἕνας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη	»	48
25. Τὸ σκυλί (ποίημα) Γεωργίου Βιζηννοῦ	»	50
26. Ἕνας μικρὸς ποῦ δὲ φοβᾶται	»	51
27. Δειλινὸ (ποίημα) Μ. Κουβαλιᾶ	»	53
28. Τὰ χελιδόνια φεύγουν	»	54
29. Βοήθεια! Κουραστήκαμε!	»	56
30. Στὸ πλοῖο τοῦ καπετᾶν Νικόλα	»	58
31. Φύγανε τὰ χελιδόνια (ποίημα) Μέλισσα	»	60
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ		
32. Στὸ περιβόλι τοῦ θείου	»	62
33. Ταίριτρο (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	64

34. Στο άμπέλι.....	σελ	65
35. Ό τρύγος.....	»	67
36. Τό φθινόπωρο (ποίημα) Στ. Σπεράντσα	»	69
37. Η βροχούλα	»	70
38. Στο συννεφάκι (ποίημα) Χάρη Σακελλαρίου	»	71
39. Τό όργωμα	»	72
40. Γιορτάζει ή σημαία μας	»	75
41. Ό σιδηρουργός	»	77
42. Ό σιδεράς (ποίημα) Τέλλη Άγγρα	»	80
43. Ό Γρηγόρης ό Ξυλουργός	»	81
44. Ό μπαρμπα - Σταμάτης	»	83
45. 28 Όκτωβρίου.....	»	86
46. Στόν έλαιώνα.....	»	89
47. "Όταν άρχισε τό μάζεμα	»	91
48. Η έλιά (ποίημα) Κωστή Παλαμά	»	93
49. Ό καστανάς	»	94
50. Τρία γατάκια.....	»	97
51. Τά ζωά (ποίημα) Ίωάννη Πολέμη	»	99

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

52. Έτοιμασίες για τό χειμώνα	»	101
53. Μιά άκατάστατη οικογένεια	»	102
54. Ό Μιχαλάκης και τό τετράδιο	»	104
55. Ό πατέρας του Φάνη.....	»	106
56. "Έρχεται ό πατέρας (ποίημα) Γεωργίου Βιζυητού	»	108
57. "Η μητέρα.....	»	109
58. Νανούρισμα (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	111
59. Ό χειμώνας	»	112
60. Ό χειμώνας (ποίημα) Λάκη Παπαδήμα	»	114
61. Ό ξενιτεμένος πατέρας.....	»	115
62. Τά Χριστούγεννα του γερο - Μάνθου	»	117
63. Τό σπήλαιο και ή φάντη.....	»	119
64. Χριστούγεννα (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	»	121
65. Η παραμονή της Πρωτοχρονιάς	»	122
66. Ό καινούριος χρόνος.....	»	124
67. Πρωτοχρονιά (ποίημα) Άθανασίου Κόκκινου	»	125
68. Η κυρα-Καλή και οι μήνες	»	126
69. Η κυρα-Κακή και οι μήνες	»	128
70. Για τη φωτιά	»	129
71. Κόκκορας, άλεπού και σκύλος	»	132
72. Οι Άποκριές	»	134

ΑΝΟΙΞΗ

73. Τά χελιδόνια ήρθαν	»	137
74. Μιλούν για τά χελιδόνια.....	»	139
75. Η χελιδόνα (ποίημα Δημοτικό)	»	142
76. Η 25η Μαρτίου	»	143
77. "Ανοιξη (ποίημα Δημοτικό).....	»	147

78. 'Η Μεγάλη 'Εβδομάδα	σελ 148
79. 'Ο 'Επιτάφιος.....	» 150
80. 'Η 'Ανάσταση.....	» 153
81. 'Η Πασχαλιά (ποίημα) Χάρη Σακελλαρίου	» 156
82. Μιά έκδρομή την Πρωτομαγιά.....	» 157
83. 'Ο Μάιος (ποίημα) "Αγγελου Βλάχου	» 159
84. Στό περιβόλι του Λεωνή.....	» 160
85. Τò τριαντάφυλλο (ποίημα) Μετάφραση "Αγγελου Βλάχου	» 162
86. Τὰ παιδιά βλέπουν τò χωριό τους από ψηλά	» 163
87. Τò δάσος τής Παναγίτσας.....	» 165
88. Τò έκκλησάκι (ποίημα) "Αγγελου Βλάχου	» 167
89. Τò τραγούδι του Βουνού (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	» 168
90. Τò κοπάδι.....	» 169
91. Οί λύκοι είναι πονηροί.....	» 171
92. 'Ο καημένος (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 174
93. Χτίστες και μηχανικοί.....	» 175
94. Τò δενδροφύτεμα.....	» 177
95. "Ένα κοριτσάκι με καλούς τρόπους.....	» 179

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

96. Παιγνίδια με τò νερό	» 182
97. 'Ο βαρκάρης.....	» 183
98. 'Η βαρκούλα (ποίημα) Χάρη Σακελλαρίου	» 185
99. 'Ο Σταυράκης με τις πετρίτσες	» 186
100. Τò μαγικό καράβι.....	» 187
101. Τραγούδι θαλασσινò (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	» 189
102. Τὰ Χηνόπουλα.....	» 190
103. Οί χήνες (ποίημα) 'Αλέξανδρου Πάλλη	» 192
104. 'Ο άνεμόμυλος.....	» 193
105. Τò παιγνίδι του μυλωνά.....	» 196
106. 'Ο αεροπόρος.....	» 197
107. "Όταν έγιναν οί εξετάσεις	» 201
108. Τί είδε ó Πάρης στα χωράφια.....	» 202
109. Τò καλοκαίρι (ποίημα) Χάρη Σακελλαρίου	» 205
110. 'Η Ζωή στην έξοχη.....	» 206
111. Μαθαίνουν κολύμπι.....	» 210
112. "Άλλα παιγνίδια.....	» 213
113. 'Ελάτε εδώ μαζί μου μες στα δάση (ποίημα) Ν.Γεννηματά	» 220

3000

024000025311

Έκδοσις ΙΕ', 1975 (VII) - Αντίτυπα 220.000 - Σύμβασις: 2582/1-5-75

Έκτύπωσις - Βιβλιοδεσία: Κ.ΚΟΝΤΟΓΟΝΗΣ - Α.ΜΑΛΙΚΟΥΤΗΣ Ο.Ε.

Σπύρος Ι. Παπασπύρου
Ζωγράφος
Καθηγητής Εφαρμογών ΤΕΙ/ΗΠ.

